

SAKARYA NEHRİ'NDEN TARİHİMİZ AKAR

100. Yılında Sakarya Zaferi ve İstiklal Marşı

 IKTAV
İlim, Kültür, Tarih ve Teknoloji Araştırmaları Merkezi

www.iktav.com

Katkılarıyla

100. yılında SAKARYA ZAFERİ ve İSTİKLAL MARŞI

SAKARYA'DAN ZAFERLER TARİHİ AKAR

sosyal sorumluluk projesi

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI
KATKILARININ

www.kurtulussavasiarsivi.com

Detaylı bilgi için
www.kurtulussavasiarsivi.com
web sayfamızı ziyaret
edebilirsiniz.

PROJE BELGESELLERİ

Mehmet Akif'in
Çocukluk Yılları

Kültür Bakan Yardımcısı
Özgül Özkan Yavuz
ile Belgesel Söyleşi

Mehmet Akif'in
Eğitim Hayatı

İstiklal Marşı ve
Mehmet Akif

Sakarya Nehri'nden
Zaferler Tarihimiz
Akar

İstiklal Yolundan
Sakarya Zaferine

Koşyaz Platformu ile İstiklal Marşı ve Kadın Kahramanlar Müzesi

Sakarya Nehri'nden Tarihimiz Akar

100.Yılında Sakarya Zaferi ve İstiklal Marşı

“Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteği ile hazırlanan bu projenin içeriği hiçbir surette Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk İKTAV Belgesel Yayıncılık - İsmail Kahraman'a aittir.”

T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Katkılarıyla

Sakarya Nehri'nden Tarihimiz Akar

100.Yılında Sakarya Zaferi ve İstiklal Marşı

Yayını Hazırlayan
İsmail Kahraman

Grafik ve Kapak Tasarım
Güleser Varol

Baskı Organizasyonu
İktav Belgesel Yayıncılık
Sertifika No:42936

ISBN:
978-605-70893-2-8

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehrenye ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal-
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb' in afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk' in...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli:
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamda, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'sım!
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal-
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Mehmet Akif ERSOY

“Hatt-ı müdafaa yoktur; sath-ı müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz. Onun için küçük, büyük her birlik bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük, büyük her birlik, ilk durabildiği noktada yeniden düşmana cephe kurup harbe devam eder. Yanındaki birliğin çekilmeye mecbur olduğunu gören birlikler ona tabi olamaz. Bulduğu mevzide sonuna kadar dayanmaya ve karşı koymaya mecburdur”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

K. Atatürk

'Hattı müdafa yoktur, sath-ı müdafa vardır; o satıh bütün vatandır' anlayışıyla zafere ulaşan Sakarya Meydan Muharebesi, Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan yolda önemli dönüm noktalarından biridir.

Türk Milletinin bütün fertleriyle kanı ve canı pahasına 22 gün ve gece süren şanlı direnişi sonrasında gelen Sakarya Zaferi, İstikbal Harbi'nin seyrini değiştirmiş, aziz milletimize istikbal yolunda güç ve umut katmış, uluslararası alanda Meclisimizin itibarını yükseltmiştir.

Sakarya Meydan Muharebesi'nde sergilenen azim ve kararlılık, bugünde milletimize rehberlik etmektedir. Vatandaşlarımız, vatan ve bayrak sevgisini her şeyin üzerinde tuttuğunu, gerektiğinde inancı ve istiklali için canı pahası mücadeleden kaçınmayacağını 15 Temmuz'da dünyaya bir defa daha göstermiştir. Bu vesileyle, hürriyet ve bağımsızlığımıza, aziz vatanımıza sahip çıkmak için hayatlarını feda etmekten çekinmeyen bütün şehitlerimize bir defa daha Allah'tan rahmet diliyorum. Ruhları şad olsun.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

Önsöz

100. Yılında Sakarya Zaferi ve İstiklal Marşı Belgesel Kitabı

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü destekleri ile gerçekleştirdiğimiz “100.yılında Sakarya Zaferi ve İstiklal Marşı “ sosyal sorumluluk projemizle ilgili proje kapsamında hazırladığımız kitabımızın önsözünde projemizin amaç ve hedefleri ile ilgili özet bilgi vermek istiyoruz.

Sakarya Zaferinin ve İstiklal Marşının kabulünün 100.yılı anısına gerçekleştirdiğimiz proje de Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Meydan Muharebesi'nin öncesinde kahraman ordumuzun manevi gücünü yükseltmek maksadıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kahraman ordumuza ithaf edilecek bir şiir yazılması kararlaştırılır. Düzenlenen şiir yarışmasına katılanlar arasından istenilen düzeyde bir şiir çıkmasa da Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı İstiklâl Marşı şiiri herkesi memnun etmiş, ruhları manevi bir güçle doldurmuş, kalplerde yatan vatan aşkını unutulmayacak şekilde vurgulamıştır.

12 Mart 1921 yılında İstiklâl Marşı olarak kabul edilen bu şiirin ne gibi anlamlar taşıdığını hatırlatmak amacıyla, 100 yıl sonra, yani 2021 yılında devletimiz tarafından İstiklâl Marşı yılı olarak kabul edilmiştir.

23 Ağustos 1921 yılında başlayan Sakarya Meydan Muharebesi'nin 13 Eylül 1921 yılında zaferle sonuçlanmasında şüphesiz ki İstiklal Marşı'nın manevi katkısı yadsınamayacak kadar fazla olmuştur. İşte bu sebeple zaferler tarihimizde yeri unutulamayacak olan Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemini gençlerimize en iyi şekilde tanıtmayı amaçlamaktayız.

İstiklal Marşı ile Sakarya Zaferi arasındaki ilişkiyi de ortaya koymak için arşiv araştırmaları ve saha çalışmalar yapılmıştır...

Bu çalışmalar bağlamında Sakarya Zaferi'ne adını veren, çevresinde kurulan irili ufaklı devletler nedeniyle tarih boyunca süren mücadelelerinin kilit noktası olan Sakarya Nehri üzerinde araştırma yapılmış.Sakarya nehri'nin doğduğu Eskişehir Çifteler'den Karadeniz'e döküldüğü Sakarya ili Karasu ilçesine kadar Sakarya nehri boylarında belgeseller çekilerek Sakarya nehri'nin kültür ve medeniyet tarihindeki önemi anlatılmış.

Zaferler tarihimizde çok önemli olan binlerce yıllık tarihi geçmişinde birçok uygarlığın kurulduğu Sakarya nehri'nin kirlenmesi ve korunması gerektiği uygulanmış.Sakarya Meydan Muharebesi sonrası İtilaf Devletlerinden gelen ateşkes teklifine son şeklini vermek için 24 Mart 1922 Cuma günü Başkomutan Gazi Mustafa Kemal ve Ankara Hükümeti'nin Bakanları Sivrihisar'da toplanırlar.O gece Sivrihisar'da Zaimağa Konağında alınan kararlar Ankara'ya gönderilir. İşte bu toplantı, Ankara dışında yapılan ilk Bakanlar Kurulu toplantısı olarak tarihteki yerini almıştır. Bu sebeple Sakarya Zaferi'nin sonuçları değerlendirilirken, pek çok medeniyetlere ev sahipliği yapmış, Kurtuluş Savaşı'nın önemli olaylarına tanıklık etmiş ve düşman istilasına uğramış gazi bir ilçemiz olan Sivrihisar Nasrettin hoca ve Yunus Emre'nin doğduğu yerler Sakarya nehri'nin en önemli kolu Afyon bayat dağlarından doğan Porsuk çayı ile Sakarya nehri arasında kalması Sakarya nehri'nin kültür ve zaferler tarihimizdeki yerini göstermekte. Proje kapsamında hazırladığımız kitap ve belgeselde İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100.yılında, milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u en iyi şekilde tanıtmak, onun kalbinde yatan vatan aşkını özellikle gençlerimize daha iyi anlatmak ve İstiklal Marşı'nın Sakarya Zaferi'nin kazanılmasında ki önemini ortaya koymak.Proje kapsamında oluşturduğumuz

www.kurtulussavasiarsivi.com web sayfamızda Sakarya Meydan Muharebesi'nin sebep ve sonuçlarını yazılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile kamuoyuna anlatıp farkındalık oluşturmakta ve araştırmacılar için kaynak oluşturmaktayız.

Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası Sakarya Zaferi'nin Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşunun aslında bir anlamda başlangıcı olduğunu ortaya koyup Sakarya zaferinin gerçekleştiği Ankara'nın Polatlı ve Haymana bölgelerini en iyi şekilde tanıtmaktır. Bu proje ile Sakarya Meydan Muharebesi ile ilgili kamuoyunda farkındalık oluşturmak ve bilinirliği arttırmak için önemli araştırmalar ve çalışmalar gerçekleştirdik.

www.sakaryazaferi.com adresiyle ile proje kapsamında oluşturduğumuz www.kurtulussavasiarsivi.com web sayfasında belgesel tanıtım filmleri, araştırma yazıları hazırlayıp yazılı ve görsel medyada paylaşarak kamuoyu oluşturulmuştur.

Bu projedeki amacımız Sakarya Meydan Muharebesi ile bilinen bilinmeyen yönleri ortaya koyarken bir yandan da İstiklal Marşı ve Sakarya Meydan Muharebesi arasındaki tarihi ilişkiye dikkat çekmektik.İstiklal Marşı'nın ifade ettiği anlamı,düzenlenecek çalıştay, ödül töreni hazırlandı.Kitap ve kısa belgesel filmler ile gençlere öğretmeyi hedefledik.Mehmet Akif'in gençlere rol model olmasını amaçladık.Nihayetinde proje kapsamında elde edilen tüm veriler www.kurtulussavasiarsivi.com web sayfasında toplanarak araştırmacılar ve ilgililerin bilgilerine sunmuş bulunmaktayız.

Proje faaliyetlerinin özeti şu şekilde ifade edebiliriz.Kitap basımı, tanıtım filmleri, çalıştay bildirileri, web sayfası, İstiklal Marşı yılı ile ilgili en iyi faaliyetin seçilip ödüllendirilmesi için çalışmalarımız projeyi teslim ettikten sonrada devam edecek projeyi sürdürülebilir hale getireceğiz.

Öncelikle İstiklal Marşı ve Sakarya Meydan Muharebesi arasındaki ilişki araştırılıp kitap haline getirilecek. Kitapta tarihin en uzun meydan muharebeleri arasında yer alan, Viyana'da 1683 yılında başlayan geri çekilmenin 238 yıl sonra durdurulduğu, 22 gün 22 gece süren Sakarya Meydan Muharebesi cepheleleri tek tek araştırılıp fotoğraflanacak, arşiv belgelerindeki bilgi ve görsellerden de yararlanılarak fotoğraflı kaynak niteliğinde bu kitap

ortaya konulmuştur.Çalışmaları kitapla paralel tanıtım filmi, muhtevası bakımından kitapla aynı başlıkları içerecek ama görsel anlamda daha zengin bir dile sahip olmuştur.

2021 İstiklal Marşı yılı dolayısıyla resmi ve özel kurumlarımız tarafından yapılan kültürel faaliyetler, konunun uzman bir heyet tarafından değerlendirilerek ödüllendirildi.

2021 yılının İstiklal Marşı yılı ilan edilmesi dolayısı ile İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy'un hayatı ile ilgili farkındalık oluşturacak kültürel çalışmalar gerçekleştirdik.İstiklal Marşı'nın yazılmasına neden olan Sakarya Meydan Muharebesi gençlere tanıtılarak İstiklal Marşı ruhu gençlerimize en iyi şekilde verilmeye çalışıldı.

Sakarya Meydan Muharebesi'nin nerede yapıldığı özellikle gençlerimiz arasında yanlış bilinmektedir. Sakarya Meydan Muharebesi'nin Ankara'da yapıldığı anlatılacak ve Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Milli Parkı ile ilgili tanıtım filmleri bu konudaki eksikliği kapatacağına inanıyoruz.

Bu proje hem İstiklâl Marşı ile Sakarya Zaferi arasındaki ilişki ve irtibatı ortaya koymakta hem de bu konuda yapılacak yeni kültürel çalışmaların önünü açacağına inanıyoruz.

Proje kapsamında yapılan çalışmalar devamlılık arz edecek yapacağınız yeni araştırma elde ettiğimiz yeni bilgi ve belgelerle zaman içinde www.kurtulussavasiarsivi.com web sayfamız güncellenerek araştırmacılar ve konuya ilgi duyan herkese başvuru kaynağı olacaktır.

Başta Kültür ve Turizm Bakanlığımız olmak üzere projeye destek veren tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

İsmail Kahraman
Proje Yürütücüsü

İlim Kültür ve Tarih Araştırmaları (www.iktav.com)

Cumhurbaşkanının Sakarya Zaferi'nin 100. Yılı Kutlama Programı'nda Yaptığı Konuşma

13.09.2021

Aziz Milletim,

Ankara'nın Saygıdeğer Güzel İnsanları,

Kıymetli Misafirler,

Sizleri en kalbi duygularıyla, muhabbetle selamlıyorum. Bugün burada Polatlı Duatepe'de Sakarya Zaferimizin 100. Yılı'nı kutlamak üzere bir aradayız. Sakarya Zaferi'nin kazanıldığı 1921 yılı herhangi bir savaşın değil Anadolu'daki bin yıllık varlığımızın da dönüm noktalarından biridir.

Temmuz ayında Sakarya'nın doğusuna çekilmek zorunda kalan ordumuz, milletimizin var gücüyle donatması ve başına da Meclisin Başkomutan olarak görevlendirdiği Gazi Mustafa Kemal'in geçmesi sayesinde 1 ay içerisinde toparlanıp düşmanı yeniden Sakarya'nın batısına atmıştır. Milli mücadelenin en kritik safhasında kazanılan bu zaferle başkentimizi tehdit eden düşman saldırısının önüne geçilmiştir.

Top seslerinin artık Ulus'tan duyulmaya başlandığı bir süreçte kahraman ordumuz adeta düşmana dur diyerek istiklalle sonuçlanacak Büyük Taarruz'un müjdesini bu bölgede vermiştir.Çaldağında, Beştepe'de, Karlıtepe'de, Duatepe'de, Mangal Dağı'nda "Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak" diye başlayan İstiklal Marşı'mıza ilham veren kahramanlarımız Polatlı-Haymana hattında verdikleri büyük mücadele ile isimlerini tarihe cesaretleri ve kanlarıyla kazımışlardır. "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh, bütün vatandır." anlayışıyla yürütülen bu savaşta vatanın her karışını kanlarının son damlasına kadar koruma kararıyla cepheye yerini alan askerlerimiz zafer kesinleşene kadar aynı azimle mücadele etmiştir.

Sakarya Meydan Muharebesi 1 yıl sonra 30 Ağustos Zaferi'yle taçlanmış, 9 Eylül'de düşmanın İzmir'den denize dökülmesiyle de nihai amacına ulaşmıştır. Düşman Sakarya'dan geriye doğru çekilirken önüne çıkan her yeri ve her şeyi yakıp yıkarak, yüz kızartıcı nice katliama imza atarak gerçek yüzünü de göstermiştir.

Alagöz'de Sakarya Savaşı'nı bizzat yöneten İstiklal Harbimizin Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal başta olmak üzere milli mücadelenin zaferle sonuçlanmasında emeği geçen tüm komutanlarımızı, şehitlerimizi, gazilerimizi rahmetle, minnetle yâd ediyorum. Şimdi diyorum ki; gelin hep birlikte bütün şehitlerimizin ruhlarına birer Fatiha okuyalım.

Sakarya Zaferi tıpkı Malazgirt gibi, tıpkı Bursa'nın, Edirne'nin, İstanbul'un fethi gibi, tıpkı bir tarafta Viyana kapılarını, diğer tarafta Kızıldeniz'i kucaklayan şanlı tarihimizin önemli yapraklarından biridir. Gazi Mustafa Kemal'in Sakarya Melhame-i Kübrası, yani bir çeşit kıyamet savaşı diye isimlendirdiği bu büyük zaferi Nazım Hikmet şöyle tasvir ediyor:

“Sonra 23 Ağustos: Sakarya Melhame-i Kübrâsı ki devamı 13 Eylül gününe kadardır. Bizim kırk bin piyademiz, dört bin beş yüz atlımız, düşmanın seksen sekiz bin piyadesi, üç yüz topu vardır. Harp meydanının kuzey yanı Sakarya ve dağlardır. Keskin ve dik yamaçlarıyla ve kireçli toprakları ve kayalarında tek başlarına birbirinden uzak haşin ve münzevi çam ağaçlarıyla Abdüselâm Dağı, Gökler Dağı, dağlar. Ve Sakarya’dan bu havalide yalnız, çatal tırnaklı karacalar su içmektedir. Ankara suyunun döküldüğü yerden Eskişehir kuzeybatısına kadar Sakarya mecrası uçurumlar içinden geçmektedir. Güneyde ve güneydoğuda yapraksız ve hazine geniş ve uzun ve insana bıraktığı hiçbir şeye acımadan ölmek arzusu veren Cihanbeyli Ovası: çöl... Bu çölün, bu dağların, bu nehrin ve bizim önümüzde yirmi iki gün ve gece fasılasız dövüşüp düşman ordusu ric’ata mecbur kaldı.”

Necip Fazıl Kısakürek üstadımız da biliyorsunuz Sakarya Türküsü’nde bu zaferin nasıl bir ruhla kazanıldığını, milletimiz için, vatanımız için nasıl bir mana taşıdığını şöyle anlatıyor:

**“Ey Sakarya kim demiş suya vurulmaz perçin
Rabbim isterse sular büklüm büklüm burulur
Sırtına Sakarya’nın Türk tarihi vurulur
Eyvah eyvah Sakaryam sana mı düştü bu yük
Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva büyük”**

İşte bunun için milli mücadelemizin adeta son kalesi olan Polatlı-Haymana hattında kazanılan bu zaferin hikâyesini nesilden nesle aktararak İstiklal Harbimizi hangi şartlarda ve ne büyük fedakârlıklarla kazandırdığımızı unutturmamalıyız.

Sakarya Savaşı'nın yaşandığı Polatlı ve Haymana'da hâlihazırda 7 anıt şehitliğimiz bulunuyor. Ayrıca, bu zaferin kazanıldığı bölgeyi ne yaptık, tarihi milli park ilan ederek kapsamlı bir ihya çalışması başlattık. Yaptığımız restorasyon çalışmalarıyla çarpışmaların yaşandığı bölgeleri alt ve üst yapı tesisleri, ziyaretçi merkezleri, müzelerle donatarak tarih hafızamıza kazandırdık. Tüm bu eserlerin gelecek nesillere verdiğimiz mücadelelerin ve kazandığımız zaferlerin en doğru şekilde anlatılması bakımından önemli görevler ifa edeceğine inanıyorum.

Değerli Dostlar,

Sakarya Zaferi'nin akabinde Ankara'da faaliyet gösteren Büyük Millet Meclisi ve Hükümeti uluslararası alanda milletin asıl temsilcisi olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Bu durum sahada verilen mücadelenin diploması alanına da taşınmasını sağlamıştır. İzmir'in kurtuluşunun ardından vatan topraklarının kalan kısımlarında da kontrolü sağlayan Ankara Hükümeti, bilahare Osmanlı'yı siyasi ve ekonomik olarak boğan zihniyetle mücadeleye girişmiştir. Bir tarafında Sevr dayatması, diğer tarafında Misak-i Milli iradesi olan bu çetin mücadele Lozan Anlaşması'yla sonuçlanmıştır.

Anadolu'dan tamamen sökülüp atılmak istenen Türk milleti dişiyle tırnağıyla, tüm gövdesi ve ruhuyla verdiği milli mücadelesini kurduğu Cumhuriyetle yeni bir başlangıç haline getirmiştir.

Bin yıllık vatanımız Anadolu'daki üçüncü büyük devletimiz Türkiye Cumhuriyeti yaşadığımız onca badirelere, uğradığımız onca saldırılara rağmen 100. yılının eşiğine kadar gelmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarındaki büyük kalkınma heyecanı, daha sonra yerini taklitçi ve teslimiyetçi bir zihniyete bırakmıştır. Çok partili siyasi hayata geçişle birlikte vesayetin sinsi oyunlarına ve darbelerin yol açtığı hasarlara rağmen milletimiz demokrasi ve kalkınma istikametinde ısrarcı bir tutum ortaya koymuştur. Geçtiğimiz dönemde ülkemizin nispi bir istikrar ve güven ikliminde ne büyük başarılarla imza atabileceğini hep birlikte ispat ettik. Milli iradenin gücünün önünde ne vesayetin, ne sosyal mühendislik hesaplarının, ne terör örgütlerinin, ne darbelerin duramayacağı gerçeğini cümle âleme gösterdik.

Sakarya Meydan Muharebesi'nde canlarını ortaya koyan gazilerimize, bu uğurda bir gül bahçesine girercesine toprağa düşen şehitlerimize, hatıralarını asla unutmayacağımız kahramanlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Ordularımızın Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal'i ve bu zaferin kazanılmasında emeği geçen herkesi şükranla anıyorum. Büyük ve güçlü Türkiye'nin inşası mücadelemize ilham veren ecdadın tüm sembol isimlerinin her birini minnetle yâd ediyorum. Hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum, kalın sağlıcakla.

Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz İle
Sakarya Zaferi İle İlgili Belgesel Söyleşi

Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz ile Sakarya Zaferi'nin 100.Yılı anısına ve 2021 İstiklal Marşı yılı dolayısı ile belgesel söyleşi gerçekleştirdik. Kültür Bakan Yardımcısı Özgül Özkan Yavuz milli mücadelede kadınların çok önemli görev yaptığını Şerife bacıdan Kara Fatmaya kadın kahramanlarla ilgili önemli bilgiler verdi.

Özgül Hanımın Türkiye Cumhuriyetinde ilk kez Kültür Bakanlığın da üst düzey bir kadının bakan yardımcısı olarak görev yaptığına dikkat çeken araştırmacı gazeteci ve belgesel yönetmeni İsmail Kahraman'ın sorularına verdiği cevabı sizlerle paylaşıyoruz.

İsmail Kahraman:

Öncelikle söyleşi için teşekkür ediyorum.Sizi sizin ağzınızdan dinlemek tanımak isteriz.Kimdir sayın Özgül Özkan hanımefendi.

Özgül Özkan Yavuz:

Çok teşekkür ediyorum.Ben Ankara'da doğdum,okudum, büyüdüm.Kültür Turizm Bakanlığında 1997 yılında şehir planlayıcısı olarak çalışmaya başladım.Uzun yıllar bakanlığımızın Ankara'da, İstanbul'da ve yurt dışında çeşitli görevlerde bulundum yaklaşık 18 yıl. Sonra bir dönem özel sektörde yöneticilik yaptıktan sonra 2016 yılının sonunda İstanbul Kalkınma Ajansı genel sekreteri olarak göreve başladım.Kalkınma ajanslarının ilk ve şu ana kadar ki tek genel sekreteri oldum. Daha sonra bir siyasi çalışmam oldu. 2019 yerel seçimlerinde Kadıköy'den Belediye Başkanı aday olarak seçimlere girdim. Sonrasında ise uzun yıllar emek verdiğim Kültür Turizm Bakanlığımıza bakan yardımcısı olarak göreve dönmek nasip oldu ve 3 yıldır bu görevi yürütüyorum.

İsmail Kahraman:

Öncelikle başarılar diliyoruz. İlk üst düzey Kadın Bakan yardımcısı olarak Kültür Bakanlığında yöneticisiniz.TBMM Sakarya Zaferi'nin 100. yılı dolayısı ile 2021 yılını İstiklal Marşı yılı ilan etti, bu sene 2022 Millî Mücadele, Büyük Taarruz Başkomutanlık meydan muhaberesi dolayısı ile milli mücadele ve kurtuluş savaşının 100'üncü yılı genel bir değerlendirme yapar mısınız? Millî Mücadele 100. yıl hakikaten topyekûn mücadele verdiğimiz dönemler.

Özgül Özkan Yavuz:

Bu milli mücadele döneminde Sakarya Meydan Muhaberesi çok önemli.Geçen yıl aslında meydan muhaberesinin 100. yılını kutladık. Sakarya Meydan Muhaberesi bugün Ankara yakınlarında Polatlı ilçemiz dahilinde gerçekleşiyor. 22 gün 22 gece aralıksız süren çok büyük bir mücadele çokta anlamlı çünkü Kurtuluş savaşının kaderini değiştiren önemli bir olay.

O noktadan sonra hem milletimize hem ordumuza farklı bir güven ve farklı bir inanç geliyor. Sakarya Meydan Muhaberesinden sonra 1 yıl Sakarya nehri'nin doğusunda hat çizilerek orada hazırlıklar gerçekleştiriliyor. Bundan tam 1 yıl sonrada Büyük Taarruz başlatılıyor. 30 Ağustos'ta başlayan taarruz 9 Eylülde İzmir'e kadar devam ederek bin yıldır Anadolu'nun Türk yurdu olduğu gerçeği ve bundan sonra da böyle olmaya devam edeceği sonsuza kadar Türk yurdu olarak kalacağı bir kere daha bütün dünyaya ilan edilmiş oluyor. Savaşın detayları ile ilgili şeyler okuduğunuz zaman anılar olabilir, edebiyat olabilir veya tarihi belgeler okuduğumuz zaman müthiş etkileyici bir direniş,büyük bir inanç. Sadece Mehmetçiğin değil bütün bir milletin çoluğuyla çocuğuyla, kadınıyla, erkeğiyle, yaşlısıyla nasıl mücadele ettiğini bağımsızlığını vermek için büyük bir inançla bu mücadeleyi sürdürdüğünü görüyoruz. Çok etkileyici, ne mutlu ki sonu da muhteşem bir zaferle taçlanıyor.

Dua Tepe

İsmail Kahraman:

Cumhurbaşkanımız 100. yılını devlet töreniyle Dua Tepede Polatlı'da gerçekleştirdi. Sakarya Meydan Muhaberesi tarihi incelendiğinde savaşlarda en çok kadınlar bedel ödüyor. Eşini gönderiyor evladına kınalar yakıp uğurluyor. Geride kalan yetimlere de hem ana hem baba oluyor. Bir hanımefendi ve ana olarak kadınlarımızın milli mücadelede de savaşlardaki önemi ve yeri, Şerife Bacıları biliyoruz ve diğerleri neler söylemek istersiniz.

Özgül Özkan Yavuz:

Söylediğiniz gibi aslında bugün bile bütün savaşlarda kadınlar ve çocuklar en çok mağdur olan kesim. Kurtuluş savaşı döneminde de elbette ki kadınlar eşlerini, çocuklarını, evlatlarını cepheye yolladılar. Türk kadını bizzat cepheye kocasıyla ve çocuğuyla birlikte bizzat mücadele etti.

Yemek pişirilmesinden tedavi edilmesine kadar cephe gerisinde bu tür faaliyetleri var. Cephane taşıyor, yemek taşıyor cepheye ama bizzat cephede erkeklerle birlikte omuz omuza savaşan kadınlarımız var. Erzurumlu Kara Fatma bunlardan bir tanesi. Halime Hanım saçını kazıyarak cepheye gidiyor. Gördesli Makbule var, yine Kastamonu'da Şerife Bacı üzerindeki battaniyeyi cephaneye ıslanmasın diye üstüne seriyor ve kendisi donarak şehit oluyor. Kılavuz Hatice var bizzat cephede savaşan, Hatay'da yine bir Kara Fatma var. Bu kadınlar birebir mücadele ediyorlar. Bellerinde tabanca sırtında tüfek erkeklerle birlikte cephede savaşıyorlar. Bir taraftan da Anadolu'da çeşitli yerlerde Kurtuluş Savaşı ile ilgili bu milli mücadelenin milli direnişin teşkilatlandırılmasında da çok görev yapıyorlar. İnsanları örgütlendiriyorlar, bilinçlendiriyorlar. İnanıcı sağlam tutmak sıcak tutmak ayakta tutmak tabii ki çok önemli. İnanmadığınız zaman karşınızda sizden daha büyük ordular var, bunlarla mücadele etmeniz çok zor. İnanç noktasında da bizzat toplumsal hayatın içerisine girerek toplumu organize ederek yüreklendirerek, cesaretlendirerek bu rollerini oynuyorlar. Bizzat cephede çarpışmış olmaları son derece etkileyici. Hepsinin ruhu şad olsun bunlar büyük kadınlar mübarek kadınlar.

İsmail Kahraman:

Sakarya meydan muhaberesinde kadın kahramanlar müzesi var. Hatta Halide Edip Adıvar milli mücadelede çok önemlidir. Yusuf Akçura, Yakup Kadri Karaosmanoğlu “Yunan Mezalimi” araştırmak üzere Polatlı’ya gelirler. Halide Edip Adıvar’ın çalışma ve araştırma yaptığı Türk’ün Ateşle İmtihanı kitabını yazdığı yer Kadın Kahramanlar müzesidir.Sizlerin bölgeye gittiğini Polatlı’daki Dua Tepeye çıktığınızı biliyoruz.Sakarya Meydan muhaberesinin yeteri kadar Polatlı Haymanada olduğu bilinmiyor.

Özgül Özkan Yavuz:

Bu 100. yıl güzel bir vesile oldu aslında Sakarya meydan muhaberesinin tam yerini topluma tekrar hatırlatabilmek için. Sayın Cumhurbaşkanımızın bizzat devlet töreni yapması çok anlamlı oldu, dikkatler oraya çekildi ve farkındalık yaratıldı. İlkokuldan başlayarak çocuklarımızı bu milli mücadelenin geçtiği o alanlara, milli parklarımıza ve bu alanda kurduğumuz müzelere mutlaka götürmemiz gerekiyor.

İsmail Kahraman:

Edebiyat önemli, edebiyatçılar önemli işte bir Mehmet Akif İstiklal Marşını yazıyor hatta Sivas Kongresi öncesi Atatürk İrade-i Milliye yani bugünkü ifade ile Ulus Gazetesini çıkarıyor. Gazeteciler, edebiyatçılar, tarihçiler Halide Edip Adıvar o işin başında. Edebiyatçılar, tarihçiler, yazarlar o gün görevlerini yaptılar. Bugünkü edebiyatçılarımız, tarihçilerimiz, gazeteciler, belgeselciler ve kültür adamlarına ne mesaj vermek istersiniz.

Dua Tepe

Halide Edip Adivar Müzesi

Özgül Özkan Yavuz:

Kültür bir milleti millet yapan asli unsurlardan bir tanesi. Dünyayı anlamak bilmek gerekiyor. Kendi kültürünüzü kendi tarihinizin şuurunda bilincinde olmak en önemli şey yoksa sizi millet yapan ana unsurlardan bir tanesi bu. Burada bir zayıflama olduğu zaman toplumun genel durumuyla ilgili güvenlikte olabilir kalkınmada olabilir birtakım sorunlar baş gösterebilir. Bu nedenle bütün kültür adamlarına başta edebiyatçılar ve şairler olmak üzere böyle dönemlerde büyük rol düşüyor. O dönemde Halide Edip, Reşat Nuri Güntekin o dönemi anlatır Çalıkuşu mesela. Falih Rıfkı Atay, Refik Halit Karay, Mahmut Şevket Esenal, bunlar o dönemde gerçekten o milli mücadele ruhunu, Türk'ün yenilmezliğini kendi ülkesine, milletine, dinine, kendi özüne olan inancını iyi bir şekilde anlatan aslında kalemiyle bu mücadelenin parçası olan kıymetli insanlar. Edebiyatçılarımıza ve şairlerimize her dönem kültürün yaşatılması millî kültürün taşınması gençlere de öğretilmesi ve geliştirilmesi anlamında çok büyük rol düşüyor. Bu anlamda da biz çok şanslıyız güçlü edebiyatçılar ve şairler her zaman var oldular zihin dünyamızı ve manevi dünyamızı besleyerek bizi ayakta tutan güçlerden bir tanesi oldular.

İsmail Kahraman:

Analar çok önemli. 'Cennet anaların ayakları altındadır' diyor Peygamber efendimiz. Ama biz onların hakkını yeteri kadar malesef teslim edemiyoruz. Bir ana bir kadın özellikle de sorumlu insan olarak analarımıza ne tavsiye edersiniz veya tüm kadınlara ne mesaj vermek istersiniz. Çünkü evin mutluluğu onlar, onlara sahip çıkmamız gerektiğine inanıyoruz.

Özgül Özkan Yavuz:

Genel olarak ailelere, gençler ve çocuklar anlamında mesaj vermekte her zaman fayda var. Teknoloji çok ilerledi. Çocuklarımızın farklı bağımlılıklarla mücadele ederken şimdi de teknoloji bağım

lılığı ile mücadele etmek gerekiyor. Teknolojinin faydalı bir şekilde kullanılması dünya ve toplumlar için gerekli fakat bu tek faaliyet alanında teknoloji olmamalı. Sadece bilgisayar oyunlarıyla ve sosyal medyada zaman geçirmek olmamalı. Burada annelere, ailelere çok büyük görev düşüyor. Hafta sonlarımızı çocuklarımızı müzelerle götürmelerini istiyoruz. Avm'lere değil. Çocuklarımızı lütfen müzelerle götürelim. Bakanlığımızın 1200 tane kütüphanesi var. Artık Avm'lerin içine de kütüphane kuruyoruz tren garlarında, hava limanlarında da her yerde kütüphane kuruyoruz. Çocuklarımızı kütüphanelere götürelim. Ne mutlu bize ki biz kütüphanelerde büyüyen bir nesildik. Biz imkansızlıktan dolayı kütüphaneye gidiyorduk, şimdi her türlü imkân var ama o kütüphanelerin tadı farklı. Çocuklarımızın masal anlatımından itibaren seyredecekleri filme kadar ailelerin seçici olması gerektiğini düşünüyorum. Türk kahramanlarını, tarihi onlara iyi anlatılmaları gerektiğini düşünüyorum. Küreselleşme bütün kültürlere karşı tehdit. Siz kendi kültürünüzü güçlendirmesenz küreselleştirme karşısında durmanız çok zor. Çocuklarımız bir Amerikan Kahramanını biliyor ama daha az sayıda Türk kahramanlarını biliyorlar. Başta kahraman Türk kadınlarımız ve kahramanlarımız olmak üzere kendi tarihimizdeki edebiyatımızdaki şairlerimizdeki bu kahramanları bilmeleri lazım. Biz Türk Masalları Külliyyatı çalışması yaptık bu çok önemli. Bütün Türk masallarını bir araya getirdik. İnternet ortamından da ulaşılabilir. Çocuklara kendi hikayelerimizi ve Anadolu'nun o kadim bilgilerini ve kendi kahramanlarımızı iyi etkin bir şekilde anlatmamız lazım. Çocuklarımızı kendi müzelerimizde gezdirmeye küçüklükten itibaren alıştırmamız lazım.

İsmail Kahraman:

Hakikaten tarih ve doğa önemli. Çok teşekkür ediyoruz, çok kısa zamanda çok önemli bilgiler verdiniz. Son mesajlarınızı almak isteriz.

Özgül Özkan Yavuz:

Bu yıllar tabii üst üste yüzüncü yılları yaşadığımız yıllar. Bu anlamda çok kıymetli 1920'de, 1921'de, 1923'e kadar olan dönemde Cumhuriyetimizin ilanına kadar olan özellikle son 4 yıl. Birinci Dünya Savaşının zorlukları Kurtuluş Savaşındaki muhteşem mücadelemiz. Bunlar çok kıymetli bu yüzyılların arka arkaya geliyor olması aslında güzel bir vesile, biz her sene bu anlamda farklı etkinlikle gerçekleştiriyoruz. Geçen Sakarya Meydan Muhaberele-ri ile ilgili yaptık. Yine Büyük Taarruzun 99'uncu yılıydı, Zafer Yolu isimli projeye Afyon, Kütahya, İzmir hattında konser serisi düzenledik. Bu sene meclisimizin 100. yılı ile ilgili senfoni çalışmamız oldu. Büyük Taarruzun yüzüncü yılı vesilesiyle Zafer yılını etkin bir şekilde kutlamak ve İzmir'de 9 Eylül'de etkinlikler yapmak istiyoruz. Bu yüzüncü yıllar aslında verilen mücadeleyi hatırlamak ve hatırlatmak çocuklarımıza tekrar doğru bir şekilde anlatmak için iyi bir vesile ve iyi bir dönem. Teşekkür ediyorum size, programınız içinde tebrik ediyorum.

Sakarya'dan Zaferler Tarihimiz Akar (İsmail Kahraman)

Ben, Sakarya Nehri...

İsmimi Yunan mitolojisindeki Nehir Tanrısı Sangarius'tan aldım. Kızılırmak'tan, Fırat Nehri'nden sonra Türkiye'nin en uzun akarsuyuyum...Eskişehir'in Çifteler ilçesindeki Dikmen Köyü'nden başlarım akmaya ve bu köyün yakınından geçen Seydi Çayı ile Dedemözü Deresi'yle birleşirim.

Birçok yere uzanan kollarım vardır. Porsuk Çayı, Karasu Çayı, Ankara Çayı, Göksu Çayı, Çark Suyu, Mudurnu Çayı... Memleketimi dört bir yandan sarmaya çalışırım.

Uzun yıllardır aktığım için birçok olayın da şahidiyim. Osmanlıların üç kıtada hâkim olduğu çağlar boyunca, destansı akışıma devam ettim. Küçük Asya'yı Türk yurdu haline getiren Türklerin nehirler yatağı Anadolu'nun son hâkimi olmalarını sağlayacak olan Osmanlı devletinin inkişafı da benim havzamda gerçekleşti. Osmanlı İmparatorluğu'nun Viyana önlerinden başlayan iki asırlık geri çekilişinin durması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluş mücadelesi de yine benim kollarımda mümkün oldu. Gordion'un düğümünün çözülmesi, tarihi gerçeklerle bakıldığında Türklerin Anadolu'dan atılması için yapılmış en büyük mücadele de burada 1921 yılında gerçekleşti. Bu sebeple Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Meydan Muharebesi'ne adını verdim. Yunan ordusu başkent Ankara yakınlarına kadar geldiğinde; Polatlı, Haymana ve benim boyumca Yunan orduları tarafından işgal edildiğinde, en zor zamanlara şahit olanım. İşgal yıllarının canlı şahidiyim.Dinlemesini bilene anlatacak çok şeyim var...

Sakarya Muharebesi gibi büyük bir tarihi mücadeleye ve zafere şahit olan Sakarya Nehri'yim...

Kıyılarımda birçok
yüreğin izlerini taşı-
maktaydı. Bunlardan bi-
risi de Yunus Emre'dir.
Onun türbesi, benim
kollarımdan birisi olan
Porsuk Çayırı'ndadır.

Ben de akan sadece su
değildir, tarihtir... Bu ta-
rihte çile, acı ve zor günler
olduğu kadar şanlı zaferler
bulunur. Türkiye Cumhuriye-
ti'nin kuruluş ve kurtuluş desta-
nı bulunur.

Zor geçen ama zaferle sonuçlanan
o zamanlarımı ünlü şair Necip Fa-
zıl şu dizelerle anlatır:

Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne,
Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine;
Çatlıyor, yırtınıyor yokuşu sökmek için.
Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin?
Rabbim isterse, sular büklüm büklüm burulur,
Sırtına Sakarya'nın, Türk tarihi vurulur.
Eyvah, eyvah, Sakaryam, sana mı düştü bu yük?
Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva büyük!..

Sakarya Nehri Genel Bilgiler

Afyon ili 800 metre yüksekliğindeki Bayat ve Döver yaylalarından doğan Sakarya Nehri Porsuk Çayı 824 km uzunluğunda Marmara ve İç Anadolu bölgesinin en uzun nehridir.

Uzunluğu 824 km olup, beslenme havzasının genişliği 58.160 km², havzaya yıllık düşen yağış miktarı 31.057 milyar m³'dür. Sakarya havzasına düşen ortalama yıllık yağış 524,7 mm/m², ortalama yıllık sıcaklık 14,5 C'di.

Havzanın ana akarsuyu Sakarya Nehri'dir. Eskişehir'in güneyinden, 800 m yükseltide, Çifteler, Sakaryabaşı Kaynakları'ndan doğar. Porsuk Çayı, Karasu Çayı, Ankara Çayı, Göksu Çayı, Çark Suyu, Mudurnu Çayı gibi yan kolları ve dereleri alarak kuzeye doğru akar. Karasu ilçesinin batısından, Yeni Mahalle'den Karadeniz'e dökülür. Havza; doğudan Haymana Platosu, İdris Dağı ve Elmadağ, batıdan Uludağ ve Domaniç Dağı, kuzeyden Bolu Dağları ile çevrilidir. Havzada 16 716 km²'si sulanabilir, 20 715 km² genişliğinde ova bulunur. Havzanın ortalama yükseltisi 925 metredir.

Sakarya Nehri'nin son bölümünde bulunan Adatepe istasyonu verilerine göre; Sakarya havzasına yılda 29 993 milyon m³ yağış düşmekte, bunu 5 290 milyon m³ yüzeysel akışa geçmekte, yeraltı suyunu 2 070 milyon m³'ü karışmaktadır.

10 960 milyon m³ buharlaşma ile 11 610 milyon m³ terleme ile yeniden atmosfere dönmektedir. DSİ verilerine göre; 524,7 mm/m²/yıl yağış düşen havzanın yıllık yağışı 33 184 milyon m³'tür. Sakarya Havzası kişi başına düşen 1000– 1700 m³ su ile su sıkıntısı yaşayan havza durumundadır. Havzada yerüstü ve yeraltı suları kullanım sınırına ulaşmış durumdadır.

Sakarya havzası yılda, Marmara havzasına 64 milyon m³ su göndermekte, Batı Karadeniz havzasından 226 milyon m³, Kızılırmak havzasından 55 milyon m³ su almaktadır. .Havzanın %53'ü tarım alanı, %44'ü yarı doğal alan ve ormanlardan oluşur. Tarım alanlarının %22'si sulanır, %25'i ise nadasa bırakılır. Sakarya Havzası'nda kuş gözlemciliği yapılabilecek alanlar şunlardır: Çavuşçu Gölü, Altıntaş Ovası, Türkmenbaba Dağı, Aliken, Balıklıdamı, Uyuz Gölü, Çöl Gölü, Mogan Gölü, Kızılcahamam Ormanları, Kavaklı Dağı, İnönü Vadisi, Sarıyar Barajı, Hamam Dağı ve Sapanca Gölü. Havzada Karadeniz, Marmara tipi Akdeniz iklimi ve İç Anadolu Karasal iklimi görülür.

Savaşı Zaferle Uğurlayan Sakarya Nehri

23 Nisan 1920, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı yıllar. Tüm Anadolu halkı Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları ile milli kurtuluş seferberliği başlattı. Yunan ordusu Büyük Millet Meclisi'nin bulunduğu başkent Ankara'nın yanı başında Polatlı ve Haymana'ya kadar gelmişti. Sakarya ovası askeri tarihlerin kaydettiği en uzun sürecek meydan muharebesine hazırlanıyordu. Genci ile yaşlısı ile kadını ile erkeği ile Anadolu bir ve beraber olmuştu. Sakarya nehri o sırada nazlı nazlı akıyor, geçtiği yerlerde işgal ve sıkıntılar yaşanıyor.

Sakarya meydan muharebesi için ordumuz hazırlık yaptı. 22 gün 22 gece sürecek tarihin en uzun meydan muharebesi için Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde devlet ve millet Kuva-i milliye ruhu ile tek yürek olmuştu. Viyana bozgunundan sonra çekilme duracak, taarruz başlayacak ve düşmana dur denecekti.

Bu arada Hristiyan âleminin ve Yunanlıların kültüründe “Gordion düğümünü çözenler tüm Asya'ya hâkim olurlar.” felsefesi ve ideallerinin varlığı nehir için yine önemli bir rol oynuyordu. Yunan Kralı Polatlı yakınlarındaki Sakarya nehri kenarında bulunan Gordion düğümünü çözerek Ankara'yı işgal ettikten sonra 14. Konstantin olarak Bizans tahtına oturmak üzere İstanbul'a geçip Büyük Yunanistan İmparatorluğu arzusunu gerçekleştirmeyi planlıyordu.

Bu mücadele bizzat Mustafa Kemal'in ifadesiyle bir Melhame-i Kübra idi.

“Çok büyük ve kanlı savaş” anlamına gelen Melhame-i Kübra, Asya'nın değilse bile en azından Anadolu'nun büyük bir bölümünü ele geçirmek isteyen Yunan ordularının, TBMM ordusunun peşinden Sakarya Nehri'nin doğusuna doğru ilerleyişiyle başlamıştı. Kütahya-Eskişehir yenilgisinden sonra büyük bir çıkmaza giren TBMM Ordusu başkomutan sıfatıyla komutayı eline alan Mustafa Kemal Paşa'nın direktifiyle Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilerek geniş bir savunma hattı oluşturmayı hedefliyordu.

Askeri tarih açısından da önemli bir taktiksel hamle olarak görülen bu geri çekilme “Hatt-ı müdafa yoktur; sath-ı müdafa vardır. O sath bütün vatandır” diyen Mustafa Kemal'in Yunan ordusunu bölme girişimiydi.

Mustafa Kemal Paşa, TBMM ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilirken hedeflediği planı bizzat şu sözlerle ifade ediyordu;

Vatanın her karış toprağı vatandaş kanıyla sulanmadıkça vatan terk olunamaz. Onun için küçük, büyük her cüzütamı bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük, büyük her cüzütam ilk durabildiğı noktada, tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındaki cüzütamın çekilmeye mecbur olduğunu gören cüzütamlar, ona tabi olamaz. Bulunduğı mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemete mecburdur.

Meydan Muharebesi'nin hemen öncesinde 122 bin kişilik Yunan ordusu, 90 bin piyade tüfeğı, 700 makineli tüfek, 300 top, 20 uçak ve 1500 kişilik bir süvari kuvvetine sahipti.

45 bin piyade tüfeğı, 240 makinalı tüfek, 175 adet çeşitli çapta topu ve 2 uçağı bulunan yaklaşık 100 bin kişilik ordu ve 4 bin 500 süvariye idare edecek 2500 subay TBMM ordusunda görev yapıyordu.

Mustafa Kemal'in TBMM Başkanı ve Türk Orduları Başkomutanı olarak yer aldığı muharebede Başvekil ve Genelkurmay Başkanı makamında Ferik Mustafa Fevzi Çakmak bulunuyor, Milli Müdafaa Vekilliğı görevini Mirliva Refet Paşa yürütürken, Mirliva Mustafa İsmet İnönü Batı Cephesi komutanlığını yapıyordu.

Geri çekilmenin belirlenen noktalarda gerçekleşecek bir meydan muharebesine dönüşmesine kadar yaklaşık 9 gün boyunca herhangi bir Türk askeriyle karşılaşmayan Yunan askerleri 1921 yılının 14 Ağustos günü büyük bir taarruza geçecekti.

Yunan ordusunun ilerleyişini sadece bir savunma hattı oluşturarak değil, orduyu arkadan kuşatarak kontrol altına alan Türk süvarileri Yunan askerlerinin lojistik damarlarını koparmıştı.

Bir süre sonra Yunan tarafında açlık sorunu ortaya çıkmasına rağmen, muharebenin hemen öncesinde Tekâlif-i Milliye Emirleri'yle toplanan yiyecek ve diğer lojistik malzemeler sorunsuz bir şekilde TBMM ordusuna ulaştırılıyordu.

Yunan Ordusu, Kütahya-Eskişehir muhaberelerinden sonra taarruza başladı. 23 Ağustos 1921 sabahı Yunan Ordusu Sakarya ırmağının doğusunda bulunan Türk savunma alanlarına saldırısı ile savaş 100 km'lik bir alana yayıldı. Düşmanın mevzi içindeki kritik hedefleri ele geçirme isteğine Türk ordusu var gücü ile direnir. Sakarya ırmağının doğusunda çok şiddetli çarpışmalar meydana geldi. Yunan saldırılarına karşı Türk ordusu ağır kayıplar verdi. Yunan kuvvetleri önemli mevzilerimizi bir bir ele geçirerek Polatlı'ya kadar yaklaştılar. Bazı yerlerde Türk savunma hatları bölündü, askeri birlikler arasında bağlantı koptu. Yunanlıların şiddetli taarruzlarına karşı ordumuz yer yer geri çekilmek zorunda kaldı. Sakarya ovası, Polatlı ve Haymana bölgesindeki köyler, vadiler ve dağlar tarihin en uzun süreli meydan savaşına sahne olmakta gönüllü alaylardan oluşan ordumuz etten ve kemikten kaleler ördüler. Mehmetçik kanı ile zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya Meydan Muharebesi destanını yazdı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Sakarya Zaferi'nin 100. Yıl Dönümünde Konuşma Yaptı

Cumhurbaşkanı Erdoğan Sakarya Zaferi'nin 100. Yıl dönümünde yaptığı konuşmada, Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemine değinmiştir.

1921 yılında yapılan bu savaş sadece bir bölgeyi değil, Anadolu'daki varlığımızı ilgilendiren bir dönüm noktasıdır. Temmuz ayında Sakarya'nın doğusuna çekilmek zorunda kalan ordumuz, milletimiz ve ordunun başındaki Mustafa Kemal Atatürk sayesinde düşmanı Sakarya'nın batısına atmayı başarmıştır. Bu zafer milli mücadelenin kaderini değiştirmiş, başkentimizin tehdit eden düşman saldırısının önüne geçilmiştir.

Polatlı-Haymana hattında verilen bu mücadeleye katılanlar cesaret ve kanlarıyla bir zafer elde etmiştir.

"Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır o sath bütün vatanıdır."

düsturuyla verilen bir mücadeledir bu. Vatanın her karışını kanlarının son damlasına kadar koruma kararını vermişlerdir. Düşman Sakarya'dan geri çekilirken olduğu her yeri yakıp yıkarak gerçek yüzünü de göstermiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasına başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, canlarıyla, kanlarıyla katılan tüm o aziz şehitleri rahmetle anarak devam etmiştir. Aziz ruhlarına Fatiha okunmuştur.

Sakarya Zaferi; Malazgirt, İstanbul, Edirne, Bursa'nın fethi gibi şanlı tarihimizin önemli yapraklarından biridir. Necip Fazıl'ın Sakarya şiiri de bu konuşmada yerini almıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan bu zaferi Nazım Hikmet'in Kuvayı Milliye şiirindeki dizeleriyle anlatıyor:

Sonra 23 Ağustos :

Sakarya melhamei kübrâsı ki devamı 13 Eylül gününe kadardır. Bizim kırk bin piyademiz, dört bin beş yüz atlımız, düşmanın sek- sen sekiz bin piyadesi, üç yüz topu vardır.

Harp meydanının kuzey yanı Sakarya ve dağlardır. Keskin ve dik yamaçlarıyla , kireçli toprakları ve kayalarında tek başlarına birbi- rinden uzak haşin ve münzevi çam ağaçlarıyla Abdüselâm dağı, Gökler dağı, dağlar.

Ve Sakarya'dan bu havalide yalnız, çatal tırnaklı karacalar su iç- mektedir.

Ankara suyunun döküldüğü yerden Eskişehir kuzeybatısına ka- dar Sakarya mecrası uçurumlar içinden geçmektedir.

Güneyde uzun ve insana bıraktığı hiçbir şeye acımadan ölmek ar- zusu veren Cihanbeyli ovası :

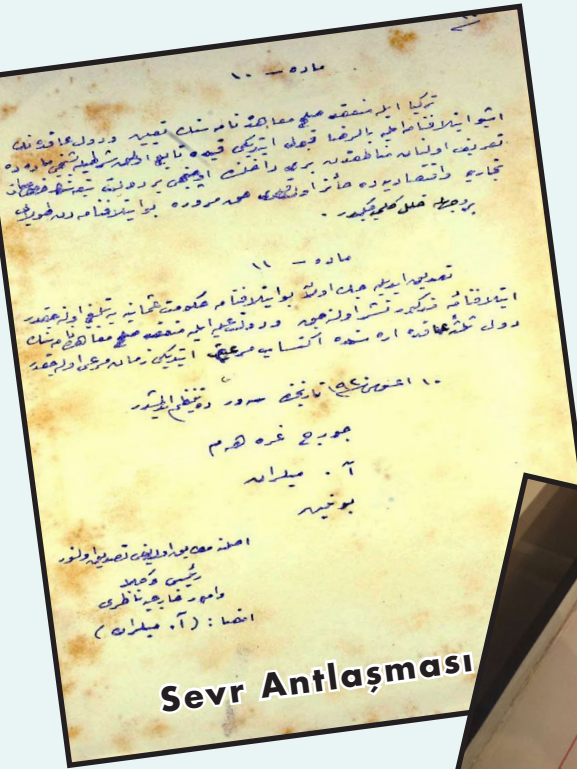
Çöl... Bu çölün, bu dağların, bu nehrin ve bizim önümüzde yirmi iki gün ve gece fasılasız dövüşüp düşman ordusu ric'ata mecbur kaldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu zaferin unutulmaması gerektiğini belirtir. Sakarya Savaşı'nın yaşandığı Polatlı ve Haymanada halihazırda yedi anıt şehitliği bulunması buna hizmet etmektedir. Ayrıca bölgeyi "tarihi milli park" ilan edilmiştir. Müzeler ve ziyaretçi merkezlerine verdiği önemle bu şanlı zaferi nesillere anlatmanın önemini vurgulamaktadır. Verdiğimiz mücadele ve kazandığımız zaferleri gelecek nesillere en doğru şekilde aktarmak için bu faaliyetler önem taşımaktadır. Sakarya zaferinin akabinde Ankarada faaliyet gösteren TBMM ve hükümeti uluslararası alanda asıl temsilcisi olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Bu durum sahada verilen mücadelenin diplomasi alanında da verilmesini sağlamıştır. İzmir'in kurtuluşunun ardından vatan topraklarının kalan kısımlarında da kontrolü sağlayan Ankara hükümeti bilahare Osmanlı'yı siyasi ve ekonomik olarak boğan zihniyetle mücadeleye girişmiştir.

Bir tarafında Sevr dayatması diğer tarafında milli bu çetin mücadeleye Lozan Antlaşması'yla sonuçlanmıştır. Anadolu'dan tamamen sökülüp atılmak istenen Türk milleti; dişiyle, tırnağıyla ve tüm ruhuyla verdiği milli mücadelesini, kurduğu cumhuriyetle yeni bir başlangıç haline getirmiştir. Bin yıllık vatanımız, Anadolu'daki üçüncü büyük devletimiz Türkiye Cumhuriyeti, yaşadığımız onca badirelere, uğradığımız onca saldırılarına rağmen 100. yılının eşğine kadar gelmiştir.

Sevr Antlaşması

VATAN TOPRAĞI VE İSTİKLAL MARŞI

“...Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 2021, “İstiklal Marşı yılı” ilan edildi. İstiklal Marşı'nın anlamı ve Kurtuluş Savaşı'nın önemini anlatmak için İstiklal Marşı coşkusunu yaşamak ve yaşatmak, istikbalimizin teminatı gençlerimizi istiklal marşı ruhu ile yetiştirmeyi milli bir göreve kabul ediyor, canları ve kanları ile kutsal vatan toprağını işgalden kurtarıp bizlere emanet eden aziz şehitlerimiz ve gazilerimiz başta olmak üzere ecdadımızı minnet, şükran ve rahmetle anıyor, Devlet ve millet olarak vatan topraklarını koruyup çölleşip erozyonla yok olmaması için canla başla çalışacağımızı ilan ediyoruz.....”

TOPRAĞI VATAN YAPANLAR

Anadolu topraklarının vatan olması kolay olmadı . Topraklar üzerine yurt yuva Obalar ve köyler kurulup vatan yapıldı. Anadolu da her köyün, her obanın ayrı bir hikayesi vardır. Bu toprakların vatan olmasında bedeller ödendi şehitler verildi. Aziz vatan toprağı uğruna sayısız şehitler gaziler ve esirler verildi. Cepheden cepheyi soran yıllarca vatan toprağını savunarak Anadoluyu bize ebedi vatan yapan ecdadın torunları olarak dedelerimize borcumuz var .Onlar ardına bakmadan yollara düşmüş cepheden cepheyi sorarak vatan toprağını düşmandan korumuşlardı. Bugün vatan toprağını çölleşme ve erozyondan korumak için Çölleşme ve Erozyonla mücadele genel müdürlüğü devlet ve millet işbirliği ile korumak için çalışmalar yapmakta.

**Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıra dağlar gibi duranlarındır.
Bir tarih boyunca onun uğrunda,
Kendini tarihe verenlerindir.**

Kutsal vatan toprağını bizlere emanet eden Atalarımız ; 93 Harbî'nin yaraları kapanmadan, Yemen'de, Trablusgarp'ta, Balkanlar'da çatışmalara katılmış, Sarıkamış'ta Ruslara direnmiş, Kop dağınyı ikinci Plevne yapmış. Çanakkale'nin geçilmezliğini haykırmış, Esir kamplarında ölüm kalım mücadelesi verirken vatan toprağı hasretini çekmişler. Esir kamplarından vatan toprağına döndükten sonra da milli mücadeleye katılmışlar, Tarihin en önemli meydan muharebelerinden Sakarya da destanlar yazmış. Kurtuluş savaşında Yunan'ı Ege Denizi'nin sularına kadar kovalamış dedelerimiz ile ne kadar gurur ve onur duysak az.

Kuruluş ve kurtuluş destanımıza canlı şahitlik yapmış dedelerimiz koskoca bir imparatorluğun çöküşüne, o imparatorluğun özünden bir filiz gibi yükselen yeni bir devletin kuruluşuna şahit olmuş vatan toprağını kanları ile sulayıp canlarını vermiş, bütün bu savaşların ve özgürlük mücadelesinin acılarını ve sıkıntılarını iliklerine kadar hissetmiş Anadolu topraklarını ebedi vatan yapan dedelerimizin kıymetlerini bilebilseydik hayat ve hatırlarını kitap, belgesel ve film yapabilseydik. Kutsal Vatan topraklarını düşmandan kurtaran dedelerimizin kıymetini bilebildik mi ? Elbette hayır! Ciltler dolusu hatıralar, kayıtlara geçirilmediği için dedelerimizin hafızaları ile birlikte ebedi âleme akıp gitti. Vatan

toprağının en kutsal yerleri ata dede mezarları bu hatıralarla dolu. İsimleri unutulmuş nesilleri kesilmiş fatihaya hasret mezarlar dile gelse bize çok şey söyler çok şey anlatır. “Kanımız ile sulayıp, canımızla vatan yaptığımız toprakları koruyun çölleşmesini ve erozyonla yok olmasını önleyin” der

*Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yağın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.*

Tarihler 1921. Milli şairimiz Mehmet Akif Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş önsözü Sakarya meydan muharebesi öncesi Kahraman Ordumuza armağan ettiği İstiklal Marşını yüz yıl önce ilk kez Ankarada Taceddin Dergahının toprakla sıvanmış duvarına yazmıştı. Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye hicret ederken sığındığı mağarada yol arkadaşı Hz.Ebubekire söylediği

“KORKMA ALLAH BİZİMLE BERABERDİR”

لَا تَحْزَنُ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا

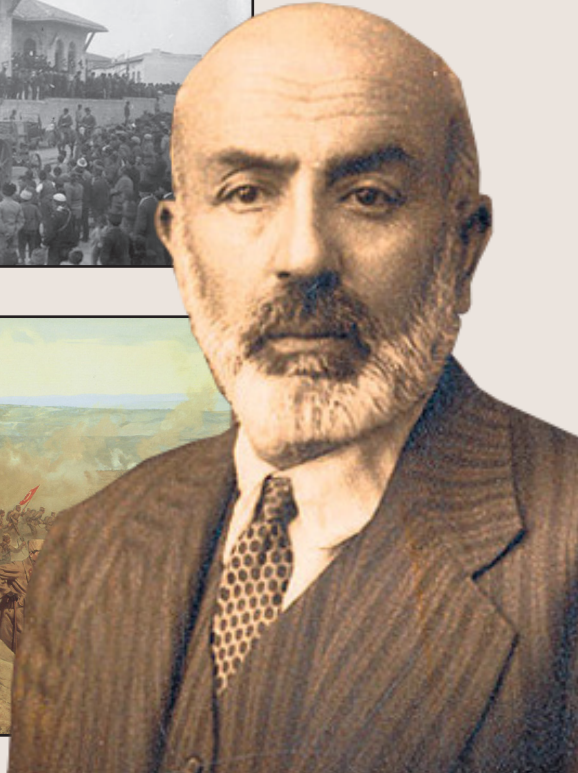
sözünden ilham alan milli şairimiz Mehmet Akif düşmanlara meydan okuyup, milletimize korkma diyerek vatan toprağını işgalden kurtaracak Kahraman ordumuza moral veriyordu.

**Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.**

**Ö benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
Ö benimdir, o benim milletimindir ancak**

Akif 100 yıl önce milletimize Korkma diye seslenmiş ordumuza moral vermişti. Zaferler tarihimizin en büyük meydan muharebelerinden olan, Kurtuluş savaşımızın dönüm noktası Sakarya meydan muharebesi için Devlet ve millet elele vermiş işgale son vermeye hazırlanıyordu. Kurtuluş savaşı ve milli mücadelenin taşıdığı anlamı ebedileştirmek Türk ordusunda coşku uyandırmak ve bu coşkuyu gelecek nesillere taşıyabilmek adına İstiklal Marşına ihtiyaç duyuldu. Genel Kurmay Başkanlığının isteği üzerine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 7 Nisan 1920'de gazetelere verilen ilanlarla İstiklal Marşı için bir yarışma düzenlendi. Seçilen marşın güftesi ve bestesi için 500'er lira para ödülü verilecekti. Yarışmaya 724 şiir katıldı. Şiirlerin hiçbiri beklenen başarıya ulaşamadı.

Hamdullah Suphi Tanrıöver

Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver, Mehmet Akif'e başvurdu. Akif para için böyle bir şiiri yazmayacağını ifade edince bu konu istediği gibi çözüleceği sözünü verdi. Akif her mısrası, milli mücadele coşkusunu, imanla yoğrulmuş milli mücadele insanını anlatan, İstiklal Marşını, Ankarada Tacettin dergahında yazdı. 17 Şubat 1921'de yazdığı İstiklal Marşı 1 Mart 1921'de Hamdullah Suphi tarafından Büyük Millet Meclisin

de okundu....

Mecliste büyük bir coşku yaşanıyordu. Alkışlar mecliste yankılanıyordu. Böylece 12 Mart 1921'de Akif'in yazdığı İstiklal Marşı Birinci Büyük Millet Meclisi tarafından sevgi gösterileri arasında "İstiklal ve istikbalimizin" Sembolu milli marşımız olarak kabul edildi. Marş büyük bir coşkuyla tekrar tekrar mecliste okunur. Milletvekilleri Akif'i ayakta alkışlar. İstiklal Marşı coşkusu tarihi meclis binasından tüm yurda dalga dalga yayılır. Milli şairimiz Akif milli mücadeleye destek olmak için Anadoluyu gezmekte. Kastamonu Nasrullah , Balıkesir Zağnospaşa ve Ankara Hacıbayram Veli camilerinde vaazlar eder millete istiklal coşkusu ve heyecanı verir.

İSTİKLAL MARŞI COŞKUSU

Yüzyıl sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi , mecliste grubu olan tüm partilerin katılımı ve milletvekillerinin oybirliği ile 2021 yılı İstiklal Marşı yılı ilan edildi. ÇEM olarak İstiklal Marşı yılı dolayısı ile kültürel etkinlik yapmak gençlerimize istiklal ve istikbal ruhu ve heyecanı vermek için “**VATAN TOPRAĞI**“ adlı belgeseli hazırladık.

100 yıl sonra da geçlerimiz Akif’i rol model alıyor kutsal vatan toprağını koruyor İstiklal Marşı ruhu ile yetişip istikbalimizin teminatı olmaya devam ediyor .Vatan topraklarını bize emanet eden Aziz şehitlerimiz ve ecdadımıza layik torun olmayı sürdürüyor.

**Bastığın yerleri “toprak!” diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.**

İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif Ersoy’un yazdığı milli marşımız, Anadolu’da devam eden Milli Mücadele ruhunu yansıtmakta.Milli mücadeleye coşku ve heyecan kazandıran abidevi eser olduğunu bilen gençlerimiz, istiklal marşını coşku ile okumakta. Vatan toprağına sahip çıkmakta.

Milli şairimiz Akif; İstiklal Marşı ile zalime, işgalciye, sömürgeciye boyun eğmeyen ve dünyaya meydan okuyan direnişin destanı olduğu bilincine sahip gençler yetiştirilmesinde rol model olmaktadır. Milli Mücadele ruhunu yansıtan İstiklal Marşı, istiklal ve istikbalimizin teminatı gençlerimize ruh ve heyecan vermekte.

Belgeseli izlemek için karekodu okutunuz.

**Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.**

Devlet ve millet olarak yediden yetmişe herkesin aynı inanç ve heyecanla ezberlediği , gençlerimizin coşku ile birlikte okuduğu İstiklal Marşı'nın her mısrasında tarih, medeniyet, ortak değerler, vatan toprağına sahip çıkma ve bayrak aşkı verilmekte.

Akif'in kahraman ordumuza ithaf ettiği milli marşımız, milletimizin tüm fertlerine aynı heyecan veren İstiklal Harbimizin ruhu ve coşkusudur.Devletimizin devamı milletimizin birlik ve beraberliğine yönelik saldırılar karşısında, ay yıldızlı bayrağımızın altında toplanmaya hazır milletimizin ortak vicdanına hitap eden sesidir İstiklal Marşı .

**Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.**

Kurtuluş Savaşında vatani kurtarmak için gözü yaşlı analar ve çileli babalar canlarından çok sevdiği evlatlarını “Ya İstiklal Ya Ölüm” diyerek vatan savunması için cephelere göndermiştir.Şehit Mehmetçiklerin kanları ve gazilerimizin kahramanlıkları ile esaret zincirleri kırılmış özgür ve bağımsız Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştur.

Devlet ve millet olarak İstiklal Marşı yılında istiklal ve istikbal heyecanı yaşanıyor...Tarih ve maneviyatına sahip çıkan gençlerimiz milli ve manevi duygularla milli mücadele tarihimizi hatırlayıp İstiklal Marşımızı coşku ile okuyor.

**Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.**

Milli şairimiz Mehmet Akif 100 yıl önce İstiklal Marşı ile gençlerimize seslenmekte , vatanın toprağına sahip çıkın ve özgürlüğün kıymetini bilin demekte. İstiklal Marşımız gençlerimize ruh , heyecan, coşku ve vatan toprağını koruma sevgisi vermekte. Bu güzel vatan uğruna can veren şehit ve gazilerimize vefa borcumuz var. İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif'in gönül telimizi titreten İstiklalimizin sembolü dizeleri ile vatan toprağını bizlere ebedi vatan yapıp emanet eden aziz şehitlerimiz ve ecdadımızı rahmet ,minnet ve şükranla anıyoruz.

**Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl**

SAKARYA'DAN
ZAFERLER
TARİHİ
AKAR

“... Hattı müdafaâ yoktur, sathı müdafaâ vardır. O sath, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça, terk olunamaz...”
(Gazi Mustafa Kemal Atatürk)

K. Atatürk

Toprak der basar geçeriz. Ama toprak, bayrakları bayrak yapan, uğrunda şehit olunan en kıymetli varlığımızdır. Toprak deyip basıp geçme düşün. İnsanlığın hamurudur toprak... Milletimizin yurt edinip vatan yaptığı toprak...Ama unutulmamalıdır ki toprağı bu kadar önemli kılan en büyük arkadaşı yeşil örtüsü ve doğal güzelliğidir. Ülkemizin en büyük zenginliği hayat kaynağımız vatan topraklarıdır.

Geçmişte topraklarımıza göz diken düşmana karşı büyük bir zafer kazanarak, vatanın bölünmez bir bütün olduğunu ispat ettik. Ama Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Meydan Muharebesi'nin zaferle sonuçlandığı Sakarya Nehri'nin beslediği topraklar, günümüzde başka düşmanlar yüzünden tehlike altındadır. Toprağımızın bu en büyük düşmanları çölleşme ve erozyondur! Toprak, erozyonla kaybolup gittiğinde bir daha geri kazanılmayan bir servettir. Toprak, çölleşmeden canımız gibi korumamız gereken ecdat yadigârı mirasımızdır. Büyük zorluklarla kazanılan bu toprakları günümüzde çölleşme ve erozyondan korumak için Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü canla başla mücadele etmektedir. Sakarya Nehri'nden sadece su akmaz. Zaferler tarihimiz de akar. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Sakarya nehri kuruluş ve kurtuluş destanımıza canlı şahitlikte yapmıştır. Sakarya Nehri, işgaller yaşamış, zaferler görmüş, hainliklere şahit olmuştur.

Tarihler 23 Nisan 1920...Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı yıllar.Tüm Anadolu halkı Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları ile milli kurtuluş seferberliği başlatırlar.Yunan ordusu Büyük Millet Meclisi'nin bulunduğu başkent Ankara'nın yanı başında Polatlı ve Haymana'ya kadar gelmiş.Sakarya ovası askeri tarihlerin kaydettiği en uzun sürecek meydan muharebesine hazırlanıyor. Genci ile yaşlısı ile kadını ile erkeği ile Anadolu bir ve beraber olmuş.O tarihlere Sakarya nehri nazlı akmıyor, geçtiği yerlerde işgal ve sıkıntılar yaşanıyor. Zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya meydan muharebesi için ordumuz hazırlık yapar. 22 gün 22 gece sürecek tarihin en uzun meydan muharebesi için Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde devlet ve millet Kuva-i Milliye ruhu ile tek yürek olmuştu. Viyana bozgunundan sonra çekilme duracak taarruz başlayacak düşmana dur denecekti. Yunanlıların şiddetli taarruzlarına karşı ordumuz yer yer geri çekilmek zorunda kalır.

Sakarya ovası, Polatlı ve Haymana bölgesindeki köyler vadiler ve dağlar tarihin en uzun süreli meydan savaşına sahne olmakta gönüllü alaylardan oluşan ordumuz etten ve kemikten kaleler örerler. Mehmetçik kanı ile zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya meydan muharebesi destanını yazar. Mehmetçiklerin kanı ile yazılan bu destanı Mehmed Akif İstiklal Marşı'nda şu mısralar ile dile getirmekte.

**Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.**

SAKARYA ZAFERİNİN KAZANILDIĞI TOPRAKLAR

Başta Sakarya nehri boyları olmak üzere Polatlı ve Haymana bölgesindeki her dağ, her ova, her taş, her köy ve her yer Sakarya meydan muharebesine sahne olmuştur. Viyana bozgunundan 238 sene sonra işgal ve istilaları durdurduğumuz bu bölgelerdeki şehitlerimizin aziz hatırası koruma altına alınmıştır.

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Necmettin Halil Onan

VATAN VE TOPRAK SEVGİSİ

Birinci Dünya Harbi ve Kurtuluş Savaşında vatani kurtarmak için gözü yaşlı analar ve çileli babalar canlarından çok sevdiği evlatlarını „Ya İstiklal Ya Ölüm „ diyerek vatan toprağını savunması için cephelere göndermiştir.Şehit Mehmetçiklerin kanları ve gazilerimizin kahramanlıkları ile esaret zincirleri kırılmış vatan toprağı kurtulmuş özgür ve bağımsız Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştur.

Sebepler ve sonuçları ile Dünya harp tarihine en uzun süren meydan muharebesi olarak geçen Kurtuluş savaşı Sakarya Savaşı'nın dönüm noktası Sakarya Meydan Muharebesi'nin geçtiği; Karapınar Karargāhı, Polatlı Merkez, Karatepe, Dua ve Kartal tepe, Koca bayır tepe, al Dağı, Yıldız Dağı, Toydemir, Sarı al tepe, Koca dere tepe, Kızıl kırma ve İkiiz tepe, Türbe tepe, Gazi tepe İner ve Mangal Dağı bölgesi koruma altına alındı. Bu bölgeler siz şehit torunlarını Fatihalar okumak üzere ziyarete bekliyor.

Zaferler tarihimize adını altın harflerle yazdıran Sakarya meydan muharebesi alanları gelecek nesillere milli bir miras olarak bırakılması için canla başla çalışılmaktadır. Ama bu toprakları geleceğe bırakmak için korumak ve kollamak gerekmektedir. Vatanınıza sahip çıkıp, toprağı korumak, vatanın kıymetini bilin diyen İstiklal şairi Mehmet Akif'in şu dizeleri ile bize seslenmekte vatan toprağını önemini anlatmakta.

**Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Câmı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.**

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele

İklim bir coğrafyada bilindik düzeninden farklılaşmaya başladığında, sıcaklar kavurucu, soğuklar dondurucu olduğunda, yağmurlar nazlanıp, rüzgârlar hırçınlaştığında yaklaşan tehlikenin ismidir çölleşme.

Toprak demek tarım ve hayvancılık demektir. Bugün dünya nüfusunun gıda ihtiyacının iki temel direği olan bu sektörler çölleşme ile birlikte sendelemekte, dünyanın hemen her kıtasında çeşitli bölgelerde üretim imkânı tamamen ortadan kalkma tehlikesiyle yüzleşmektedir.

İnsanlar, tarih boyunca ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tabiatla bütünleşerek yaşamışlar ve nimetlerinden azami şekilde yararlanmaya çalışmışlardır. Tarihte doğal kaynaklarını akıllıca ve ustalıkla kullandıkları sürece refah içinde yaşayan uygarlıklar, doğal

kaynakların bozulumu ile tarih sahnesinden silinmişlerdir. Tüm heybetiyle uçsuz bucaksız çöller ya da ruhumuzu dinlendirip, zihnimizi özgür bıraktığımız kumsallar.

Kumun zihnimize kazınmış bu görkemli imajlarının altında büyük bir tehlike olabileceğini pek düşünmeyiz. Ancak bu öyle olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Hareketli kum tepelerini tanımlamak için kullanılan kumul ifadesi aslında doğayı tehdit eden, son derece aktif bir tehlikenin ismidir.

Deniz kıyısında, genellikle akarsuların denize döküldüğü alanlarda ince kumların dalga ve rüzgârın etkisiyle karaya doğru taşınması sonucu oluşan türüne Kıyı Kumulu, deniz kıyısından uzak, eski göl ya da akarsu yataklarında oluşan türüne ise Karasal Kumul denmektedir. Karadeniz, Ege ve Akdeniz’le çevrili ve bir iç deniz olarak Marmara’ya sahip olan Türkiye 46 bin 583 hektara yayılmış kumul alanına sahiptir.Bu Avrupa’nın en büyük kumul alanına sahip olduğumuz anlamına gelmektedir.Kumullar kendine özgü flora ve faunasıyla ekosistemin önemli bir parçasıdır. Bu açıdan ortadan kaldırılması değil, değerlendirilip düzenlenmesi, kontrol altına alınması ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.Yapılacak kumul ıslah çalışmalarıyla bu alanlar doğal zenginlik olarak ülkemize kazandırılmaktadır. 1960’tan başlayarak günümüze kadar yaklaşık 12 bin hektar kumul alanında son derece başarılı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’nin çölleşme tehlikesiyle karşı karşıya kalmasındaki en önemli etmen olarak erozyon karşımıza çıkmaktadır. Sahip olduğumuz tarım arazilerinin %59’u, meraların %64’ü, orman arazilerinin %54’ü çeşitli şiddetteki erozyonların etkisinde kalmaktadır. Tüm bu etmenlerin birleşmesiyle Konya, Iğdır İlleri ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere Türkiye’nin büyük bir bölümü çölleşme riski altındadır.

Tarihin her döneminde özellikleri ile tüm medeniyetlerin gözdesi olmuştur Anadolu. Nihayetinde ebedi vatan olarak bize, Türk milletine yâr olmuştur.

“Her kim ola ki fesinin püskülüyle
ormandan bir dal kopara, boynu vurur.”

Fatih Sultan Mehmet

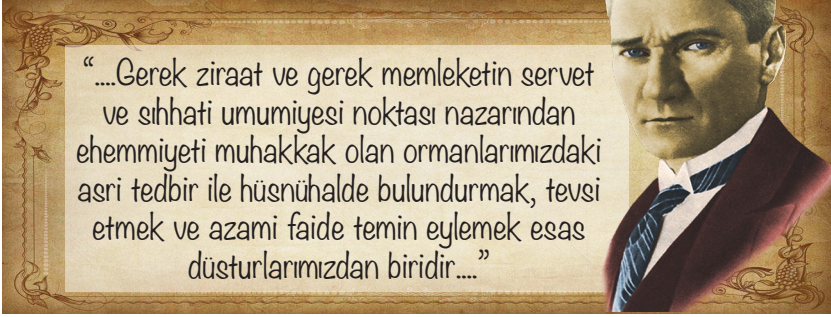

Günümüze yaş kesenin başı kesilir diye dillerde yaşayan bu fermanın sahibi ulu hakan Fatih Sultan Mehmet Han dünyadaki ilk çevre koruma örgütünü kuranlardan birisi olarak da tarihe geçmiştir.

Tabii kaynakların hızlı bir şekilde yok olduğunu gören Osmanlı Devleti, 1870 yılında “Orman Nizamnamesini” çıkararak ormanları koruma altına almaya çalışmıştır. Çölleşme ağaçlandırma seferberliği ile önlenir. Türkiye’de çölleşme ve erozyonla mücadelenin tarihi geçmişine baktığımızda ilk olarak Orman Genel Müdürlüğü ile karşılaşırız

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, çölleşme ve erozyonla mücadelede en etkili yöntem olan ağaçlandırmaya büyük önem vermiştir. Atatürk'ün 1922 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış konuşmasındaki:

sözleri, ormancılık hizmetlerimizin gelişmesinde büyük bir esas teşkil etmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak, Atatürk Orman Çiftliği ağaçlandırması ve fidanlığının kurulması, Ankara-Anittepe, Eskişehir - Kocakır ve Kalabak uçakla tohumlama ağaçlandırma çalışmaları, Yalova-Termal, Tarsus-Adanalıoğlu Ormanı ile Antalya, Adana ve Muğla ağaçlandırmaları gibi büyük ağaçlandırma ve erozyon kontrolü projeleri hayata geçirilmiştir. 1937 yılından başlayarak ağaçlandırma için özel yasalar çıkartılmış aynı yıl ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde şube müdürlüğü seviyesinde hizmet vermeye başlamıştır. 1961 yılında Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Daire Başkanlığı, 1969 yılında Orman Bakanlığı bünyesinde Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Orman Bakanlığı ilk olarak 1969 yılında kurulmuş olup, tarihî süreç içinde adı bir kaç kez değişmiştir. 2011 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığı adı ile devletimizin en köklü kurumlarından birisi olarak başarılı çalışmalarına devam etmiştir.

Bugün de Tarım ve Orman bakanlığına bağlı ÇEM genel müdürlüğü çalışmalarına devam ediyor. Her ülke kendi topraklarında sürdürdüğü çölleşmeyle mücadele çalışmasıyla aslında dünyanın tamamının geleceğine bir yatırım yapmaktadır. “Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi” bu anlayışın bir sonucudur ve Türkiye 1998 yılında bu sözleşmeye taraf olmuştur. Bu sorumluluğun bir parçası olarak “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı” hazırlanarak 2005 yılında yürürlüğe konulmuştur. Büyük bir ivme kazanan çalışmalarda en önemli adım ise 2011 yılında atılmış, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde dünyada bir ilk gerçekleştirilerek Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü-ÇEM kurulmuştur. Bu gelişmeler bir rastlantı değildir. 2000’li yılların başından itibaren ciddi, bilimsel ve planlı çalışmalar hayata geçirilmiş ve çölleşmeye karşı yürütülen mücadelede büyük mesafeler kat edilmiştir. Tarım arazilerinin düzenlenmesi, mera ıslahı, ağaçlandırma ve diğer çalışmalar ele alındığında 14 yıllık bu süreçte müdahale edilen alanın büyüklüğü 5 milyon 346 bin 42 hektara ulaşmıştır. 2008-2012 yılları arasında “Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği” çerçevesinde 2 milyon 429 bin 604 hektar alanda ağaçlandırma, rehabilitasyon ve erozyon kontrolü çalışmaları yapılmıştır.

Erozyonla mücadelede atılan adımlar büyük başarı sağlamış, erozyon sebebiyle akarsularla taşınan yıllık toprak miktarı 500 milyon tondan 168 milyon tona gerilemiştir. 2023 yılında bu rakamın 130 milyon tona indirilmesi öngörülmektedir. 2013-2017 yılları arasını kapsayan erozyonla mücadele, Yukarı Havza Sel Kontrolü ve Baraj Havzaları Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Eylem Planları başarıyla hayata geçirilmiştir. Ayrıca 2014-2018 yılları arasındaki dönemi kapsayan Maden Sahaları Rehabilitasyon Eylem Planı büyük bir titizlikle sürdürülmektedir. 2019 yılı yeni eylem planlarının hayata geçirileceği yıl olacaktır. 2015-2023 dönemini kapsayan “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı” bu alandaki en kapsamlı çalışmalar arasında yer almaktadır. Türkiye'nin çölleşme başta olmak üzere doğal kaynakların korunmasına yönelik çalışmaları uluslararası arenada da ses getirmiş ve yeni sorumlulukların kapısını aralamıştır. Tecrübemizi ve uzmanlığımızı Afrika, Asya, Ortadoğu ve Balkan ülkeleri ile Türk Cumhuriyetlerinin hizmetine sunarak, yaklaşık 600 uzmana teknik eğitim verilmesi bu gerçeğin açık bir göstergesidir. 2015 yılında Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Taraflar Konferansı'nın on ikincisi, sözleşmeye taraf 195 ülkeden Bakanlar, AB temsilcileri, parlamenterler, iş adamları, sivil toplum kuruluşları ve ülke delegasyonlarının katılımı ile Ankara'da gerçekleştirilmiştir

6700 kişinin katıldığı ve Türkiye’de gerçekleştirilen en büyük BM organizasyonu olan bu konferansta alınan en önemli kararlardan biri Ankara Girişimi olmuştur. Tüm bu çalışmalar açıkça ortaya koymaktadır ki gerekli tüm yatırımlar yapılarak, doğal kaynaklarımızı korumak ve gelecek nesillere en zengin şekilde aktarmak adına son 14 yılda muazzam çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Ancak bu sonu olmayan bir yarıştı. Bugün tahribatı ortadan kaldırmak, zararları gidermek için yapılan yatırımlar sonuç verdikçe eldeki imkânları yakalanan başarıların devamlılığı için kullanmak gerekecektir. Böylece yaşanan sıkıntıların, atlatılan tehlikelerin ve yitirilen değerlerin bir daha tekrar etmemesi sağlanacaktır. Hayata geçirilmiş ve yakın gelecekte geçirilecek değişik eylem planları, bu gerçeği yetkililerimizin net bir şekilde gördüğünü ve en doğru adımları attıklarını göstermektedir. Bu çalışmalar geleceğe dair umudumuzu ayakta tutan hizmetler olarak tarihe geçecektir.

با سربازان بی پروا و بی ترس
دشمن آشفته کی بیچاره کفن سازان

در نما سوخته بوسطنده یورده یورن ای جان
نومنه دن بوردمک اوشنده توننه ان صونک اوجان

2021 İSTİKLAL MARŞI

VE

SAKARYA ZAFERİ

100. YILI

کیم بو جنت وطنک اوغربنه اولماز
شهره ایشیغیر اجهو طوبراغی صیغه
جانانانی بونون واریمی آلسیره
ایتمه سیره ناک وطندن بنی دنیاده

جانما قربان اولایم جهره کی ای نازی هلال
شهرمان عرقه برکول نه بوشدت بو جلال
سط اولاز دوکولن فانلرمز صوکره هلال
عقیده عقه جان ملتوک استقلال

روحک سندن آکری شودر آنجان ام
دکه سیره معبدنک کوکنه نامحرم او
بوازانلرکه شهره نلری دینک تملی
ابدی بوردمک اوشنده بنم ایظه ملی

بسه ازلدنیر بیدر صر بانادم صر بانادم
هانگی جیلغیبه بکازنجیر اوره جفسه شانادم
کوکره سه سیل کیمی بیدری جیلگنر آشار
بیر نام طاغلی آتیلره صغمام حنارم

اوزمان و حرا ایلرک سیر
هره جریه مدان کیم بولر ملی

Tarihimizin dönüm noktası Sakarya meydan muharebesi'nin 100. yılı olan 2021; devletimiz tarafından İstiklal marşı yılı ilan edilmesi milletimiz tarafından takdirle karşılandı.ÇEM genel müdürlüğü şehitlerimizin aziz hatırlarını yaşatmak için bu belgeseli hazırlayarak şehitlerimizin kanı ile yoğrulmuş cennet vatan toprağının önemini ortaya koymuştur

**Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ**

Bu güzel vatan toprağı uğruna can veren Aziz şehitlerimiz ve ecdadımıza vefa borcumuzu ödeyen ÇEM genel müdürlüğü olarak, İstiklal şairimiz Mehmet Akif'in gönül telimizi titreten İstiklalimizin sembolü dizeleri ile şehitlerimizi rahmet ,minnet ve şükranla anıyoruz.

12 Mart 1921 yılın da İstiklal ve istikbalimizin sembolü olarak milli marşımız olarak büyük millet meclisi tarafından kabul edilmiş, gençlerimize tarih bilincinin önemi anlatılmış.Tarih boyu vatan toprağını yurt yuva ve vatan gören milletimiz canı pahasın vatanına sahip çıkıp toprağı korumuştur.İstiklal ve istikbaline sahip çıkan gençlerimiz milli şairimiz Mehmet Akif'i kendilerine rol model alıp istiklal marşı ruhunu yaşayıp yaşatmışlar..

**Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın**

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDAN SİBİRYA ESİR KAMPLARI'NA

Birinci cihan harbinde Sibiryaya gibi esir kamplarına düşen onbinlerce Mehmetçik Dedem Şerefoğlu gazi Mustafa Şağar gibi gibi şanslı değildi.Onların bir çoğu esaretten dönememiş gurbet elde şehit olmuşlardı.Ben Sibiryadan dönen dedemin hikâyesini bugün 90 yaşındaki anam Emine hanımdan dinledim. Sarıkamış ve Sibiryaya deyince anamın gözleri dolar, hüzünlenir ve konuşmakta zorluk çekerti.

Dedem gibi on binlerce Mehmetçiğin esir kaldığı bir çoğunun geri dönemediği Sibiryaya yolunda okuyacağım değerli tarihçi yazar merhum Metin Tekin'in kaleme aldığı "1'inci Dünya Savaşı Anıları, Sarıkamış'tan Sibiryaya" kitabının ön sözünde merhum Metin Tekine yüce Allah'tan rahmet dileyerek bir bölümünü sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yaşlılarımıza Neden Değer Vermiyoruz?

..." Çocukluk ve gençlik yıllarımda köyümüzde birlikte yaşama bahtiyarlığına erdiğim dedelerimizi, ninelerimizin davranışları, yaşayış biçimleri, disiplin anlayışları, her parmaklarında bir hüner denilebilecek şekilde iş becerileri hep dikkatimi çekmiştir. Hele dondurucu kış günlerinin gecelerinde sıcacık meydan odalarında sevginin, saygının, samimiyetin iliklere işlenmiş olduğunu gösteren sohbet toplantıları...

Semaver çayının eşlik ettiği o sohbet toplantılarının bir okul bitirmek kadar insanı eğittiğini, insanın ruhuna hayatın inceliklerini sızdırdığını, o sohbet ehli dedelerimizin hayattan bir bir çekilmeye başladıklarını görünce anladım. Her gidenin yeri boş kalıyordu ve o boşluk insanın yüreğinde derin sızılara sebep oluyordu. Ama hepsi o kadar. Akıl, mesajını alamıyor, yapılması gerekenin işaretini veremiyordu. Sohbet geleneği içinde bir türlü kalem akla gelmiyordu. Uzun bir süre gurbetin yollarını aşıp köyüme varma imkânı bulamamıştım. 20. asrın yılları tükenmişti. Bir fırsat bulupta köyüme vardığımda içimdeki hatıralar denizinin tutuştuğunu gördüm. İçim gerçekten yanıyordu. Yanıyordu; çünkü çile dolu bir asrın hatıralarını bize tattırılmış olan çınarların yerleri bomboştu. İçimden bir “Eyvah!” feryadı yükseldi. Eyvah ki ne eyvah! Bu kayıpların bu kadar acı olacağını, böyle büyük bir boşluk bırakacağını ancak o anda anlayabilmişim. Bu boşluğun içinde kalınca hissettiğim sızılar beni uyandırdı. Derhal kaleme sarıldım ve dedelerimizin hatıralarını kaleme almaya başladım. Çocukları, torunları, akrabaları, arkadaşları demedim; beraber olduklarını bildiğim, öğrendiğim herkese gittim. Ülkenin değişik yerlerindeki tanıdıklarına bile. Bir dedemizin hatıraları için belki onlarca insana...

93 Harbi'nin yaraları ka-
panmadan, Yemen'de,
Trablusgarp'ta, Balkan-
lar'da çatışmalara katıl-
mış, Sarıkamış'ta Ruslara
direnmiş, Çanakkale'nin
geçilmezliğini haykır-
mış, Yunan'ı Ege Deni-
zi'nin sularına kadar ko-
valamış, koskoca bir
imparatorluğun çökü-

şüne, o imparatorluğun özünden bir filiz gibi yükselen yeni bir
devletin kuruluşuna şahit olmuş ve katkıda bulunmuş, bütün
bu savaşların ve özgürlük mücadelesinin acılarını ve sıkıntı-
larını iliklerine kadar hissetmiş dedelerimizin hatıraları bir
kitapla sınırlı olabilir mi? Elbette hayır! Eyvah dediğim on-
dandır. Ciltler dolusu hatıralar, kayıtlara geçirilmediği için de-
delerimizin hafızaları ile birlikte ebedi âleme akıp gitmiştir..”

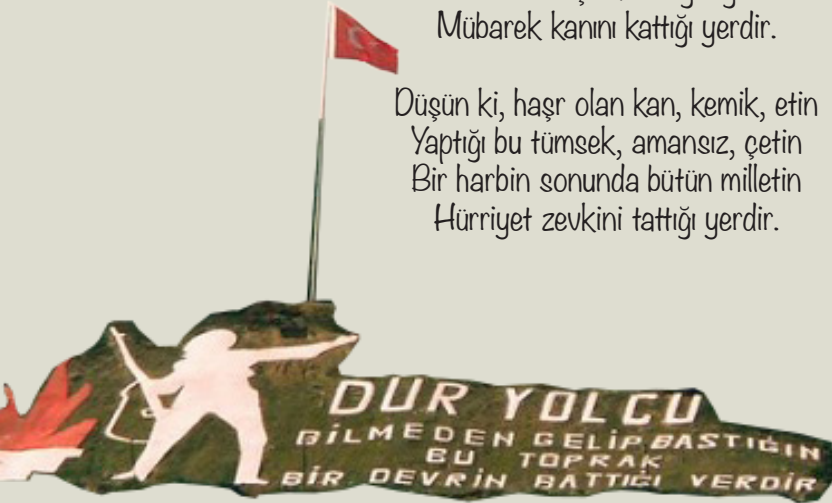
BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bir tümsek, Anadolu'nda,
İstiklâl uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki, haşır olan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

Tarihe sığmayan bir destanın sahibi... Milli ve manevi heyecanımızın kükreyen sesi. Bir sair, bir ilim adamı, bir kahraman, bir lider, bir mütefekkir bir gazeteci ve aynı zamanda bir eğitimci. Eserleri ve hayatıyla bir fazilet abidesi... Örnek insan.. Mehmet Akif Ersoy....

Mehmet Akif Ersoy, yüreğindeki vatan ve millet sevgisi, hürriyet aşkı, mücadele azmiyle, kendi onuruna olduğu kadar ait olduğu inancın ve milletin onuruna son derece dskn bir şahsiyetti. Benzersiz bir kahramanlık destanı olan İstiklal Marşıyla milletin gönlündeki seçkin yerini aldı.Onun kaybolmayan heyecanı, sesi ve nefesi ruhlarda silinmez izler bıraktı.

İSTİKLAL MARŞIMIZ

Tarihler 1920. Zaferler tarihimizin en büyük meydan muharebelerinden olan, Kurtuluş savaşıımızın dönüm noktası Sakarya meydan muharebesi için hazırlıklar yapıyor. Devlet ve millet el ele vermiş işgale son vermeye hazırlanıyor.

Kurtuluş savaşı ve milli mücadelenin taşıdığı anlamı ebedileştirmek Türk ordusunda coşku uyandırmak ve bu coşkuyu gelecek nesillere taşıyabilmek adına bir istiklal marşına ihtiyaç duyuldu.

Genel Kurmay başkanlığı'nın isteği zerine Milli Eğitim bakanlığı tarafından 7 Nisan 1920'de gazetelere verilen ilanlarla istiklal marşı için bir yarışma açıldı.Seçilen marşın güftesi ve bestesi için 500'er lira para dl verilecekti. Yarışmaya 724 şiir katıldı. Şiirlerin hiçbiri beklenen başarıya ulaşamadı.Milli Eğitim bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver, Mehmet Akif'e başvurdu. Akif para için böyle bir şiiri yazmayacağını ifade edince bu konu istediği gibi çözüleceği sözünü verdi. Akif her mısrası, milli mücadele coşkusunu, imanla yoğrulmuş milli mücadele insanını anlatan o şaheseri, istiklal marşını, Ankara'da Tacettin dergahında yazdı. 17 Şubat 1921 yılında yazdığı istiklal marşı 1 Mart 1921 yılında Hamdullh Suphi tarafından büyük millet meclisinde okundu....Mecliste büyük bir coşku yaşıyordu.Alkışlar mecliste yankılanıyordu.

Böylece 12 mart 1921’de Akif’in yazdığı İstiklal Marşı Birinci büyük millet meclisi tarafından sevgi gösterileri arasında “İstiklal ve İstikbalimizin “ sembolu milli marşımız olarak kabul edildi. Marş büyük bir coşkuyla tekrar tekrar mecliste okunur Milletvekili Akif’i ayakta alkışlar..

O boynunu büker ve sessizce meclisi terk eder.

ASIM'IN NESLİ

Vefekar ve fedakarlık abidesi örnek insan Akif kendisine ödül olarak verilen parayı bir belge imzalayarak alıp bu parayı şehit eşleri ve çocuklarını korumak ve iş öğretmek için kurulan Kadınlar Derneğine bağışlar.

Akif’i soğuktan koruyacak doğru dürüst bir paltosu olmadığı halde o şehit çocuklarını düşünmekte şehitlerin emanetine sahip çıkmakta.. Asımın nesli dediği gençlerimize örnek ve rol model olmakta.

“Asım'ın nesli diyordum ya nesilmiş gerçek,
İşte çiğnetmedi namusunu çiğnetmeyecek!”

Bir gün Akif'e İstiklal marşını nasıl yazdınız diye soruldu. Akif'te cevap olarak “Doğacaktır sana vaat ettiği günler hakkın kim bilir belki yarın belki yarından da yakın” işte istiklal marşını bu iman ve ümitle yazdım. İmanım olmasaydı hiç yazabilir miydim?. Zaten ben başka türlü düşünüp başka türlü yazanlardan değilim. İçimde ne varsa yazılarımda da o vardır. Allah bu millete bir daha istiklal Marşı yazdırmasın.”

Viyana da başlayan geri çekilmenin 238 yıl sonra durdurulup taruza geçildiği Sakarya meydan muharebesi öncesi ***Kahraman ordumuza *** armağan edilen istiklal Marşı ile ilgili Akif :”O şiiir milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Binbir facia karşısında bunalan ruhların ızdıraplar içinde kurtuluş dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. Bir daha yazılmaz onu ben de yazamam o şiir benim değil artık milletin malıdır.

جانانانی بو تون واری سینه ده خورا
ایتمه سینه تک و ظنمدن بنی دنیا ده جورا

رو صحت سندن آلهی شوردا آخجای اصلی
دکه سینه سعید ملک کوکنه فاکمرم الی
بوازانلر که شهادت لاری دینک تمحلی
ایدی یورد ملک اوستنده بنم ایقلمه علی

اوزمان وجدرا ایله بیله سجده ایدر وارسه حاشتم
هر هر مجیدن آلهی بو شانوب قانلی یاشتم
فینقیر روح بگردگی برون نعنتم
اوزمان بکله ایله عمر نه دکه بکله باشتم

Tarihler 27 Aralık 1936. Günlerden pazar. Akşam saat 19:45... Akif yorgun ve bitkin bir hale gelmiş. Akif'in ruhu bedeninden kurtulur ve hakkın rahmetine kavuşur. Bugün mezarı İstanbul'daki Edirnekapı mezarlığında yer alıyor.

Gençlerimize rol model olan Mehmet Akif İstiklal marşımızın şairi. Büyük bir düşünür. Dine vatana ve millete aşık bir vatansever.. zillete ve hakarete boyun eğmeyen örnek biri insan.

Mehmet Akif, ömrü boyunca çalıştı çabaladı mücadele etti. Dinlenmeden yorulmadan iman ve vatan sevgisiyle coşturdu gençlerimizi coşturdu. Akif büyük bir vatan şairi olduğu gibi büyük bir İslam mütefekkiriydi. Aynı zamanda tam manasıyla bir aksiyon adamı. Bitmez tükenmez bir sabrı, çelik gibi bir iradesi eğilmez bir başı boğulmaz bir sesi ve kısılmaz bir nefesi vardı. O doğruluğun ve fedakarlığın simgesi gençlerin rol modeliydi. Akif şiirinde ve yazdıklarında samimiydi. Onun şiirinde kendi şahsi dertleri ve özel meseleleri yoktu. Hep umumi dertlerle dertlendi milletin duygu düşünce ve problemlerine tercüman oldu. İşte bu yüzden Akif'in hayatı gençlerimize örnek olacak gençlerimiz Akif'i rol model alacaktır.

خط اولاد دوگون قاندر سوگون حلال
حقیر حقہ بیان ستمک استقلال

بسه از دنیای دور هر یاشادم هر یاشادم
هانگی جیانیغیسه بکا زنجیر اوره جفته یاشادم
کوکره سه سئل کییم ندری جیانیغیسه یاشادم
بیر قارم طاغاری انانیلره صیغمام یاشادم

غرباک آقا قینی صارنه جلیک زهلی دیوار
بنم ایمان طولو کوکسم کیی سر صدم وار
اولوسون قورقما نصل بویله بر ایمان بوغار

VIYANA
BOZGUNU'NDAN
SAKARYA
ZAFERİNE

“ 100.YILINDA SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ'NİN ÖNEMİ ”

Birinci Dünya Harbi bitmiştir. Cepheelerde kazanılan savaş, müt-tefikimiz Almanlar yenildiği için masa başında kaybedilmiş. At-eşkes anlaşması ağır şartlar içermektedir. Taksimata çok önceden yapılan sinsi plan devreye girmiş, son kale Anadolu düşmek üze-redir.

Anadolu dört bir yandan sarılmıştır. Trakya'dan, Ege'den ve Anad-olu'nun doğusundan Adana'dan Antep'ten başlayan işgal sürme-kte. Eli silah tutan gençler Çanakkale, Yemen, Sarıkamış, Kop savunması, Galiçya' da şehit oldukları için Anadolu sahipsizdir. Yaşlılar, kadınlar, çocuklara çaresiz; muhacir olacak göç edilecek başka yer kalmamıştır.

Osmanlıların üç kıtada hâkim olduğu çağlar boyunca, Sakarya Nehri de destansı akışına devam etmişti.

Küçük Asya'yı Türk yurdu haline getiren Türklerin nehirler yatağı Anadolu'nun son hâkimi olmalarını sağlayacak olan Osmanlı devletinin inkişafı da Sakarya havzasında gerçekleşmişti.

Osmanlı imparatorluğunun Viyana önlerinden başlayan iki asırlık geri çekilişinin durması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluş mü-cadelesi de yine bu nehrin kollarında mümkün olmuştu.

Efsanelerden hareketle Gordion'un düğümünün çözülmesi, tarihi gerçeklerle bakıldığında Türklerin Anadolu'dan atılması için yapılmış en büyük mücadele Sakarya Nehri havzasında 1921 yılında gerçekleşmişti.

Yunanlıların işgal girişimine karşı verilen ve tarihe Sakarya Meydan Muharebesi olarak geçecek olan 22 günlük heybetli mücadele, Anadolu Türk tarihinin de en önemli savaşlarından birisiydi.

Ankara'ya doğru hareket emri verilmiş olan Yunan ordularının durdurulamaması durumunda, TBMM Sevr Anlaşması'nı kabul etmek zorunda kalacaktı.

Yunan ordularının olası başarısı, doğu cephesinde 24 tümenle hazır beklemekte olan Rus askerlerinin Kafkaslardan Anadolu'ya girmesi için ateşlenen bir işaret fişegi de olacaktı.

Adını Yunan mitolojisindeki nehirler tanrısından alan Sakarya Nehri'nin kolları üzerinde bir zamanlar Gordion olarak anılan bölgede yaşanan bu mücadele bizzat Mustafa Kemal'in ifadesiyle bir Melhame-i Kübra idi.

“Çok büyük ve kanlı savaş” anlamına gelen Melhame-i Kübra, Asya’nın değilse bile en azından Anadolu’nun büyük bir bölümünü ele geçirmek isteyen Yunan ordularının, TBMM ordusunun peşinden Sakarya Nehri’nin doğusuna doğru ilerleyişiyle başlamıştı. Kütahya-Eskişehir yenilgisinden sonra büyük bir çıkmaza giren TBMM Ordusu başkomutan sıfatıyla komutayı eline alan Mustafa Kemal Paşa’nın direktifiyle Sakarya Nehri’nin doğusuna çekilerek geniş bir savunma hattı oluşturmayı hedefliyordu.

Askeri tarih açısından da önemli bir taktiksel hamle olarak görülen bu geri çekilme “Hatt-ı müdafa yoktur; sath-ı müdafa vardır. O sath bütün vatandır” diyen Mustafa Kemal’in Yunan ordusunu bölme girişimiydi. Mustafa Kemal Paşa, TBMM ordusunun Sakarya’nın doğusuna çekilirken hedeflediği planı bizzat şu sözlerle ifade ediyordu;

Vatanın her karış toprağı vatandaş kanıyla sulanmadıkça vatan terk olunamaz. Onun için küçük, büyük her cüzütamı bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük, büyük her cüzütam ilk durabildiği noktada, tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındaki cüzütamın çekilmeye mecbur olduğunu gören cüzütamlar, ona tabi olamaz. Bulduğu mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemet mecburdur.

Meydan Muharebesi'nin hemen öncesinde 122 bin kişilik Yunan ordusu, 90 bin piyade tüfeği, 700 makineli tüfek, 300 top, 20 uçak ve 1500 kişilik bir süvari kuvvetine sahipti.

45 bin piyade tüfeği, 240 makineli tüfek, 175 adet çeşitli çapta topu ve 2 uçağı bulunan yaklaşık 100 bin kişilik ordu ve 4 bin 500 süvariye idare edecek 2500 subay TBMM ordusunda görev yapıyordu

Mustafa Kemal'in TBMM Başkanı ve Türk Orduları Başkomutanı olarak yer

aldığı muharebede Başvekil ve Genelkurmay Başkanı makamında Mustafa Fevzi Çakmak bulunuyor, Milli Müdafaa Vekilliği görevini Mirliva Refet Paşa yürütürken, Mirliva Mustafa İsmet İnönü Batı Cephesi komutanlığını yapıyordu. Geri çekilmenin belirlenen noktalarda gerçekleşecek bir meydan muharebesine dönüşmesine kadar yaklaşık 9 gün boyunca herhangi bir Türk askeriyile karşılaşmayan Yunan askerleri 1921 yılının 14 Ağustos günü büyük bir taarruza geçecekti.

Yunan ordusunun ilerleyişini sadece bir savunma hattı oluşturarak değil, orduyu arkadan kuşatarak kontrol altına alan Türk süvarileri Yunan askerlerinin lojistik damarlarını koparmıştı. Bir süre sonra Yunan tarafında açlık sorunu ortaya çıkmasına rağmen, muharebenin hemen öncesinde Tekâlif-i Milliye Emirleri'yle toplanan yiyecek ve diğer lojistik malzemeler sorunsuz bir şekilde TBMM ordusuna ulaştırılıyordu.

.1919 yılında bir oldu bitti ile 14. Bizans Konstantin'i olma hayali ile Yunan kralı Venizelos'un orduları İzmir'i işgal eder. Yunan ordusu iki farklı koldan Anadolu'nun içerisine ilerlemeye başlamışlar işgal ettikleri yerleri yakıp yıkmakta Anadolu'da bir mezalim ve vahşet yaşanmaktadır. Yunan ordusu başkent Ankara yakınlarına kadar gelmiş. Polatlı, Haymana ve Sakarya ovaları Yunan orduları tarafından işgal edilmiştir. İşgal yıllarının canlı şahidi Sakarya nehri dile gelse o karanlık günlerden acaba bize ne söyler. Ne anlatır. Kim bilir.

SAKARYA'DAN ZAFERLER TARİHİ AKAR

Sakarya nehrinden sadece su akmaz.Zaferler tarihimizde akar. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne Sakarya nehri kuruluş ve kurtuluş destanımıza canlı şahitlikte yapmıştır.Sakarya nehri, işgaller yaşamış, zaferler görmüş, hainliklere şahit olmuştur. Üstad Necip Fazıl'ın Sakarya türküsünde bu gerçek şu mısralarla dile getirmekte.

Çatlıyor, yırtınıyor yokuşu sökmek için.
Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin?
Rabbim isterse, sular büklüm büklüm burulur,
Sırtına Sakarya'nın, Türk tarihi vurulur.

Necip Fazıl

Tarihler 23 Nisan 1920... Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı yıllar. Tüm Anadolu halkı Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları ile milli kurtuluş seferberliği başlatırlar. Yunan ordusu Büyük Millet Meclisi'nin bulunduğu başkent Ankara'nın yanı başında Polatlı ve Haymana'ya kadar gelmiş. Sakarya ovası askeri tarihlerin kaydettiği en uzun sürecek meydan muharebesine hazırlanıyor. Genci ile yaşlısı ile kadını ile erkeği ile Anadolu bir ve beraber olmuş. O tarihlerde Sakarya nehri nazlı nazlı akıyor, geçtiği yerlerde işgal ve sıkıntılar yaşanıyordu. Üstad Necip Fazıl'ın Sakarya Türküsünde o karanlık işgal günleri şöyle dile geliyordu.

Akışta demetlenmiş, büyük, küçük, kâinat;
Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne,
Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine;

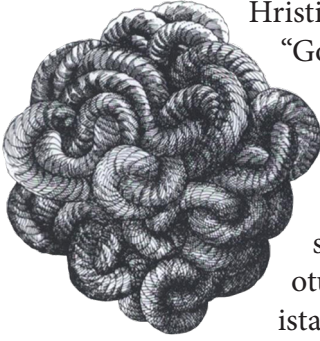
Zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya meydan muharebesi için ordumuz hazırlık yapar. 22 gün 22 gece sürecek tarihin en uzun meydan muharebesi için Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde devlet ve millet Kuva-i milliye ruhu ile tek yürek olmuştu. Viyana bozgunundan sonra çekilme duracak taarruz başlayacak düşmana dur denecekti. Sakarya Meydan muharebesinin önemini anlamak için Yunanlıların neden İzmir'den çıkarma yaptıkları anlamak gerekir.

YUNANLILAR NEDEN İZMİR'E ÇIKTILAR?

Yunanlıların Anadolu'yu işgal etmek üzere İzmir'den çıkarma yapmaları tesadüf değildir. Yunanlılar Megalo İdea yani Büyük Yunanistan İmparatorluğu kurma hayaline kapılır. Fatih, İstanbul'u fethettiğinde 13. Konstantin Bizans İmparatoruydu. Yunan Kralı, 14. Bizans imparatoru olma hayali ile Haçlıların Anadolu'ya ilk ayak bastıkları İzmir'den işgale başlar. Yunan Kralı, İzmir üzerinden Sakarya Meydan Muharebesine sahne olan Polatlı yakınlarında ki Yassı Höyük'te bulunan Gordion düğümünü çözmek üzere Anadolu'yu işgal edip tüm Asya'ya hâkim olmak istiyordu.

GORDION DÜĞÜMÜNÜ ÇÖZEN ASYA'YA HÂKİM OLUR

Hristiyan âleminin ve Yunanlıların kültüründe “Gordion düğümünü çözenler tüm Asya’ya hâkim olurlar.” felsefesi ve idealleri vardır. Yunan Kralı Polatlı yakınlarındaki Sakarya nehri kenarında bulunan Gordion düğümünü çözerek Ankara’yı işgal ettikten sonra 14. Konstantin olarak Bizans tahtına oturmak üzere İstanbul’a geçip Büyük Yunanistan İmparatorluğu arzusunu gerçekleştirmeyi planlıyordu.

TARİHİN EN UZUN SÜREN MEYDAN MUHAREBESİ

Sakarya Meydan Muharebesi çoğu Subay ve gönüllü mürettep alaylardan oluşan, binlerce şehit, yaralı ve esir verdiğimiz Sakarya Meydan Muharebesinin önemini daha iyi anlamak için işgal yıllarını hatırlamakta yarar var. Yunan Ordusu, Kütahya-Eskişehir muhaberelerinden sonra taarruza başlar. 23 Ağustos 1921 sabahı Yunan Ordusu Sakarya ırmağının doğusunda bulunan Türk savunma alanlarına saldırısı ile savaş 100 km’lik bir alana yayılır. Düşmanın mevzi içindeki kritik hedefleri ele geçirme isteğine Türk ordusu var gücü ile direnir. Sakarya ırmağının doğusunda çok şiddetli çarpışmalar meydana gelir. Yunan saldırılarına karşı Türk ordusu ağır kayıplar verir. Yunan kuvvetleri önemli mevzilerimizi bir bir ele geçirerek Polatlı’ya kadar yaklaşır. Bazı yerlerde Türk savunma hatları bölünür, askeri birlikler arasında bağlantı kopar. Yunanlıların şiddetli taarruzlarına karşı ordumuz yer yer geri çekilmek zorunda kalır.

Sakarya ovası, Polatlı ve Haymana bölgesindeki köyler vadiler ve dağlar tarihin en uzun süreli meydan savaşına sahne olmakta gönüllü alaylardan oluşan ordumuz etten ve kemikten kaleler örerler.Mehmetçik kanı ile zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya meydan muharebesi destanını yazar.Mehmetçiklerin kanı ile yazılan bu destanı Mehmed Akif İstiklal Marşı'nda şu mısralar ile dile getirmekte.

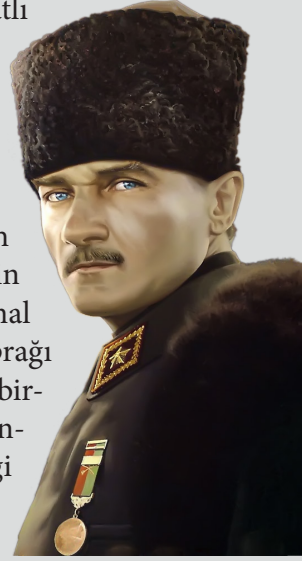
Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

“HATTI MÜDAFAA YOK, SATTI MÜDAFAA VARDIR”

Tarihler 26 Ağustos 1921.Sakarya ovası ve Polatlı bölgesinde savaşın en şiddetli yaşandığı günler. Mustafa Kemal Paşa Türk milletini başarıya götüren, tarihimize altın harflerle geçecek şu sözleri söyler.

“Hattı müdafaa yoktur sattı müdafaa vardır.” O satılı bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı milletın kanı ile sulanmadıkça bırakılmaz “Mustafa Kemal Paşa'nın söylediğı bu söz vatanın her karış toprağı için can vermeyi emrediyordu. Bu emri alan her birlik, her asker, vatan toprağını sonuna kadar savunmaya başlar. Küçük büyük her birlik durabildiğı mevzide yeniden düşmana karşı cephe oluşturup muharebeye devam eder. Sakarya ovası, Polatlı ve Haymana'da ölüm kalım mücadelesi verirken düşmanın başkent Ankara'ya ulaşma ihtimaline karşı önlemler düşünülmekte. Büyük Millet Meclisi ve hükümetin Kayseri' ye taşınması için planlar yapılmakta.

Polatlı ve Haymana'da çok çetin kanlı çarpışmalar yaşanmakta. Cepheler sürekli el değiştirmekte. Sakarya ovası kanlı muharebelere sahne olmakta. Karatepe bir gecede yedi kez el değiştirir. Mehmetçik mangal dağı ve haymana bölgesinde ölüm kalım mücadelesi vermekte. Allah Allah nidaları ile Sakarya ovası inlemekte. Bulunduğu mevzide sonuna kadar direnen Mehmetçik bir gül bahçesine girercesine şahadet şerbeti içmekte. Binlerce şehid verilen Sakarya ovası, Polatlı ve Haymana dağlarında Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz toplu şehitlikleri tek tek tespit etmekte, şehitlikler yaparak aziz şehitlerimize vefa borcumuzu ödemekte. Şehitliklerle genç nesle milli tarih şuuru da verilmekte. Sakarya Meydan muharebesi tarihi milli park alanı içindeki şehitlikleri gezen gençler Mehmet Akif'in nasihatine kulak vermekte. Ecdadına sahip çıkarak asımın nesli olduğunu isabet etmekte.

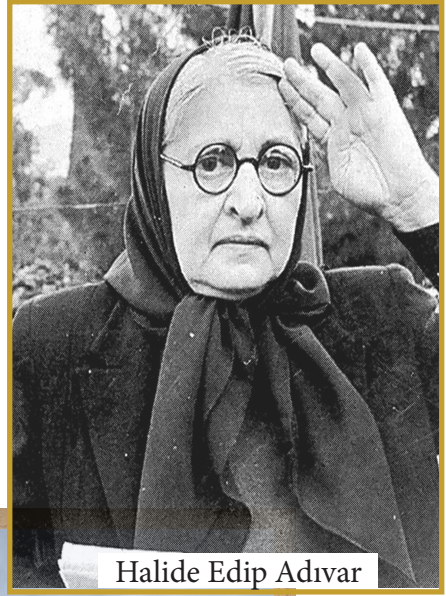
Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

SAKARYA “ÖLÜM KALIM SAVAŞI”NIN ADIDIR

23 Ağustos-12 Eylül 1921 tarihleri arasında yapılan bu savaş Türk milleti için bir ölüm kalım savaşıdır. Sakarya Meydan Savaşı; Kurtuluş Savaşında kader tayin edici olmuştur. Mustafa Kemal Paşa 10 Eylül 1921’de topyekûn saldırıya geçilmesini emreder. 11 Eylülde Türk kuvvetlerin saldırısı tüm cepheye yayılır. Düşman 12 Eylül günü Sakarya’nın doğusundan sökülüp atılır. Büyük bozguna uğrayan Yunanlılar, perişan bir durumdadır. 13 Eylül 1921’de Sakarya’nın batısına sürülen düşman Mehmetçiğin azim ve iradesi ile Eskişehir’e doğru sürülmüştür. Mehmetçiğin kararlı duruşu azim ve iradesi Sakarya meydan muharebesinin kaderini değiştirir. Anadolu’yu işgale gelen düşmana dur denir. Yunanlıların Sakarya’da durdurulması 238 yıllık kötü gidişe de son verir. Viyana bozgunundan sonra işgalciler ilk kez geri püskürtülmüş. Artık karşı bozgun başlamıştır. Yunanlılar büyük kayıplar vererek işgal edip mezalim yaşattıkları Anadolu’dan geri çekilmeye başlar. Büyük hayallerle Anadolu’yu işgale gelen Yunanlılar için geri çekilmekten başka seçenek kalmamıştır. Yunan ordusu geri çekilirken sivil halkına karşı korkunç bir mezalim başlatır. Tecavüzler, kundaklamalar ve yağmacılık sonucunda 1 milyonun üzerinde sivil halk evsiz kalmıştır.

Halide Edip’inde aralarında bulunduğu bir heyet yaşanan vahşeti araştırmak için Polatlı’ya gelerek araştırmalar yapmıştır. Halide Edip’in araştırma yaparken kaldığı Sakarya köyündeki bu ev Doğa Koruma ve Milli Parklara Genel müdürlüğü tarafından tamir edilip Türk kadınının hayatını anlatan müze haline getirilmiştir.

Halide Edip Adivar

Halide Edip Adivar Müzesi

Biri ölüm-kalım savaşı olan Sakarya Meydana muharebesinin önemli aşaması Dua tepe’ nin geri alınmasında yaşanır. Kanlı çarpışmaların yaşandığı Duatepe 10 Eylül 1921’de başlayan genel taarruzda, düşmandan geri alınan ilk tepedir. Dua tepe, bir anlamda Viyana önlerinden başlayan geri çekilmenin sona erdiği yerdir. Türkiye cumhuriyetinin kuruluş destanının ön sözüdür. Dua tepe şehitlerimizin şanına uygun olarak Sakarya Tarihi Milli Parklar müdürlüğü tarafından yeniden düzenlenmekte çok önemli yatırımlar yapılmakta.

Sakarya Meydan Savaşı

22 gün 22 gece süren Sakarya Meydan Muharebesi:Başkomutan Mustafa Kemal emrinde, Genelkur-

may Başkanı Fevzi Paşa ile Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın yönetiminde Türk askerlerinin gayretleriyle Türk Milleti'nin azmiyle zaferle sonuçlanmıştır. 13 Eylül 1921 günü Güneş Sakarya ovaları, Polatlı ve Haymana dağlarından zafer müjdesi ile doğar. Sakarya meydan muharebesi kurtuluş ve kuruluş tarihimize altın harflerle geçer. Taarruz inisiyatifinin Türk Ordusu'na geçmesini sağlayan Sakarya Zaferi, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümetine siyasi başarı kapılarını açmış Türk milletinin özgürlüğünü ve vatanını kurtaracağı inancında kuvvetlendirmiştir.

Milli Kurtuluş Savaşı'ı tarihimize subaylar muharebesi olarak geçen Sakarya Destanı Türk ordusunun iradesinin üstünlüğünü ortaya konmuştur. Sebep ve sonuçları bakımından Türk tarihinin

seyrini değiştiren Sakarya meydan muharebesinde Türk ve Yunan ordularının asker kaybı da büyüktür.

Sakarya meydan muharebesinde Türk ordusunun zayıtı; 5713 şehit, 18.480 yaralı, 828 esir ve 14.268 kayıp olmak üzere toplam 39.289'dur.

Yunan ordusunun kaybı ise; 3758 ölü, 18.955 yaralı, 354 kayıp olmak üzere toplam 23.007'dir.

Sakarya meydan muharebesinde çok fazla subay kaybı olduğu için bu muharebeye "Subay Muharebesi" adı da verilmiştir. Mustafa kemal Atatürk bu muharebe için "Sakarya Melhame-i Kübra'sı" yani kan gölü, kan deryası demiştir

Sakarya ovası Polatlı ve Haymana dağları, köyler, vadiler ve ovaların her karış toprağı şehit kanı ile sulanmıştır. Atatürk'ün atından düşüp kaburga kemiğinin kırıldığı köy, karargâh merkezleri toplu şehitlikler Doğa Koruma Milli parklar Genel müdürlüğü ve Askeri Tarih Araştırma Merkezi tarafından tespit edilerek hatıra ormanları kurulup şehitlikler yapıp koruma altına alınıyor.

Sakarya meydan muharebesi Çanakkale Savaşlarından kalan su-baylarımız Anadolu'nun birçok yerinden gelen mürettep gönül-lü askerlerin şahadet şerbetini içtiği yerdir. Aziz şehitlerimiz şair Necmettin Halil Onan'ın ifadesiyle milletimize hürriyet zevkini tattırmiş, düşman işgalini canları ve kanları pahasına durdur-muştur. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz Sa-karya zaferinin aziz şehitlerini Kartal tepede ki Mehmetçik anıtı ile abideleştirmiş.

Polatlı'dan gelip geçen yolculara şehitlerimiz adeta ellerini kaldı-rıp dur yolcu diyerek, Bu bölgede yaşanan savaşları düşün şehit ve gazileri hatırla demekte. Sakarya Meydan Muharebesi tarihi milli park alanındaki şehitlikleri ziyaret et. Bizleri hatırla ve bir Fatiha oku demekte.

**Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yağın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.**

**Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda,
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.**

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ'NİN SONUÇLARI

Sakarya Meydan Muharebesi neticesinde Türklerin yüzyıllardır Avrupa içlerinden Anadolu'ya doğru devam eden gerileyişi son bulmuştur. Askeri başarı siyasi başarıları da beraberinde getirmiştir. Batılı ülkeler TBMM iradesi anlaşmalar imzalamış. İlk olarak Fransızlarla Ankara Antlaşması imzalayarak itilaf devletleri cephesini bozmuş, Misak-ı Milli'yi kabul etmiş. Sovyet Rusya ile bugünkü doğu sınırlarımızı tespit eden Kars Antlaşması imzalanmıştır. İtilaf devletleri tarafından İstanbul'a yapılan baskı durmuş. İngiltere'nin TBMM güçlerine bakışı değişmiş ve Yunanistan'a verdiği destekten vazgeçmiştir. Sakarya Zaferi; yeni Türk Devleti'nin doğuşunda en büyük etkenlerden biri olmuştur.

“Ya istiklal, ya ölüm” parolasıyla Milli Mücadele'nin başlangıcı Sakarya meydan muharebesi, 30 Ağustos 1922 yılında kazanılan Büyük Zafer'in habercisidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Mustafa Kemal paşaya mareşallik rütbesi ve Gazi unvanı Sakarya zaferinden sonra 19 Eylül 1921 tarihinde verilmiştir.

Sakarya Savaşı'nın kazanılmasıyla, Türk Milleti'nin moral değeri yükselmiş, işgal altındaki İstanbul'da, tüm camilerde Sakarya şehitlerine mevlitler okunmuştur. Kurtuluş savaşına mesafeli duran İstanbul Basınında Kuva-i Milliye destek gelmeye başlamıştır. 13 Eylül 1683'de Viyana bozgunu ile başlayan geri çekilme 238 yıl sonra yine bir 13 Eylül 1921 tarihinde Sakarya meydan muharebesi zaferi ile Polatlı ve Haymana'da durdurulmuş ve karşı taarruza geçilmiştir.

Viyana Bozgunundan Sakarya Zaferine canları ve kanları ile destanlar yazan aziz şehitlerimize minnet ve şükran borcumuz var. Onlar gencecik fidanlar, birer damla çocuktular. Kan gibi dökülüp aktılar ülkemizin ırmaklarına. Can oldular vatan topraklarına. Onlar çiçek açıp gittiler. Zaferler tarihimize şan ve şeref verdiler. Halen gelincikler kızıl, güller al aldır. Sakarya ovasında açan tüm çiçekler renklerini isimsiz ve mezarsız şehitlerden alır. Meçhul asker dense de İsimleri Ahmet, Mehmet, Ali, Hüseyin Mustafa'dır. Anadolu coğrafyasından savaşımlara gönüllü katılan bizi düşmana çiğnetmeyen er oğlu erlerdir. Onlar sabah güneşinin ilk ışıkları, akşamın grup vakti kızılığdır. Onlar için ne yapsak az. Sakarya zaferini bizlere armağan eden aziz şehitlerimizi Mehmet Akif'in mısraları ile rahmet minnet ve şükranla anıyoruz.

Sana dar gelmiyecek makberi kimler kazsın?
'Gömelim gel seni tarihe' desem, sığmazsın.
Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber.

--- SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ ---

Tarihimizin en uzun, en karanlık ve en sıkıntılı yılları...

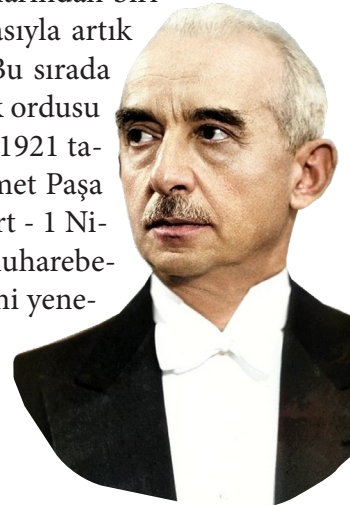
1914-1918 tarihleri arasında dört yıl süren Birinci Dünya Savaşı'nda ölüm kalım mücadelesi verilmiş. Osmanlı Devleti İttifak devletleri yanında yer almış, savaşta ağır yenilgiye uğramıştır. Yedi düvelle on cephede milyonlarca şehit verdiğimiz Birinci Dünya Harbi bitmiştir. Cepheelerde kazanılan savaş, müttefikimiz Almanlar yenildiği için masa başında kaybedilmiştir.30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması ağır şartlar içermektedir.Taksimati çok önceden yapılan sinsi plan devreye girmiş, son kale Anadolu düşmek üzeredir. 1919 yılında bir olubitti ile 14. Bizans Konstantin'i olmayı hayal eden Yunan Kralı Venizelos'un orduları İzmir'i işgal eder.

19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkan Mustafa Kemal Paşa, bu kötü gidişe dur diyerek bağımsızlık meşalesini yakmış, O'nun önderliğinde başlatılan Türk Kurtuluş Savaşı, Türk milletinin haysiyetiyle ve şerefiyle yaşamak istediğini tüm dünyaya göstermiştir. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde Kurtuluş Savaşı'nın yol haritası da ortaya çıkmıştır. Takvim yaprakları 27 Aralık 1919'u gösterdiğinde Mustafa Kemal Paşa ve kurmayları Ankara'dadır. Artık mücadele buradan devam edecektir.

23 Nisan 1920, Türk tarihinin dönüm noktalarından biridir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla artık yeni Türk devletinin de temelleri atılmıştır. Bu sırada ağır harp koşullarında büyük yara almış Türk ordusu da toparlanma sürecine girmiştir. 6-11 Ocak 1921 tarihleri arasında Garp cephesi kumandanı İsmet Paşa komutasında yapılan Birinci İnönü ve 23 Mart - 1 Nisan 1921 tarihleri arasındaki İkinci İnönü muharebeleriyle Türk Ordusu işgalci Yunan kuvvetlerini yenerek moral bulmuştur. Ancak 10 - 24 Temmuz 1921 tarihleri arasında yapılan Kütahya-Eskişehir Muharebelerinin de Türk ordusu yenilgiye uğramıştır.

Yunan ordusu başkent Ankara yakınlarına kadar gelmiş. Polatlı, Haymana ve Sakarya nehri boyları Yunan orduları tarafından işgal edilmiştir. İşgal yıllarının canlı şahidi Sakarya nehri dile gelse o karanlık günlerden acaba bize ne söyler. Ne anlatır. Kim bilir... Artık toparlanma vakti gelmiştir. Ordunun tüm ihtiyaçları için 7 ve 8 Ağustos 1921 günlerinde Tekâlif-i Milliye adında bir dizi harp yükümlülükleri çıkarılır. Türk milletinin karakterini çok iyi bilen Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, herkesi orduya hizmet etmek için yükümlü kılıyordu. Tekâlif-i Milliye emirleri

Tekâlif-i Milliye Emirleri

ile tüm halk elinde yiyecek, giyecek, yakacak, araç, gereç ne varsa yüzde kırkına yakın bir oranını Türk ordusuna verecekti. Bu emrin yayınlanmasından itibaren en fakirinden zenginine kadar herkes tüm varını yoğunu orduya vermişti. Ordumuz savaşa hazırдыr...

“Her Türk Asker Doğar”

Yaklaşık 100 kilometrelik bir cephe üzerinde,23 Ağustos 1921’de başlayıp 13 Eylül günü sona eren Sakarya meydan muharebesi aynı zamanda “Her Türk asker doğar” sözünün bir klişe olmadığı-
nın ispatıdır. Sakarya meydan muharebesinden bir buçuk ay önce Kütahya – Eskişehir muharebelerinde 45.000 kişilik mevcudunun yarısını kaybeden ve bozguna uğrayan Türk ordusunun mevcudu bu süre içerisinde tarlasından, sürüsünün başından, okulundan koşup vatanını savunmaya gelen yurttaşlarla yeniden aynı seviyeye getirilebilmiştir. Yani, Sakarya Meydan Muharebesi’nde dövüşen doğrudan doğruya halkın kendisidir. O yıllarda Trabzon’a bağlı küçük bir ilçe merkezi olan Giresun, 42 ve 47. Gönüllü Giresun alayları ile Mangal dağında destanlar yazmıştır.

Kayseri lisesi öğrencileri gönüllü olarak Sakarya meydan muharebesine katıldıkları için o yıl mezun verememiştir. Anadolu topyekûn Kurtuluş Savaşı'na katılmış ve kuruluş mücadelesi vermiştir.

Sakarya meydan muharebesinde Türk ordusunun zayıtı; 5713 şehit, 18.480 yaralı, 828 esir ve 8629 kayıp olmak üzere toplam 33650'dir.

Ancak kayıtlara kayıp olarak geçenlerin de çok büyük kısmı muharebeler sırasında şehit olup aceleyle mevzilere defnedilen Mehmetçiklerdir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bölgede sürdürdüğü sistematik arama çalışmaları sırasında muharebe meydanında kaybolmuş yaklaşık 2000 şehidimize ulaşmayı başarmış ve şehit mezarlarını koruma altına almıştır.

MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN ZAFERLER TARİHİMİZE ALTIN HARFLERLE GEÇEN SÖZÜ

"Hattı müdafaa yoktur sath-ı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz. Onun için, küçük büyük her birlik bulunduğu mevziden atılabilir; fakat küçük büyük her birlik ilk durabildiğı noktada tekrar düşmana cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındaki birliğin çekilmeye mecbur olduğunu gören birlikler ona tabi olamaz. Bulunduğı mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemete mecburdur"

SAKARYA ZAFERİNDE GÖNÜLLÜ ALAYLAR

Şehitleri anma haftası dolayısı ile Mart 2017 tarihinde Ankara Giresun Platformu'nun ev sahipliğinde Doğa Koruma ve Milli Parklar 9. Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman Bölge Müdürlüğü işbirliği ile Sakarya meydan muharebesinde en kanlı çarpışmaların yaşandığı Haymana Mangal dağında şehitler için fidanlar dikildi. Sakarya meydan muharebesine Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan ve Gazi Topal Osman Ağa komutasında Giresun bölgesi olmak üzere birçok yerden gönüllü mürettep alay olarak katılıp Mangal dağında şehit olan Mehmetçikler için ağaçlandırma çalışmaları yapıldı. Şehitler için başlatılan fidan dikme kampanyasına gençler, çocuklar ve kadınların büyük ilgi göstermesi duygu dolu anlar yaşattı.

Ağaçlandırma töreninde yapılan konuşmalarda Sakarya meydan muharebesinin önemi dile getirildi. Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan komutasındaki 42. ve Gazi Topal Osman Ağa komutasındaki 47. Gönüllü Giresun Alaylarının destanlar yazdığı Haymana Mangal dağı kurtuluş savaşımızın dönüm noktasını teşkil etmektedir. Başta Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan olmak üzere birçok subay ve gönüllü erin şehit olduğu Mangal dağı isimsiz şehitlerimizi bağrında barındırıyor. Doğa Koruma ve Milli Parklar

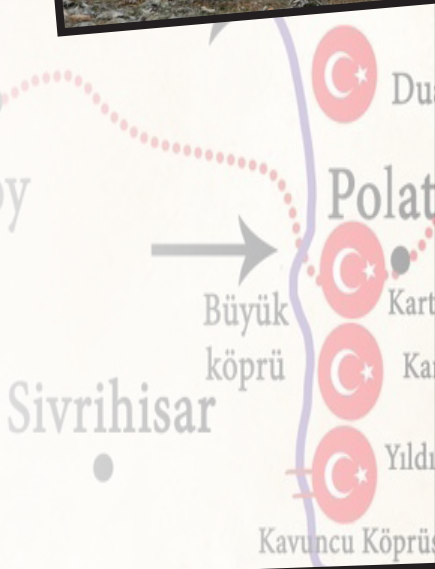

Genel Müdürlüğü'nün Mangal dağında yaptığı şehitlik anıtı ziyaretçiler tarafından takdirle karşılanıyor, şehitlikte Fatihalar okunup dualar ediliyor. 42. Gönüllü Giresun Alayı başlarında Hüseyin Avni Alparslan olmak üzere Mangal dağında tümü ile şehit oldular. Doğa Koruma ve Milli Parklar 9. Bölge Müdürlüğü ve Ankara Orman

Bölge Müdürlüğü tarafından ortaklaşa düzenlenen Mangal dağı "Hüseyin Avni Alparslan, 42. ve 47. Giresun Gönüllü Mürettep Alayları Hatıra Ormanlığı ve Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan Anıtı" Türkiye'nin dört bir yanından Sakarya meydan muharebesine gönüllü mürettep alaylarla gelen şehit Mehmetçiklere adandı.

ANKARA

Suyu ve Vaç

TURK KUVVETLER

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın

Gazi Topal Osman ağa komutasındaki 47. Gönüllü Giresun Alayı, Sakarya zaferinden sonra Afyonkarahisar Başkomutanlık meydan muharebesine de katılmıştır. İşçe hisar Dede Sivri tepesinin düşmandan alınmasında büyük başarılar sergilemiştir. Milli Savunma Bakanlığı ve Giresun Sivil Toplum Örgütleri tarafından ortaklaşa yapılan İşçe hisardaki Giresun şehitliğinde her yıl devlet töreni düzenlenmektedir. Şehitlik ziyaretçi akınına uğramakta, 42. ve 47. Giresun gönüllü alayı şehitleri rahmet, minnet ve şükranla anılmaktadır. Kuruluş ve kurtuluş savaşımızın dönüm noktası Sakarya meydan muharebesini gençlerimize tanıtmak ve tarih bilinci oluşturmak için gençlerimize şehitlikler gezdirilmeli ve savaş alanları ile ilgili bilgiler verilmelidir. Türkiye'nin 81 ilinden şehitler için Sakarya nehri boyları, Haymana ve Polatlı bölgesinde hatıra ormanlığı kurulmalı. Eğitim çağındaki öğrenciler ve yeni yetişen neslimize Sakarya meydan muharebesi tarihi milli parkındaki şehitlikler gezdirilip zaferler tarihimizdeki önemi anlatılmalı.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ TARİHİ MİLLİ PARKI

Devlet ve hükümetimiz şehitlere vefa borcumuzu ödemek için harekete geçti. Tarım Orman Bakanlığımız çalışmalar başlattı. Ankara İli, Polatlı ve Haymana ilçeleri sınırları içerisinde bulunan 13850 hektarlık alan “Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Milli Parkı” bölgesi ilan edilerek 29 Aralık 2014 tarih ve 2014/7152 Sayılı Bakanlar Kurulu kararı, 8 Şubat 2015 tarih ve 29261 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Bu kanun çerçevesinde 6 Mayıs 2016 tarih ve 29704 sayılı resmi gazetede yayınlanan 2016/8611 sayılı bakanlar kurulu kararı ile Doğa Koruma ve Mili Parklar 9. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Sakarya Tarihi Milli Park Müdürlüğü kuruldu. Müdürlüğümüz, 29 Mayıs 2017 tarihinde Polatlı merkezinde yer alan tarihi Sakarya savaşı şehitliği, Zafer tepe müzesi ve anıtının bulunduğu bölgeye taşındı. Sakarya Tarihi Milli Park Müdürlüğümüzün sorumluluk alanındaki; mevziler, siperler, şehitlikler, anıtlar, muharebede kullanılan binalar tarihi milli parkın ana kaynak değerlerini oluşturmaktadır. Polatlı ve Haymana İlçeleri ile Sakarya nehri boylarında tarihi milli parkın sınırları tespit edilmiş, muharebenin yoğun olarak geçtiği alanlar sınır içine alındığı için tarihi milli park 14 parça araziden oluşmuştur.

Milli park bölgesindeki şehitlikler, mevziler ve siperler Sakarya meydan muharebesinin aziz hatırasını bağrında barındırmaktadır. Şehit kanı ile yoğrulmuş bu topraklardan adeta şüheda fıskırmaktadır. Milli şairimiz Mehmet Akif, bu gerçeği İstiklal Marşı'nın şu mısralarında dile getirmektedir.

Kim bu cennet vatan uğruna olmaz ki feda
Şüheda fıskırarak toprağı sıksan şüheda

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ'NİN GEÇTİĞİ ALANLAR

Başta Sakarya nehri boyları olmak üzere Polatlı ve Haymana bölgesindeki her dağ, her ova, her taş, her köy ve her yer Sakarya meydan muharebesine sahne olmuştur. Viyana bozgunundan 238 sene sonra işgal ve istilaları durdurduğumuz bu bölgelerdeki şehitlerimizin aziz hatırası koruma altına alınmıştır.

Dünya harp tarihine en uzun süren meydan muharebesi olarak geçen Sakarya savaşının geçtiği; Karapınar Karargâhı, Polatlı Merkez, Karatepe, Dua ve Kartal tepe, Koca bayır tepe, Çal Dağı, Yıldız Dağı, Toydemir, Sarı çal tepe, Koca dere tepe, Kızıl kırma ve İkiz tepe, Türbe tepe, Gazi tepe İnler ve Mangal Dağı bölgesi Tarihi Milli Park ilan edilerek koruma altına alındı. Bu bölgeler siz şehit torunlarını Fatihalar okumak üzere ziyarete bekliyor. Sakarya meydan muharebesi şehitlerinin davetine ne zaman icabet edeceksiniz?

Sakarya meydan muharebesini; bugün ve gelecek nesillerin hafızalarında canlı tutmak üzere, Orman ve Su İşleri Bakanlığımız Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz tarafından savaşın geçtiği tarihsel ve kültürel kaynak değerlerinin koruma-kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir bir şekilde yönetimi sağlanmaktadır. Zaferler tarihimize adını altın harflerle yazdıran Sakarya meydan muharebesi alanları gelecek nesillere milli bir miras olarak bırakılması için canla başla çalışılmaktadır.

Sakarya meydan muharebesi tarihi milli parkının tarihsel önemini ortaya koymak için adeta milli seferberlik ilan edilerek, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüz, bölgenin sahip olduğu tarihsel ve kültürel kaynak değerlerinin korunma-

sı, yapılacak uygulamalar ile farkındalığı artıracak

eğitim-tanıtım ve yönetim faaliyetlerle tarih ve kültür bilinci oluşmasına katkı sağlayacak çalışmalara büyük önem vermektedir. Sakarya meydan muharebesinde hastane olarak kullanılan Haymana'daki tarihi Çal Dağı İlköğretim Okulu binası restore edilerek ziyaretçi tanıtım merkezi haline getirilmektedir. Polatlı merkezde ki Kartal tepe de bulunan ziyaretçi tanıtım merkezin de Sakarya meydan muharebesi tüm yönleri ile ziyaretçilere tanıtılacak şekilde düzenlenmektedir. Sakarya meydan muharebesinin gerçekleştiği zamanki kendine has şartlar göz önüne alındığında dünya harp tarihi içerisinde hem süre hem de askeri harp stratejileri kapsamında özel anlam ifade edilen az sayıdaki meydan muharebelerinden biridir. Bu genel öneminin yanında esas olarak Sakarya meydan muharebesini ülkemiz tarihi açısından önemli ve eşsiz kılan ise bu savaşın milli mücadele içerisindeki özel yeri, zaferler tarihimizin dönüm noktası olmasıdır.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ'NİN ÖNEMİ

Bu anlamda milli mücadele, Birinci Dünya Savaşı'nın bir devamı ve bu savaşı sonuçlandıran muharebeler dizisi olarak görülmektedir. Bu muharebeler dizisinden biri olan Sakarya meydan muharebesi milli mücadelenin kaderini değiştirmiş ve bütün dünyaya yeni bir Türk devletinin kurulduğunu kabul ettirmiştir.

Sakarya meydan muharebesini önemli kılan diğer bir husus da yıllardır topraklarını savunmaya çalışan bir milletin varını yoğunu ortaya koyarak işgal kuvvetlerine karşı savunmayı bırakarak taarruza başlamasıdır.

Ankara'ya bağlı Polatlı ve Haymana ilçeleri dahilinde ve civarında yaşanan bu tarihi olayın geçtiği coğrafya, her yıl binlerce kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Yaklaşık 100 kilometrelik bir cephe üzerinde, 23 Ağustos 1921'de başlayıp 13 Eylül günü sona eren harp tarihinin bilinen en uzun meydan muharebesi olan Sakarya meydan muharebesi sadece fiziksel izlerden ibaret değildir. Aynı zaman da Türk insanı için bir hafıza deposu, duygusal ve kültürel yenilenme mekânı görevini de yerine getirmektedir.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİNİN AŞAMALARI

Sakarya meydan muharebesi, Yunan ordusunun ileri harekâtını tamamlaması ve Sakarya mevzilerine yaklaşması ile Sakarya meydan muharebesi başlamıştır. 22 gün 22 gece devam eden bu muharebeler dört safhada icra edilmiştir.

- 1'nci safha (23-28 AĞUSTOS 1921): Yunan Ordusunun Sakarya Nehri mevzileri ile temasa geçmek için yaptığı ileri harekâtı,
- 2'nci safha (28 AĞUSTOS-01 EYLÜL 1921): Yunan Ordusunun Sakarya Nehrinin doğusunda savunma yapmakta olan Türk kuvvetlerine taarruzu ve güneyden kuşatma teşebbüsü,
- 3'ncü safha (1 - 6 EYLÜL 1921): Güneyde başarı sağlayamayan Yunan Ordusunun Türk savunma mevzilerini Haymana istikametinde yarma teşebbüsü,
- 4'ncü safha (6-13 EYLÜL 1921): Türk Ordusunun karşı taarruzları ve Yunan Ordusunun Sakarya Nehrinin batısına çekilerek, Yunan birliklerinin Sakarya doğusuna sürülmesi

Ayrıca Mustafa Kemal Paşa'nın muharebelerin başından beri çatışmalara hiç sokmadan Konya Ilgın bölgesinde örtme görevi görmesi için "günü gelecek, bekleyin" dediği Mürettep Tümen'in de güneyden katılmasıyla 13 Eylül - 10 Ekim 1921 arası batıya doğru takip harekâtı muharebelerin artçı evresi sayılabilir.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ ŞEHİTLERİNE VEFA ZAMANI...

KURTULUŞ VE KURULUŞ MÜCADELEMİZİN İSİMSİZ KAHRAMANLARI...

VİYANA BOZGUNUNU, 238 YIL SONRA SAKARYA NEHRİ BOYLARI POLATLI VE HAYMANA DA DURDURAN AZİZ ŞEHİTLERİMİZ... YEDİ DÜVELİ DİZE GETİRMEK İÇİN CEPHEDEDEN CEPHEYE KOŞAN, ADINI PEYGAMBERİNDEN ALAN MEHMETÇİKLER...

EŞİNİ VE OĞLUNU ÇANAKALE, SARIKAMIŞ, GALİÇYA, HİCAZ VE YEMEN ELLE- RİNDE ŞEHİT VERİP, KURTULUŞ SAVAŞINA BALTASI İLE KATILAN ANADOLU ANALARI.

VATANIMIZ İŞGALE UĞRAMASIN... EZANLAR SUSMASIN... BAYRAKLAR İNMESİN DEDİLER. GÖĞÜSLERİNİ DÜŞMANA SİPER EDİP, YURDUMUZU ÇİĞNETMEDİLER.

ORDULAR İLK HEDEFİNİZ AKDENİZDİR DİYEN GAZİ MUSTAFA KEMAL PA- ŞA'NIN EMRİNİ DİNLEDİLER. İSTİKLAL VE İSTİKBAL DAVAMIZ İÇİN CANLARINI FEDA ETTİLER. UNUTMAMAK VE UNUTTURMAMAK İÇİN HAREKETE GEÇTİK. ŞEHİT VE GAZİLERİMİZİN RUHLARI ŞAD OLMALIDIR DEDİK. YURDUMUZ YENİDEN DÜŞMAN İŞGALİNE UĞRAMASIN, TARİHTEN DERS VE İBRET ALINSIN İSTEDİK.

TARİHİMİZİN ŞANLI ZAFERLERİ, SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ. AFYONKA- RAHİSAR, ŞUHUT VE BÜYÜK TAARRUZ BAŞKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBESİ İLE VİYANA BOZGUNUNU DURDURDUĞUMUZ MİLLİ KURTULUŞ DESTANIMIZIN YAZILDIĞI BÖLGELERİ TARİHİ MİLLİ PARK İLAN EDEREK ŞEHİTLERİMZE VEFA BORCUZUMUZU ÖDEMeye ÇALIŞTIK.

*Sakarya Meydan
Muharebesi*

G O R D İ O N ' U N
D Ü Ğ Ü M Ü

*Araştırma ve Metin Yazarı:
Dr. Ekrem Saltık*

Orada nehirler vardı..O nehirler sırtlarına iklimleri yükler, çağların geçişine tanıklık eden hafızalarıyla orta dünyanın yüksek yaylalarından coşkuyla inerlerdi.

O nehirler, orta dünyanın geniş düzlüklerini bazen öfkeyle sular altında bırakır, bazen merhametle kucaklardı.

Küçük Asya da denilen orta dünya, omuzlarından aşağıya bir damar gibi uzayan nehirlerin taşıdığı sularla hayat bulur, üzerinde mevsimler önce yeşeren hayatlar bazen aynı sularla son bulurdu.

O nehirler tarih boyunca yol kesip yol vermiş, hak almış, hak dağıtmış, kolları üzerinde kurulan medeniyetleri emzirmiş ya da yok etmişlerdi..

O nehirlerin öfkelenildiği mevsimlerde orta dünyada ağıtlar yankılanır, ağırlı gün batımları yaşanırdı.

O nehirlerin gülümseyerek geçtiği mevsimlerde orta dünya huzurlu hayatların kaynağı, bereketli toprakların membasıydı.

O nehirler orta dünyadan geçerek denizlere doğru akarken heybetli orduları, kadim imparatorlukları, derme çatma beylikler ve onların hikâyelerini geleceğe taşıyan zamanı selamlardı.

Orada el değmemiş gün doğumları, göz görmemiş akşam kızılıklarının ortasında, tarihin derinliklerinden gelen efsanevi kelimeler mırıldanan ezgiler yankılanmıştı.

Orada, o nehirlerin aktığı topraklarda insanlık çağlar açıp kapatmış, tarihi değiştiren ve medeniyeti besleyen eşsiz destanlar yazmıştı.

Oradan, orta dünyanın, küçük Asya'nın ve nihayet Anadolu'nun bağrından, hınçların, özlemlerin, kavgaların, sevinçlerin, adaletin, tövbelerin, doğumlar ve ölümlerin içinden Sangarius nehri de doğmuş, zamanla Sakarya Nehri adını almıştı.

Sangarius nehri, çevresinde kurulan irili ufaklı devletler nedeniyle tarih boyunca orta dünyanın önemli çekim merkezlerinden biri ve doğal bir set oluşu nedeniyle de, söz konusu devletlerin birbirleriyle olan mücadelelerinin kilit yeri idi.

İnsanlık orta dünyanın yükselişiyile huzurlu şarkılar söylediğinde ve kalıntılarıyla bile efsaneleşen yapılar tufanlarla toprağa gömüldüğünde hep orada olan Sangarius nehri, önüne kattığı ordularıyla bir eden güçlü kumandanların korkutucu naralarıyla gerçekleşen kanlı savaşılara tanıklık etmişti.

Hazar'ın ve Aralın sularında doğan, o sulardan yükselen bulutlarla ıslanan çocukların dörtüyle Anadolu'ya girişine tanıklık eden Sangarius nehri, Haçlıların Romadan fırlatılan metalik birer ok gibi Kudüs'e gönderilişine ve Selçuklular'ın açtığı kapılardan geçen Osmanoğulları'nın tarihin yönünü değiştirişine de eşlik edecekti.

Bu uzun ve hırçın nehir, milattan önce 333 yılında Büyük İskender'in geçişine tanıklık etmiş, Asya'nın hâkimi olabilmek için sefere çıkan İskender, Gordion'un düğümünü çözmek üzere Sangarius Nehri'nden geçmişti.

Asırlardır çözülemeyen Gordion'un düğümünü sabırla çözmek yerine kılıcıyla koparan Büyük İskender, efsaneye göre bunun laneti yüzünden daha 33 yaşındayken geçirdiği ateşli bir hastalıkla hayatını kaybetmişti.

Büyük İskender'den sonra kıyısında ve çevresinde Asya'nın hâkimi olma iddiasını taşıyan birçok siyasi yapı teşekkül etmiş, nehrin İç Anadolu'yu bir düğüm gibi saran kolları Haçlı Seferleri'ne de tanıklık etmişti.

Haçlı seferlerini püskürterek Gordion'un düğümünü bu defa Türklerin küçük Asya hâkimiyeti olarak düğümleyen Osmanlıların üç kıtada hâkim olduğu çağlar boyunca, Sakarya Nehri de destansı akışına devam etmişti.

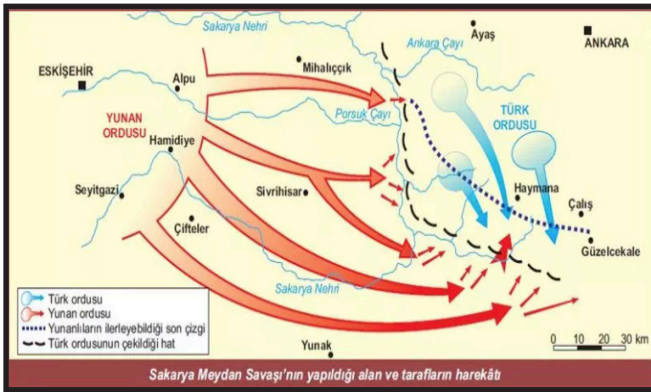
Küçük Asya'yı Türk yurdu haline getiren Türklerin nehirler yatağı Anadolu'nun son hâkimi olmalarını sağlayacak olan Osmanlı devletinin inkişafı da Sakarya havzasında gerçekleşmişti.

Osmanlı imparatorluğunun Viyana önlerinden başlayan iki asırlık geri çekilişinin durması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluş mücadelesi de yine bu nehrin kollarında mümkün olmuştu.

Efsanelerden hareketle Gordion'un düğümünün çözülmesi, tarihi gerçeklerle bakıldığında Türkiye'nin Anadolu'dan atılması için yapılmış en büyük mücadele Sakarya Nehri havzasında 1921 yılında gerçekleşmişti.

Yunan ordusunun binlerce yıl önce Asya'nın hâkimi olmak isteyen Büyük İskender'inkine benzeyen bir pervasızlık ve kibirle başladığı bu işgal girişimi, imparatorluğun düşüşünden sonraki en iddialı Yunan saldırısı olacaktı.

Yunanlıların işgal girişimine karşı verilen ve tarihe Sakarya Meydan Muharebesi olarak geçecek olan 22 günlük heybetli mücadele, Anadolu Türk tarihinin de en önemli savaşlarından birisiydi.

Ankara'ya doğru hareket emri verilmiş olan Yunan ordularının durdurulamaması durumunda, TBMM Sevr Anlaşması'nı kabul etmek zorunda kalacaktı.

Yunan ordularının olası başarısı, doğu cephesinde 24 tümenle hazır beklemekte olan Rus askerlerinin Kafkaslardan Anadolu'ya girmesi için ateşlenen bir işaret fişegi de olacaktı.

Sakarya Meydan Muharebesi'nin Yunanlılarca kazanılması, Büyük İskender'den sonra asırlar süren bir fütuhata ve iskân politikasıyla Anadolu'yu Türklerin yurdu haline getiren son düğümün yeniden koparılması demektir.

Adını Yunan mitolojisindeki nehirler tanrısından alan Sakarya Nehri'nin kolları üzerinde bir zamanlar Gordion olarak anılan bölgede yaşanan bu mücadele bizzat Mustafa Kemal'in ifadesiyle bir Melhame-i Kübra idi.

“Çok büyük ve kanlı savaş” anlamına gelen Melhame-i Kübra, Asya'nın değilse bile en azından Anadolu'nun büyük bir bölümünü ele geçirmek isteyen Yunan ordularının, TBMM ordusunun peşinden Sakarya Nehri'nin doğusuna doğru ilerleyişiyle başlamıştı.

Kütahya-Eskişehir yenilgisinden sonra büyük bir çıkmaza giren TBMM Ordusu başkomutan sıfatıyla komutayı eline alan Mustafa Kemal Paşa'nın direktifiyle Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilerek geniş bir savunma hattı oluşturmayı hedefliyordu.

Askeri tarih açısından da önemli bir taktiksel hamle olarak görülen bu geri çekilme “Hatt-ı müdafa yoktur; sath-ı müdafa vardır. O sath bütün vatanıdır” diyen Mustafa Kemal’in Yunan ordusunu bölme girişimiydi.

Mustafa Kemal Paşa, TBMM ordusunun Sakarya’nın doğusuna çekilirken hedeflediği planı bizzat şu sözlerle ifade ediyordu;

Vatanın her karış toprağı vatandaş kanıyla sulanmadıkça vatan terk olunamaz. Onun için küçük, büyük her cüzütamı bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük, büyük her cüzütam ilk durabildiği noktada, tekrar düşmana karşı cephe teşkil edip muharebeye devam eder. Yanındaki cüzütamın çekilmeye mecbur olduğunu gören cüzütamlar, ona tabi olamaz. Bulduğu mevzide nihayete kadar sebat ve mukavemete mecburdur.

Meydan Muharebesi’nin hemen öncesinde 122 bin kişilik Yunan ordusu, 90 bin piyade tüfeğı, 700 makineli tüfek, 300 top, 20 uçak ve 1500 kişilik bir süvari kuvvetine sahipti. 45 bin piyade tüfeğı, 240 makinalı tüfek, 175 adet çeşitli çapta topu ve 2 uçağı bulunan yaklaşık 100 bin kişilik ordu ve 4 bin 500 süvariye idare edecek 2500 subay TBMM ordusunda görev yapıyordu.

Mustafa Kemal'in TBMM Başkanı ve Türk Orduları Başkomutanı olarak yer aldığı muharebede Başvekil ve Genelkurmay Başkanı makamında Ferik Mustafa Fevzi Çakmak bulunuyor, Milli Müdafaa Vekilliği görevini Mirliva Refet Paşa yürütürken, Mirliva Mustafa İsmet İnönü Batı Cephesi komutanlığını yapıyordu.

Geri çekilmenin belirlenen noktalarda gerçekleşecek bir meydan muharebesine dönüşmesine kadar yaklaşık 9 gün boyunca herhangi bir Türk askeriyle karşılaşmayan Yunan askerleri 1921 yılının 14 Ağustos günü büyük bir taarruza geçecekti.

Yunan ordusunun ilerleyişini sadece bir savunma hattı oluşturarak değil, orduyu arkadan kuşatarak kontrol altına alan Türk süvarileri Yunan askerlerinin lojistik damarlarını koparmıştı.

Bir süre sonra Yunan tarafında açlık sorunu ortaya çıkmasına rağmen, muharebenin hemen öncesinde Tekâlif-i Milliye Emirleri'yle toplanan yiyecek ve diğer lojistik malzemeler sorunsuz bir şekilde TBMM ordusuna ulaştırılıyordu.

Sıklet merkezini Haymana istikametinden ortaya kaydırarak savunma mevzilerini yarmak isteyen Yunan birlikleri, Ankara'ya 50 km kadar yaklaşmış olsa da TBMM ordusunun savunma duvarına çarpmaktan kurtulamamıştı.

Yunan ordularının Haymana ve Mangal Dağı çevrelerindeki bu ilk taarruzları başarısızlıkla sonuçlanmış, Türk ordularının 10 Eylül'deki geri atağı Yunan askerlerinin yeniden savunmaya geçmesine engel olmuştu.

Türk ordusunun peşine taktığı Yunan ordusuna karşı giriştiği ve üç gün sürecek olan bu ilk taarruz, Çal Dağı'nın geri alınması ve Yunan ordusunun geniş bir hat boyunca geri çekilmesiyle sonuçlanacaktı.

Eskişehir-Afyon hattının doğusuna kadar çekilmek zorunda kalan Yunan askerlerini gerisin geri püskürterek ilerleyen Türk askerleri, bu sırada Sivrihisar, Aziziye, Bolvadin ve Çay ilçelerini işgalden kurtarmayı başarmıştı.

22 günlük takvimi ve yaklaşık 100 km'lik bir hat üzerinde gerçekleşmiş olması hasebiyle tarihin en uzun sürede en geniş alanda gerçekleşmiş meydan muharebesi olan Sakarya Savaşı'nın nihayetinde her iki taraftan da büyük kayıplar verilmişti

Yunan ordusunun 3758 ölü, 18.955 yaralı ve 354 kayıp olmak üzere toplamda 23 bin kişilik bir zayıflık verdiği muharebede Türk ordusunun kaybı, 5713 şehit, 18.480 yaralı, 828 esir ve 14.268 kayıp olmak üzere toplamda 39.289 kişiydi.

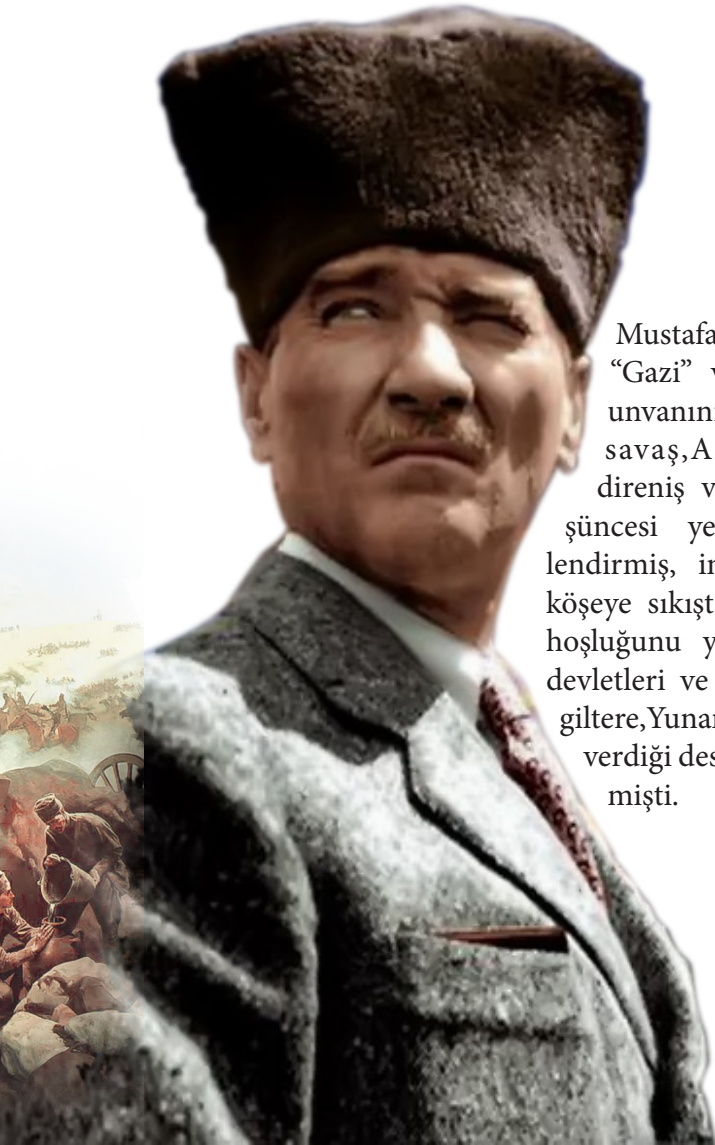
Hayatını kaybedenlerin çoğunlukla subay olması nedeniyle “Subay Muharebesi” olarak da anılan Sakarya Meydan Muharebesi’nde bozguna uğrayan Yunan orduları geri çekilirken önlerine çıkan Anadolu kasabalarında büyük bir yıkım ve katliam gerçekleşmişti.

Yunan ordularının koparmaya çalıştıkları Gordion düğümünün sonuncusu olan Türklerin yaşadığı köy ve kasabaları yağmalamaları bir milyonu aşkın insanın evsiz kalmasına neden olacaktı.

Sistemik bir yıpratma mücadelesine dönüşen muharebenin TBMM ordusu lehine sonuç vermesi, askeriyle omuz omuza veren milletin, cebren topraklarına giren Yunan ordusuna karşı bir düğüm gibi kenetlenmesiyle mümkün olmuştu.

“Rengimize baksınlar, kandan ve çamurdanız!” diyen Necip Fazıl’ın Sakarya şiirindeki gibi ‘Kurşundan bir yük binmiş köpükten gövdesine’ olan Sakarya havzasında yaşanan şiddetli çarpışmalarda toprağa düşen şehitlerin kanı, cephe gerisinde sancağı için didinen milletin teriyle karışmıştı.

Mustafa Kemal’in “Gazi” ve “Mareşal” unvanını alacağı bu savaş, Anadolu’daki direniş ve diriliş düşünçesi yeniden alevlendirmiş, imparatorluğu köşeye sıkıştırmanın sarhoşluğunu yaşayan itilaf devletleri ve özellikle İngiltere, Yunan ordusuna verdiği desteği geri çekmişti.

TBMM'nin Anadolu halkının desteğiyle giriştiği bu yeniden doğuş mücadelesi, mücadeleye kayıtsız kalamayan devletlerle ardı ardına anlaşmalar imzalanmasını da sağlayacaktı.

Kurtuluş Savaşı'nın son savunma savaşı olan Sakarya Muharebesi'nin kazanılmasını Sovyetler ile imzalanan Kars Antlaşması ve Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması takip ediyordu.

Sakarya Meydan Muharebesi'nde kazanılan zafer, Yunan ordularının Anadolu'dan püskürtüleceği 26 Ağustos 1922 tarihli büyük taarruzun da miladı olacaktı.

Savunma savaşlarından taarruz savaşlarına geçecek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi ordusu, önüne kattığı işgal kuvvetlerini Anadolu coğrafyasından püskürterek Sakarya Nehri havzasından başlayan yeni bir kuruluş destanı yazmıştı.

Anadolu'nun saf çocuğu olan ve sırtına Türkün tarihi vurulan Sakarya'da, öksüz ve hor görülmüş ama büyük bir davaya kurulan pusu püskürtülmüş, bir zamanlar çil çil kubbeler serpiyor olsa da birkaç asırdır yüzüstü sürünen bir ordu yeniden ayağa kalkmıştı.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

katkılarıyla

100. yılında
SAKARYA
ZAFERİ
ve
İSTİKLAL
MARŞI

Sakarya'dan Zaferler Tarihi Akar

İKTAV

İlim, Kültür, Tarih ve Teknoloji Araştırmaları Merkezi

www.iktav.com

**BELGESEL TADINDA
MİLLİ ŞAİR MEHMET AKİF
ERSOY'UN HAYATI,
ESERLERİ VE HİZMETLERİ**

İSTANBUL'UN FATİH SEMTİ VE MEHMET AKİF

Tarihe sığmayan bir destanın sahibi... Milli ve manevi heyecanımızın kükreyen sesi. Bir şair, bir ilim adamı, bir kahraman, bir lider, bir mütefekkir bir gazeteci ve aynı zamanda bir eğitimci. Eserleri ve hayatıyla bir fazilet abidesi...

Mehmet Akif Ersoy...

Mehmet Akif Ersoy, yüreğindeki vatan ve millet sevgisi, hürriyet aşkı, mücadele azmiyle, kendi onuruna olduğu kadar ait olduğu inancın ve milletin onuruna son derece düşkün bir şahsiyeti. Benzersiz bir kahramanlık destanı olan İstiklal Marşıyla milletimizin gönlündeki seçkin yerini aldı. Onun kaybolmayan heyecanı, sesi ve nefesi ruhlarda silinmez izler bıraktı. Mütareke ve İstiklal Mücadelesi döneminde esarete isyan eden, milletini uyanmaya ve davranmaya çağırın bir aksiyon adamı olan Akif'in hayatı son derece önemli. Sözleriyle fiilleri bire bir örtüşen bu değerli insanı anlamamak, anlayamamak bir noksanlıktır. Mehmet Akif Ersoy'u yürekten gelen bir sevgiyle, minnetle ve sükranla anarak Edirnekapı şehitliğindeki kabrini ziyaret ediyoruz. Vatansever her Türk gencinin Akif'i tanınması ve kabrini ziyaret ederek ruhuna Fatihalar okuması gerekiyor. Dualarımız Akif'e. Rahmet O'na olsun.

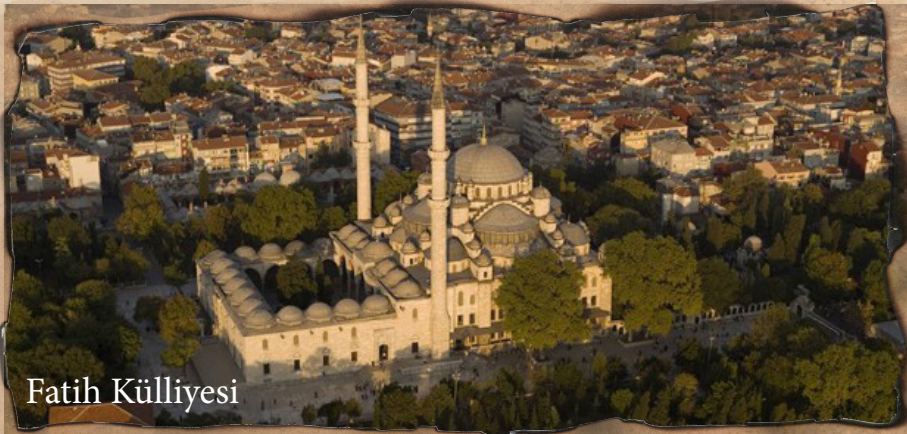

Mehmed Akif, 1873 yılında İstanbul'da, sade ve geleneksel bir hayatın yaşandığı Fatih'in Sarıgözel semtinin Nasuh mahallesinde, dünyaya geldi. Asıl adı Mehmet Ragif. 'Ragif', ebced hesabıyla hicri 1290 rakamına karşılık geliyor. Bu rakamsa Akif'in doğum yılı. Akif'in ailesi sade ve orta halli bir aileydi. İnanç ikliminin bütün olgunluğu ve güzelliği bu ailede yaşanıyordu. Babası Arnavut kökenli olan, Fatih Medresesi müderrislerinden İpekli Temiz Tahir efendi idi. Babası aynı zamanda en önemli hocasıydı. Annesi Buhara'lı Emine Şerife hanım, ibadetlerine çok düşkün iffet timsali bir kadındı... Bir mütefekkirimiz Akif'le ilgili olarak şunları söylüyor: "Baba soyu Rumelili, ana soyu Buharalı, doğuş yeri Fatih: Yani tam bir Doğu, Batı ve Merkez İslamlığının sentezi bir çocuk". Mehmet Akif, İstanbul'un en Türk, en yerli ve en yoksul mahallelerinden biri olan Fatih'te doğdu ve burada yaşadı. Hayatı, toplumsal dokuyu burada ve onun bir parçası olarak tanıdı. Bir inanç ikliminin güzelliği ile birlikte toplumun yazılı olmayan mutabakatlarını, bu mahalle hayatında gözlemledi. Yenilenmekle, yerli kalmak, kendi olmak arasındaki tercihlerinin ilk çizgilerini burada idrak etti.

FATİH'İN, AKİF ÜZERİNDEKİ TESİRİ

Akif'in dünyaya geldiği bu mahalle, İstanbul'un fethinin sembolüdür. Bu mahallede fethin hemen ardından ilk cami ve ilk medresesi içinde bulunduran Fatih külliyesi inşa edilmişti.

Burası bir ilim irfan yuvası olmuştu. İşte bu inanç ve manevi iklim, Akif'in mahalle hayatına bütün renk ve çizgileriyle yansyordu. Onun çocukluğu koca bir cihan imparatorluğunun çöküş yıllarına rastlıyor. Bu dönemde 2. Mahmut'un ve 3. Selim'in başlattığı yenileşme hareketleri, Tanzimat'la doruk noktasına varıyordu. Diğer yandan günümüze kadar devam eden aydın- halk yabancılaşması, milletle devlet arasındaki problemi doğuruyor, toplumsal sorunlar her geçen gün artıyordu.

Fatih Külliyesi

Çokları yenileşme ile başkalaşma arasındaki farkın bilincinde de-ğildi. Atılan her adım ciddi sosyal ve siyasi maliyetler getiriyor, kendi öz benliğinden ilhamını alan bir yenilenme ne yazık ki ger-çekleşemiyordu. Avrupa ülkelerinin Osmanlıyı tasfiye politikası bütün hızıyla ve kararlılığı ile devam ediyordu.

İste böylesine sancılı günlerdi. Akif 5 yaşındaydı. Emir Buhari mahalle mektebine başlamıştı. Bu yıl Abdulhamid, Meclis-i Me-busan'ı kapatıyor, devletin ve milletin selametini korumak için politik de-hasını kullanıyor ve devleti bölmek, parçalamak isteyen isbirlikçilere ve her türlü tehlikeye karşı sıkı önlemler alıyordu.

Akif 6 ya-şındaydı,

Ruslar Tuna nehrini geçiyor, Plevnede Gazi Osman paşanın şan-lı direnişine rağmen savunma hatlarını yarıyor, Şıpkayı, Balkan dağlarını, eski başkent Edirne'yi geçerek yazık ki payitaht merke-zine dayanıyor. Yeşilköy Abidesini dikiyordu. Balkan toprakları kaybedilmiş, tarihimizin kara yılları başlamıştı. Rumeliden akın akın İstanbul'a göçler geliyor, İstanbul muhacerat çığıllıklarıyla in-liyordu. Bu acı ve ızdıranlı yıllar Akif'in karakterini ilmek ilmek işliyordu.

KÜÇÜK AKİF FATİH SOKAKLARINDA

Akif 8 yaşında.. Babası O'nu Fatih camiine götürüyordu. O zamanlar Fatih iptidai mektebinde okuyordu.Evet 8 yaşındaydı Fatih ve bu mahallede dünyaya geldi fethin sembolü olan bu mahallede.Fatih mahallesi ayrı bir anlam taşıyordu Akif için. Çocukluğu burada geçmişti.Çocukluk arkadaşları buradaydı. Camiide kıldığı ilk namaz buradaydı.Babası elinden tutmuş Fatih camiine getirmişti. Akif ne Fatih mahallesini ne Fatih camiini hiçbir zaman unutmuyacaktı.Nitekim yıllar sonra buradaki hatıralar canlanacaktı zihninde.Ve bunları şu şekilde kaleme alacaktı.

Akif bunu bir şiirinde şöyle anlatır.

**Sekiz yaşında kadardım. Babam gelir: "Bu gece,
Sizinle camîe gitsek çocuklar erkence.
Giderseniz gelin amma namazda uslu durun;
Merâmınız yaramazlığa işte ev, oturun!"
Deyip alırdı beraber benimle kardeşimi
Namaza durdu mu, haliyle koyverir peşimi
Dalar giderdi, ben artık kalınca âzade
Ne âşıkane koşardım hasırlar üstünde."**

Camii, masal, oyun ve yaramazlık. Camii içinde baba ve çocuklar. Camii içinde inanç ve coşku. Cami içinde inanç ve çocuksuluğun sınırsızlığı. Ve cami ile içiçe bir ev. Camii ile içiçe bir mahalle hayatı. Camii ile içiçe düşünce, duyarlılık ve yaşama iklimi. İşte yetişkin Akif'in portresinin temel çizgilerini belirginleştiren çocuk Akif'in dünyası ya da Akif'in içinde kendini bulduğu dünya...

AKİF LİSE EĞİTİMİNE BAŞLIYOR...

Üç yıllık Fatih iptidai mektebini bitirdikten sonra Fatih Merkez Rüştüyesi'ne başladı ve 1885 yılında bitirdi. Emine Şerife Hanım, oğlunun medresede dini tahsiline devam etmesini istiyordu. Babası Tahir Efendi ise medresede okuyacağı şeyleri, oğluna kendisinin de öğretebileceğini ileri sürüyor, yeni açılan ve revaçta olan mekteplerden birine gitmesini istiyordu. Mezuniyetinden sonra Akif'in anne ve babası arasındaki bu görüş ayrılığı dönemin içtimai tercihlerindeki farklılaşmayı da ortaya koyuyordu. Ne inanç ihmal edilebilirdi ne yeni gelen ve kendi şartlarını dayatan dünya. Bu zaviyeden bakılınca Akif, annesiyle babasının özlemini kendi şahsında birleştirmiş ve uygun bir şekilde yoğurarak senteze kavuşturmuş bir şahsiyetti. Babasıyla birlikte dönemin en gözde okullarından biri olan Mülkiye'ye kaydını yaptırdı. Kayıt harcı istenince de Tahir efendi, Akif'i bir köşeye çekti, cebinden keseyi çıkardı. Kesenin içinde para yoktu.

Tahir efendi rehin bırakmak üzere gümüş saatini çıkartıp masaya koydu. Ancak katip saati almadı ve kayıt harcını daha sonra getirebileceklerini söyledi. İşte Akif'in Fatih merkez rüştiyesine kaydını bu şartlarda gerçekleştirdi.

Akif bu okulda okudu ve bu okuldan mezun olmuştu. Arapça Farsça ve Fransızca'yı çok iyi öğrenmiş tercüme yapabilecek seviyeye gelmişti. Ve yıl 1888.. Akif acı bir olayla sarsılmıştı. Çok sevdiği aynı zamanda hocası olan ve okul kaydını yaparken saatini rehin bırakan o adamı, babasını kaybetmişti. Ardından bir acı olay daha.. Yangın sonucu evleri kül olmuştu. Kuşkusuz bu acılar bir yandan Akif'in yüreğinde derin izler bırakıyor bir yandan da onun hayata karşı güçlü olmasını olgunlaşmasını sağlıyordu.

İlk sivil veteriner yüksek okulu olan Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi, mezunlarına hemen iş veriyordu. Bu yüzden Akif bu okula yatılı öğrenci olarak kaydını yaptırdı. Ve kendisini derinden etkileyecek, Türkiye'ye mikrop bilimini getiren, inançlı bir hekim olan, Rifat Hüsamettin hocayla tanıştı. Gerçekten bu okul Mehmet Akif'e sağlam bir dini bilgi ve sarsılmaz bir iman kazandırdı.

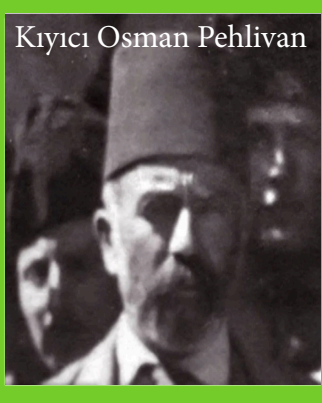
Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi

AKIF ÜNİVERSİTELİ BİR GENÇ

O günkü adıyla Halkalı Baytar ve Ziraat mektebi.. Bu okul her geçen gün büyüyen vatan sevgisiyle ve millete hizmet aşkıyla dolup taşmasını sağladı. Akif burada hem müspet bilimleri öğreniyordu hem de manevi yönden besleniyordu. Bu okul bir bakıma Akif'in hayatında bir dönüm noktasıdır. Fikri alt yapısını oluşturan temel taşlardan biridir.

Kıyıcı Osman Pehlivan

Mehmet Akif ayrıca bu dönemde Kıyıcı Osman Pehlivandan güreş öğreniyor, Çatalca köylerinde ata sporumuz, Türkün yenilmezliğinin sembolü olan yağlı güreş tutuyor, tas yarıştıranıyor, yüzüyor ve çok sevdiği mektebin "Doru" isimli atına biniyor, uzun yürüyüşlere çıkıyordu.

Şiire ayrı bir ilgi ve alaka duyuyordu. Nihayet 3 kasım 1892'de Bağdat-

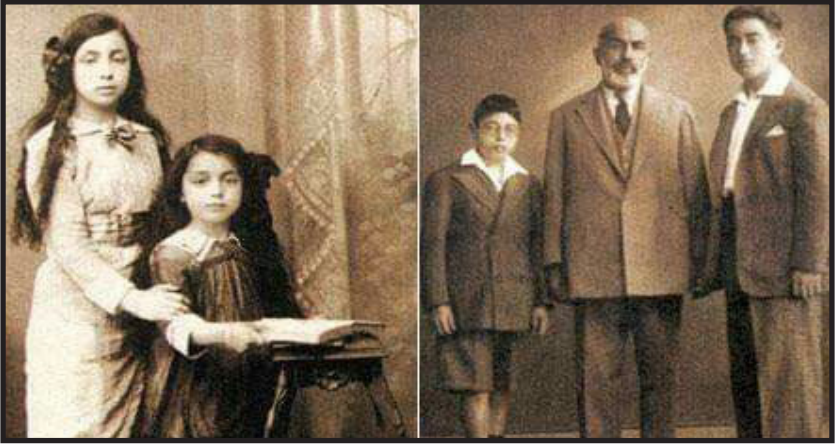
lı Ruhi'ye nazire olarak yazdığı ilk siiri Destur'u kaleme aldı. Genç Akif bir yıl sonra da Baytar ve Ziraat mektebini birincilikle bitirdi. Hemen ardından da Ziraat bakanlığı Baytar müfettiş muavini olarak 750 kuruş maaşla tayin edildi. Görev yeri İstanbul olmasına rağmen Akif, 4 yıl Rumeli'de, Anadolu'da ve Arabistan'da görevler yaptı. Böylece Osmanlı coğrafyasını yakından görme ve tanıma fırsatı buldu. Mekke'yi ve Medine-i Münevver'e'yi ziyaret etti. Allah Resülü'nün huzurunda el pençe divan durdu. Ve Medineye şiirini burada yazdı.

Balkan dağlarından akan soğuk sulardan içti, kah tuna boylarında kah atalarının yurdu Arnavutluk'taki Adriyatik sahillerinde gün batımını izledi. Vardar ovasından, Üsküp'ten geçti. Osmanlının Balkanlardakiki ve Rumeli'deki kültür ve medeniyet merkezlerini bir bir dolaştı. Sıcak insanlarla tanıştı kaynaştı. Bu seyahatler Akif'in gözlem gücünü arttırdı toplumu daha yakından tanımasını sağladı. Akif bu dönemdeki gözlemlerini şiirlerinde son derece gerçekçi bir şekilde kullandı. Yine bu ve bundan sonraki seyahatler Akif'in hem fikri hem de şiirdeki üslubunun temel taşlarını oluşturdu.

AKİF ÜNİVERSİTE'DE ÖĞRETİM ÜYESİ

Mehmet Akif'in orman ve maadin ve Ziraat bakanlığında göreve başladığı 1893 yılının Aralık ayında ilk matbu şiiri olan "gazel"i Servet-i Fünun'da nesredildi. Bundan sonra çocuk yaşlarda başladığı Kur'an'ı Ezberleme çabalarını yoğunlaştırdı ve bir yıl sonra 1884 yılında Hafız oldu. Bir taraftan dini ilimlere muttali oluyor bir taraftan toplumun yaşadığı olayları gözlemliyor etkileniyor ve şiirler kaleme alıyordu. Akif fikirlerini şiirleriyle dile getiriyordu. 1895 yılında mektep ve maarif dergileriyle Filipe'de çıkan Gayret gazetesinde şiirleri yayınlanıyordu. Akif her geçen gün tanınıyor ve insanların sevgi ve saygısını kazanıyordu.

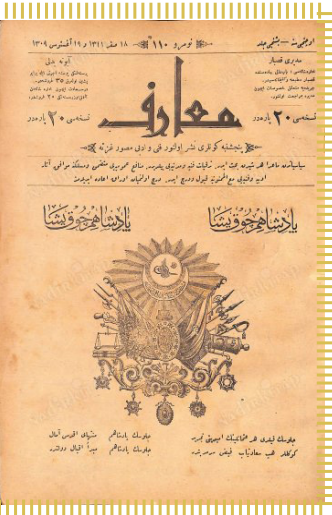

1 Eylül 1898. Akif 25 yaşında bir delikanlıydı. Artık bir aile reisi olmuştu. Tophane-i Amire veznedarı Mehmet Emin Bey'in kızı İsmet Hanım ile evlendi. Veteriner, şair hafız ve şimdi de bir aile reisi... Bu evlilikten Cemile, Feride, Suad, İbrahim, Emin, Tahir adlarında altı çocuğu oldu.

Akif evlendiği yıl Maarif mecmuasında, Serveti Fünunda ve Resimli Gazete'de yazılar yazıyor şiirleri nesrediliyordu. Arapça, Farsça ve Fransızca'dan yaptığı çeviriler de yayınlıyordu.

17 Ekim 1906'da mevcut görevine ilâveten, düşünce dünyasının şekillenmesinde önemli rolü olan ve mezun olduğu "Halkalı Ziraat Mektebi'de kompozisyon öğretmenliği yapmaya başladı. 25 Ağustos 1907'de Çiftlik Makinist Mektebi'ne Türkçe Muallimi olarak atandı.

24 mart 1908'de, İstanbul Üniversitesi -o zamanki adıyla Darülfünun- Edebiyat fakültesine tayin edilmişti.

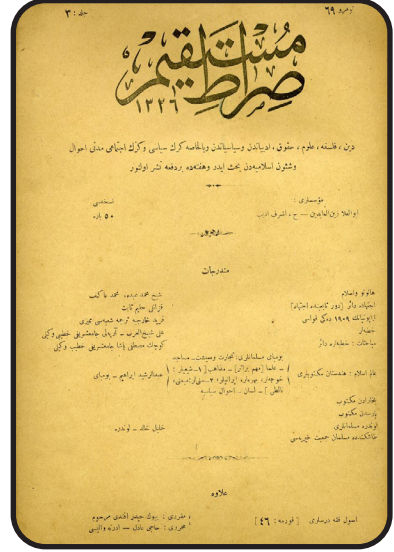
AKİF'İN YAZI YAZDIĞI GAZETE BASILIYOR

Evet bugünkü adıyla İstanbul Üniversitesi olan Darul-fünunda Akif, Edebiyat öğretmeni olarak görevine devam ediyordu. Birikimini öğrencilerine aktarma fırsatı da buluyordu böylece. Bir taraftan müderrislik yapıyor bir taraftan gazetelerde yazılar yazıyordu. Darülfünuna atandıktan yaklaşık bir yıl sonra tarihe 31 Mart vakası diye geçen olay patlak verdi. İsyancılar Esref Edip'in kurduğu ve Akif'in başyazar olduğu sırat-ı müstakim dergisini bastı. Verilen hasar yüzünden dergi 25 gün yayınına ara verdi.

25 gün aradan sonraki Sırat-ı Müstakim'in sayısında Akif 31 Mart vakiasını değerlendirirken bu olayın “görünüşte dini ama aslında irticai siyasi bir bela” olduğuna vurgu yapıyordu. 23 Temmuz 1908'de İkinci Meşrutiyet ilan edildi. Akif, bu sırada İstanbul'da Umur-i Baytariye Dairesi Müdür Muavin'iydi. Akif'in hemen hiçbir dönemde siyasetle doğrudan ilişkisi olmamakla beraber toplumun sosyal ve kültürel meselelerine karşı ciddi ve yoğun bir ilgisi olmuştu. Çöküş şartlarının yol açtığı acıları derin bir şekilde yüreğinde hissediyor ve bir çıkış yolu arıyordu. Meşrutiyetin ilanından 10 gün sonra, daha önceleri gizli bir cemiyet olarak faaliyet gösteren ve ardından partileşen İttihat ve Terakki Cemiyetine üye oldu. Ancak üye olmak için “Cemiyetin bütün emirlerine, bilâ kayd-ü şart yani kayıtsız şartsız itaat” şartı vardı.

Üye olacak kişiler bu şekilde yemin ediyordu. Akif “kayıtsız şart-sız itaat ibaresine itiraz etti. Sadece iyi ve doğru olanlarına şeklinde düzeltilmesi şartıyla yemin edebileceğini söyledi. Ve cemiyetin yemini Akif’le değişti. Akif’e yaraşır bu tutum hayatı boyunca ve herkese karşı korunan ilkeli anlayışın tezahürüydü. Akif Ağustos 1908 de Eşref Edip tarafından kurulan Sırat-ı Müstakim gazetesinin başyazarıydı. “Fatih Camii” şiirini de burada yayınlamıştı. Ayrıca Sebilürreşad dergisinde de yazılar yazıyordu. Böylece insanları bilinçlendiriyordu. 1910 yılında annesini hacca gönderdi. Tarihler Nisan 1911’i gösteriyordu. Akif Sırat-ı Müstakimde nesredilen şiirlerini Safahat isimli kitabında topladı. Bu safahatın ilk kitabıydı. Bir yıl sonra Eylül ayında ise Safahat’ın ikinci kitabı olan Süleymaniye Kürsüsünde adlı eseri, Sebilürreşad kütüphanesi serisinin ilk kitabı olarak yayımlandı.

AKIF VE BALKAN SAVAŞLARI

Ve balkan savaşları... 8 Ekim 1912’de başlayan balkan harbi büyük bir felakete dönüşmüştü. Bu öyle bir felakettir ki balkan Türklerine ve Müslümanlarına akla hayale gelmedik işkenceler yapıyordu. Bulgar yunan ve sırp çeteleri Osmanlının izlerini silebilmek için akla gelebilecek her türlü çirkinliği işlemekteydi. Balkan savaşları Akif’in vicdanında derin yaralar açmıştı. Akif balkanlarda yaşanan trajediyi şu mısralarla anlatır.

O ne yangın ki ocak kalmadı söndürmediğin
 O ne tufan ki yakıp yıktı bütün vadiyi
 Asına bir çehre de yok hiçbirinin yadı yok
 Yakılan bunca hayatın hani ecsadı yok

Nerede olsam karşıma çıkıyor bir kanlı ova
 Sen misin yoksa hayalin mi vefasız kosova
 Hani binlerce mefahirdi senin her adımın
 Hani sinende yarıp geçtiği yol Yıldırım'ın
 Hani asker, hani kalbinde yatan sah-ı şehid
 Söyle Meshed öpeyim secde edip toprağını
 Yokmudur Murad'ın sende iki üç damla kanı

Balkan savaşı felaketleri dolayısıyla Beyazıt, Fatih ve Süleymaniye camilerinde haykırıyordu Fatih. Vaazlarıyla insanları coşturuyor, milli ve manevi duygulara tercüman oluyordu.

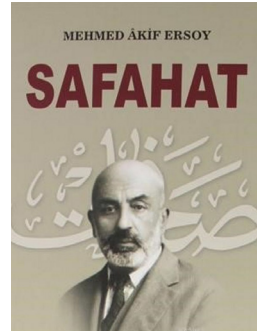
MİLLÎ ŞAİRİMİZ CAMİİ KÜRSÜLERİNDE

Bu camiden halka sesleniyordu Fatih. Yaşanan günlerin acı ve ızdırabını özbenliğinde hissediyordu. Tıpkı 93 harbinde olduğu gibi bu kez balkan bozgunuyla Osmanlı sarsılıyor ve düşman çatalca önlerine kadar geliyordu. Göçler acı ve ızdıraplı yıllar...bu kez balkanlar ve tuna boyları tümüyle elden çıkıyordu. Osmanlıya başkentlik yapmış Edirne düşman elindeydi.

O bir mücadele insanıydı. Hayatla mücadele ediyor. Düşünceyle insanlara ışık tutuyor.Durmaktan doğru bildiğini yaşamaya çalışan bir aksiyon adamıydı. Hakkın yanında zalime karşı bu onun hayat felsefesi idi adeta. 1913 yılının 11 Mayıs'ında Umur-u Baytariyye Müdürü Abdullah Efendinin haksız yere azledilmesi üzerine yirmi yıllık devlet memuriyetinden istifa ederek ayrıldı. Sessiz kalamazdı.

**Zulmü alkışlayamam zalimi asla seve mem
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp söve mem....**

Yine 1913'ün Haziran ayında Safahat'ın üçüncü kitabı olan 'Hakkın Sesleri' yayınlandı.Bu yılın sonunda ittihat ve terakki hükümetinin politikalarına muhalefeti yüzünden Darülfünun'daki görevinden istifa etmek zorunda bırakıldı. Bundan sonra Mısır'a iki aylık bir gezi düzenledi. Dönüşte Medine'ye uğradı.Bu gezilerinde İslam ülkelerinin madden ve düşünce düzeyi bakımından batı karşısında ne derece zayıf kaldığını gözlemledi.Ve İslamiyet'le ilgili söylediği şiirlerde hep bu acı ve ızdırabı terennüm etti.

Yıl 1914.. Akif'in Dördüncü eseri olan "Fatih kürsüsünden" kitabı basıldı. 1914 yılı hem dünya hemde ülkemiz için bir dönüm noktasıydı. Avrupanın ortasında Birinci Dünya savaşı patlak verdi. Bir tarafta Almanya, Avusturya Macaristan diğer tarafta İngiltere Fransa Rusya.. Enver paşa Osmanlı'nın iyileşmesi için tek yolun Almanya ile birlikte savaşa katılmaktan geçtiğine inanıyordu. Böylece balkanların acısını çıkartacak Osmanlının kaybettiği toprakları geri alacaktı.Ordu yorgundu yıpranmıştı.Osmanlı Almanya ile birlikte savaşa girdi. Böylece Osmanlı Avrupa içlerinden Basra'ya Kafkasya'dan Yemen'e kadar birçok cephede savaşıyordu.

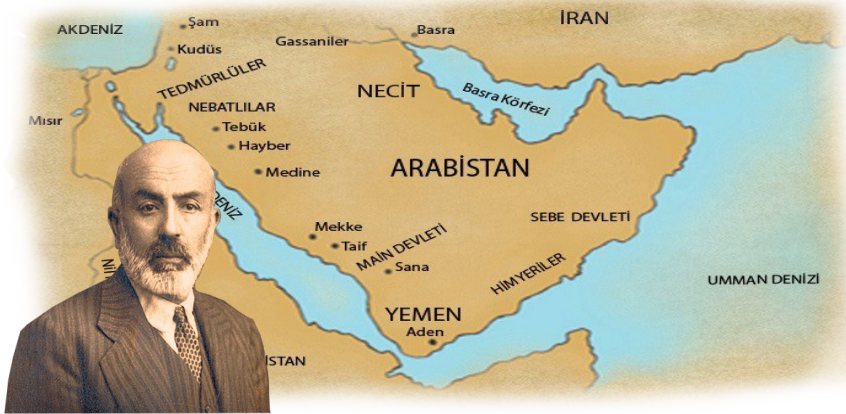
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE AKİF

Birinci Dünya savaşının acıları her geçen gün büyüyordu. Her evden birkaç şehit veriliyordu. Akif camilerde vaazlar veriyor ve insanları düşmana karşı direnmeye çağırıyordu. Aralık ayında Müslüman esirleri bilinçlendirmek amacıyla Berline ve Arabistana gitti. Çanakkale savaşı onun Berlin seyahati sırasında meydana geliyordu. Şair Mehmet Akif o günlerin ıstırap ve heyecanını Berlinde yaşıyordu. Akif Berlindeydi ancak aklı yüreği Çanakkale'de..

Endişeleniyordu. Endişelenmemek elde mi? Yedi düvele karşı bir avuç insan. Ağır şartlar.. her şey aleyhimizdeydi. Ama yine diyor du ki Akif “bütün dünya toplanıp hücum etse yine Çanakkale sü- kut etmez düşmez..” Akif Çanakkale’yi ruhunun derinliklerinde yaşıyordu.

Durmuyordu aksiyon adamı.Bir taraftan gazetelerde yazılar, ca- miilerde vaazlar.. bu sefer de Arap kabilelerini bilinçlendiriyordu. 1915’in Mayıs ayında Birinci Dünya savaşında Araplardan Os- manlıya sadakat istiyordu. Bunun için Arabistan’ın Necid bölgesi- ne gitti. Bu arada Medine’yi ziyaret etti. Ardından Necid Çölleri- den Medineye adlı eserini kaleme aldı.

Şimdi ise Lübnan’daydı.Çanakkale muharebelerinin zaferle so- nuçlandığını buradan öğrendiğinde Akif yerinde duramıyordu. Akif’in göz yaşları seccadesini ıslatıyordu.İmandı kazanan Çan- nakkale’de. Yürekti.. Azim ve sabırdı.

Akif’in yazılarını yayınladığı Sebilürreşad Gazetesi 1916 yılında ittihat ve terakki hükümetine muhalefetten ötürü kapatıldı. 20 ay aradan sonra tekrar yayına başlayabildi. Gazetenin kapatılma- sının ardından Mehmet Akif Orta Asya yollarını tuttu. Bu seyhaha- tını şu mısralarla anlatır.

1917 yılında Safahat'ın beşinci kitabı olan 'Hatıralar' eseri kitap olarak basıldı.1918'de ise Mehmet Akif'in kızı Cemile Safaha'tı topluca nesreden Ömer Rıza Doğrulan ile evlendi.

AKIF'IN EVİ YANIYOR..

Mayıs 1918'de büyük cibari yangınında 7500 haneyle beraber Akif'in oturduğu ev de yandı.

Fakat Akif'in yangını başkaydı.Akif'in yangını milleti saran yangındı. Bu yüzden yılmadan usanmadan çalışıyor çabalıyordu. Azimliydi ye'se ümitsizliğe yer yoktu Akif'in hayatında..

————— **“Ye's öyle bataktır ki; düşersen boğulursun.
Ümide sarıl sımsıkı, seyret ne olursun!”** diyordu. —————

1918 yılının Temmuz ayında, Mekke emiri Şerif Haydar paşanın daveti üzerine çok sevdiği dostu İsmail Hakkı İzmirli ile birlikte Lübnana gitti. Dönüşünde yeni kurulan Darul Hikmetül İslamiye adlı kuruluşun baskatıplığına getirildi.

Birinci Dünya savaşı 1918 yılında imzalanan Mondros Mütarekesiyle son bulunca galip devletler Anadoluyu ve Türk vatanını paylaşmak parçalamak için dört taraftan saldırmaya başlamıştı. Harpten son derece bitkin, yorgun bir halde çıkan Türk milleti vatanını müdafaa için silahına tekrar sarıldı. Akif yine sahnedeydi. Anlatıyordu, haykırıyordu, yazıyordu.

1919 yılına gelindiğinde ise memleket en karanlık günlerini yaşıyordu. İstanbul işgal altındaydı. Anadolu işgal edilerek parçalanmak isteniyordu. Bu işgal Akif için bir işkence haline gelmişti. Akif Safahat'ın en önemli eseri olan Asım'ı 18 Eylül 1919 tarihinde işgal dönemlerinin bu çileli günlerinde yazmaya başladı.

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışından sonra Osmanlı devletini Sevr anlaşmasına

zorlamak isteyen

işgalci kuv-

vetlere karşı

direniş baş-

ladı. İşgal

bazı aydınlarda mandacılık fikrini

oluşturmuştu.

Akif bu manda fikrine karşı şöyle haykırdı.

“Türkler 25 asırdan beri istiklal-

lerini muhafaza etmiş bir millet-

tir. Bu tarihe müsbet bir hakikat-

tir. Türkler istiklalsiz yaşayamaz.”

AKİF ANADOLU'DA

Milli sairimiz, İzmirin Yunanlar tarafından işgal haberini duyunca köyleri kasabaları şehirleri dolaşıyor, yine camiilerde köy ve kahvelerde konuşmalar yapıyor, şiirler kaleme alıyordu. Dinlenmeden, yorulmadan Anadolu'yu adım adım dolaşarak halkı uarmaya ve uyandırmaya çalışıyordu. Yunan işgal kuvvetlerine karşı Ayvalık ve Balıkesir'de bir cephe açılmıştı. Akif Eşref Ediple, matbaayı da alarak İstanbul'dan, İnebolu üzerinden Kastamonu'ya gitti. Sebülürreşat buradan yayına devam etti. Oradan da hemen Balıkesir'e geçti. Balıkesir'de Halk Akif'i beklemektedir. Zağanos paşa camiinde kürsüye çıktı ve:

Cihan altüst olurken seyre baktın böyle durdun da
Bugün bir serserisin derbedersin kendi yurdunda

Diye başlayan şiirini haykırıyor ve Hutbesini şöyle bitiriyordu:

“Ey Balıkesir”in Muhterem Mücahitleri!

Anadolu’yu müdafaa hususunda, diğer vilayetlere ön ayak olma şerefine nail oldunuz. Gayretiniz hayranlık uyandırmıştır. İnşallah bu Şan ve Şeref kıyamete kadar gider. İnşallah vatanımızın haysiyeti, istiklali, saadeti ve refahı ilelebet korunur.”

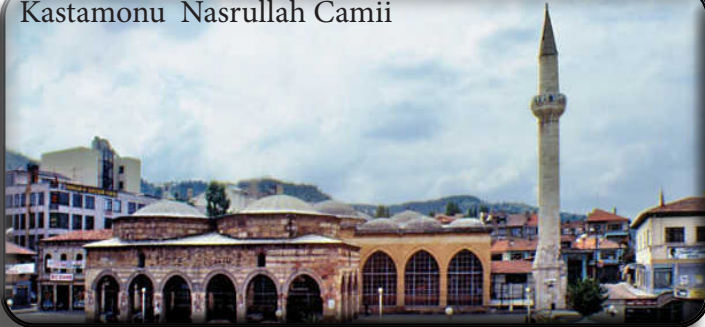

Bu konuşma 12 Şubat 1920 tarihli Sebilürreşat dergisinde yayınlandı. Sebilürreşat milli mücadele hareketinin adeta irtibat bürosu gibi işliyordu.

Ancak her geçen gün Akif’in ve sebilürreşad’ın üzerindeki baskılar artıyordu.

Akif Kuva-i Milliye destek olduğu için Darül hikmetteki görevinden alındı. İstanbul Hükümeti Anadolu’daki direnişleri yasa dışı ilan edince Akif bu vilayette halkın kurtuluş hareketine katkısını hızlandıran çalışmalarını sürdürdü. Kastamonu Nasrullah Camiinde verdiği vaazlar hutbeler Diyarbakırda çoğaltılarak bütün ülkeye dağıtıldı.

Kastamonu Nasrullah Camii

Nihayet 10 Nisan 1920'de on yaşındaki oğlu Eminle beraber Ankara'ya geldi.Meclise girdiklerinde Mustafa Kemal ile karşılaşırlar. Mustafa Kemal paşa "Sizi bekliyordum efendim tam zamanında geldiniz şimdi görüşmek kabil olmayacak ben size gelirim" der. Akif'in Ankara'ya gelişi büyük bir sevinç uyandırdı.Hiç vakit kaybetmeden hacı bayram veli camiinde halka sesleniyordu.Vaazlarıyla insanları coşturuyordu.

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK VE MEHMET AKİF

23 Nisan 1920.. Türkiye Büyük Millet meclisi kurulmuştu.Bundan bir buçuk ay sonra Mehmet Akif Burdur millet-

vekili olarak Birinci Büyük Millet meclisine seçildi. Milli mücadele aleyhine Kastamonu'da bir faaliyetin olduğunu öğrendiğinde, Eşref Edip'le birlikte Kastamonu'ya gitti. Burada bir ay kaldı. 1920 Aralığında Ankara'ya döndü.Mustafa Kemal Atatürk, Eşref Edip'le birlikte Mehmet Akif'i davet etti.Ve daha İstanbul'dayken milli mücadele için yaptığı hizmetleri bildiğini ve içtenlikle takdir ettiğini söyledi.

Ardından şunları ekledi: "Sevr anlaşmasının memleket için ne feci bir idam olduğunu Se-

bilürreşat kadar hiçbir gazete neşredemedi. Manevi cephemizin kuvvetlenmesinde Sebilürreşadın büyük hizmetleri oldu.Her ikinize de bilhassa teşekkür ederim."

Eşref Edip

Akif'in Ankara'da barınabileceği bir ev yoktu. O dönemde Ankara'da bir ev bulmak da çok zordu. Tacettin dergahı Şeyhi, Mehmet Akif'e dergahta kalmasını teklif etti. Akif bu daveti geri çevirmedi. Bu arada milli mücadelenin taşıdığı anlamı ebedileştirmek Türk ordusunda coşku uyandırmak ve bu coşkuyu gelecek nesillere taşıyabilmek adına bir İstiklal marşına ihtiyaç duyuldu. Erkan-ı harbiyenin isteği üzerine Eğitim bakanlığı tarafından 7 Nisan 1920'de gazetelere verilen ilanlarla İstiklal Marşı için bir yarışma açıldığı duyuruldu. Seçilen marşın güftesi ve bestesi için 500'er lira mükafat verilecekti. Yarışmaya 724 şiir katıldı. Şiirlerin hiçbiri beklenen başarıya ulaşamadı. Maarif vekili Hamdullah Suphi Tanrıöver, Mehmet Akif'e başvurdu. Akif para için böyle bir şiiri yazmayacağını ifade edince bu mevzunun istediği gibi halledileceği sözünü verdi. Akif her mısrası, milli mücadele coşkusunu, imanla yoğrulmuş milli mücadele insanını anlatan o şaheseri, istiklal marşını, Tacettin dergahında yazdı. 17 Şubat 1921 yılında yazdığı istiklal marşı 1 mart 1921 yılında Hamdullah Suphi tarafından mecliste okunuyordu.

Hamdullah Suphi Tanrıöver

İSTİKLAL MARŞI VE AKİF

Mecliste büyük bir coşku yaşanıyordu. Alkışlar mecliste yankılanıyordu. Böylece 12 Mart'ta Akif'in yazdığı İstiklal marşı Birinci TBMM tarafından sevgi gösterileri arasında kabul edildi. Marş

büyük bir coşkuyla tekrar tekrar mecliste okunurken Akif sessizce meclisi terk ediyordu. Mükafat olarak verilen parayı ise bir belge imzalayarak aldı fakat bunu fakir

kadınlara ve çocuklara iş öğreterek yoksulluklarını önlemek amacıyla kurulan Darul mesaniye bağışladı. Üzerinde onu soğuktan koruyacak doğru dürüst bir paltosu olmadığı halde..

İstiklal Marşı Sebilürreşad, Hakimiyeti milliye ve Açıksöz gazetelerinde yayımlandı ve bütün vatana dağıldı.

Bir gün Akif'e İstiklal marşını nasıl yazdınız diye soruldu. Akif'te cevap olarak "Doğacaktır sana vaat ettiği günler hakkın kim bilir belki yarın belki yarından da yakın" işte istiklal marşını bu iman ve ümitle yazdım. İmanım olmasaydı hiç yazabilir miydim? Zaten ben başka türlü düşünüp başka türlü yazanlardan değilim. Bu elimden gelmez. İçimde ne varsa yazarımda da o vardır. Allah bu millete bir daha istiklal marşı yazdırmasın."

Başka bir gün yine istiklal marşından söz açılır Akif der ki: "O şiir milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Binbir facia karşısında bunalan ruhların ızdırapları içinde kurtuluş dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. Bir daha yazılmaz onu ben de yazamam o şiir benim değil artık milletin malıdır."

AKIF'IN MANEVİ DÜNYASI

Yakın dostu Trabzon millet vekili Ali Şükrü Beyin öldürülmesi Akif'i siyasetten soğutmuştu. Zaten siyasetle arası yoktu. 1 nisan 1923'te ani bir seçim kararı alındı. Akif meclis dışında kalmıştı. İstanbul'a döndü ve Beylerbeyi'nde bir eve taşındı. Akifin coşkusu yerini bir içe çekilmeye bırakmıştı. Bazı aydınlar ve yayın organları Akif'in aleyhinde yazılar yazıyorlar O'nu karalıyorlardı. Siyasi çekişmeler milli mücadele ruhunu gölgede bırakmıştı. Milli şairimiz buna derinden üzülyordu.

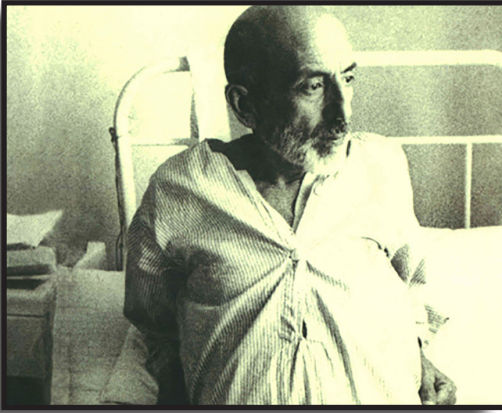
İstanbul'daki bu hazin günlerini Mithat Cemal şöyle anlatır: “Bir kenarda olmak kimseye çarpmamak için az mevcut olmak istiyordu. Kımıldadıkça başkalarının yerini alıyormuş gibi çekingen bir hali vardı. Dertlerini kendi emziriyor kendi büyütüp yetiştiriyor bir kadın gibi gizli ağlamayı biliyordu.”

Sakarya zaferinden sonra Abbas Halim Paşa'nın daveti üzerine Mısır'a gitti. O kışı Mısır'da geçirip baharda döndü. Artık her yıl kışı Mısır da yazı İstanbul'da geçiriyordu. Halim paşa geçimini karşılamayı taahhüt etti. Ertesi yaz İstanbul'a dönünce Diyanet İşleri başkanlığı tarafından Mehmet Akif'e Kuranı Kerimi tercüme etme vazifesi verildi. Akif bir müddet çalıştı. Hatta Kuran tercümesini tamamladı ancak bu tercümenin Kuran'ın aslı yerine kullanılmasından korkarak tercümeden vazgeçtiğini belirten bir yazıyı ankaraya gönderdi. Akif Kuran konusunda hassastı ve şiirlerinde Kuranla ilgili mesajlar veriyordu.

“Ya açar bakarız Nazm-ı Celilin yaprağına
Ya üfler geçeriz bir ölünün toprağına
İnmemiştir hele kuran bunu hakkıyla bilin
Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için”

1924'ün Ağustos ayında Safahat'ın altıncı kitabı olan Asım adlı eser yayınlandı. 6 Mart 1925 tarihinde çıkan Şeyh Sait isyanının ardından çıkarılan Takriri Sükun kanunu ile Sebilürreşat kapatıldı.

Mehmet Akif artık sürekli mısırdıydı. 1926'dan başlayarak Mısırdaki Camiul Mısıriyyede türk dili ve edebiyatı müderrisliği yaptı. Bu sırada siroz hastalığına yakalandı. Ve bunun hava değişimi

ile geçeceğini zannetti. Bunun için 1935 yılında Lübnan'a, 1936 yılında Antakya'ya birer seyahat yaptı. Mısır'a hasta olarak döndü. Hastalık onu harab etmiş bir deri bir kemik bırakmıştı. İstanbul'a geldi. Nişantaşı'ndaki Sağlık yurdu'na tedavi edilmek üzere kaldırıldı. Bir müddet hastanede yattı. Bu ara-

da kendisine 170 kûsur lira emekli maaşı bağlandı. Tedavi gördü. Fakat hastalığın önüne geçilemedi. Havaların soğuması üzerine mısıra döndü.

AKİF'İN SON GÜNLERİ

1936 Haziran'ında Türkiye'ye gitmek üzere vapurla yola çıktı. Vapur Çanakkale'den geçerken gözyaşlarına hakim olamıyordu. Hele İstanbul bu ne güzel şehirdi öyle, bu ne büyük aşkı İstanbul'a duyduğu leylası hürriyet olan büyük şahsiyetin.

Kendisi rıhtımda Abbas halim paşanın kızı Emine Abbas Halim Hanım karşıladı. Ve Maçka'daki evinde misafir edildi. Bir gün dostlarından birine karaciğerinin fenalığından bahsediyordu: "ne mutlu bana peygamberimin yaşında öleceğim" diyordu. Vatanında unutulduğunu istenmeyen adam ilan edildiğini zanneden Akif hasta ziyaretine gelen yüzlerce insanı görünce bunun öyle olmadığını anlıyordu.

27 aralık 1936.. günlerden pazar.. akşam saat 19.45... leylası hürriye olan büyük şahsiyetin ruhu yorgun ve bitkin bir hale gelmiş bedeninden kurtulur ve hakkın rahmetine kavuşur. Bugün mezarı İstanbul'daki Edirnekapı mezarlığında yer alıyor.

Mehmet Akif İstiklal marşımızın şairi. Safahatın şairi. Büyük bir mütefekkir.Dine vatana ve millete aşık bir vatansever.. zillete ve hakarete boyun eğmeyen bir kimsenin güdümünde olmayan örnek bir şahsiyet.

Yumuşak başlı isem kim demiş uysal koyunum Kesilir belki ama çekmeye gelmez boyunum.

Mehmet Akif, ömrü boyunca çalıştı çabaladı mücadele etti. Dinlenmeden yorulmadan iman ve vatan sevgisiyle coştı çevresindekileri coşturdu. Akif büyük bir vatan şairi olduğu gibi büyük bir İslam mütefekkiriydi. Aynı zamanda tam manasıyla bir aksiyon adamı. Bitmez tükenmez bir sabrı, çelik gibi bir iradesi eğilmez bir başı boğulmaz bir sesi ve kısılmaz bir nefesi vardı. O doğruluğun ve fedakarlığın simgesiydi.

Akif şiirinde ve yazdıklarında samimiydi. Onun şiirinde kendi şahsi dertleri ve özel meseleleri yoktu. Hep umumi dertlerle dertlendi milletin duygu düşünce ve problemlerine tercüman oldu. İşte bu yüzden Akif'in yazdıkları eskimemiştir.Ve eskimeyecektir. Akif yıllar geçse de yaşayacaktır.

KAYNAKÇA

Nutuk, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma Milli Parklar Sakarya Meydan Muharebeleri Tarihi Milli Parkı Müdürlüğü, Polatlı Belediyesi tanıtım merkezi (POTA) Koordinatörlüğü, İKTAV Belgesel Yayıncılık, Devri Alem Belgesel TV Programı, Seyyah Yapım ve Avrasya Gazeteciler Derneği bilgi, belge ve arşivleri, Sakarya Meydan Muharebesi Genelkurmay Başkanlığı, 4 Mart 2016 tarihinde kaynağından arşivlendi.Erişim tarihi: 12 Ağustos 2009. Belgelerle Türk tarihi dergisi 80-83, Menteş Kitabevi, 2003, sayfa 72, Sabahattin Selek, İstiklâl Harbi; yeni Türk Devletinin kuruluşu, 1965, sayfa 28, “Türkiye’nin en büyük anıtı Polatlı’da”. haber7. Erişim tarihi: 1 Ağustos 2009. Başkent Ankara - Müzeler - Alagöz Karargah Müzesi, Büyük Millet Meclisince bana Müşir rütbesiyle Gazi unvanı verilmesi yan başlıklı bölüm Andaç Uğurlu ,Sakarya Savaşanlar Anlatıyor, Örgün Yayınevi 2007, Alptekin Müderrisoğlu, Sakarya Meydan Muharebesi Günlüğü, Kastaş Yayınları, 2004, Alptekin Müderrisoğlu, Yunan’ın Ankara’ya Yaklaştığı Günler, Kastaş Yayınları,2004, Alptekin Müderrisoğlu, Sakarya 2: Ankara Önlerrinde Uzun Savaşma, Denizbank Yayınları, Halide Edip Adıvar, Ateşten Gömlek, Can Yayınları, 2012, Halide Edip Adıvar, Türkün Ateşle İmtihanı, Yenigün yayıncılık, 1998, Ceyhun Atıf Kansu, Sakarya Meydan Savaşı, Bilgi Yayınevi,1970, İbrahim Artuç, Sakarya Meydan Muharebesi: Büyük Dönemeç, Kastaş, 1985, Genelkurmay Harb Dairesi Başkanlığı, Türk İstiklal Harbi II. 1973, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban, Can yayınları, 2008, Falih Rıfkı Atay, Çankaya, Pozitif Yayınları, 2010, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Vatan Yolunda, Selek Yayınları, 1958, Şevket Süreyya, Tek Adam, Remzi Kitabevi, 1987, Damar Arıkoğlu, Ha-tıralarım, Tan yayınları, 1961, Kazım Özalp, Milli Mücadele I. 1919-1922, 1971, Asım Gündüz, Hatıralarım, Rahmi Apak, Yetmişlik Bir Subayın Hatıraları, 1957 ve Haymana Belediyesi Kültür Yayınları,- Milli Kütüphane Başkanlığı.

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Katkılarıyla

Parayla Satılmaz